

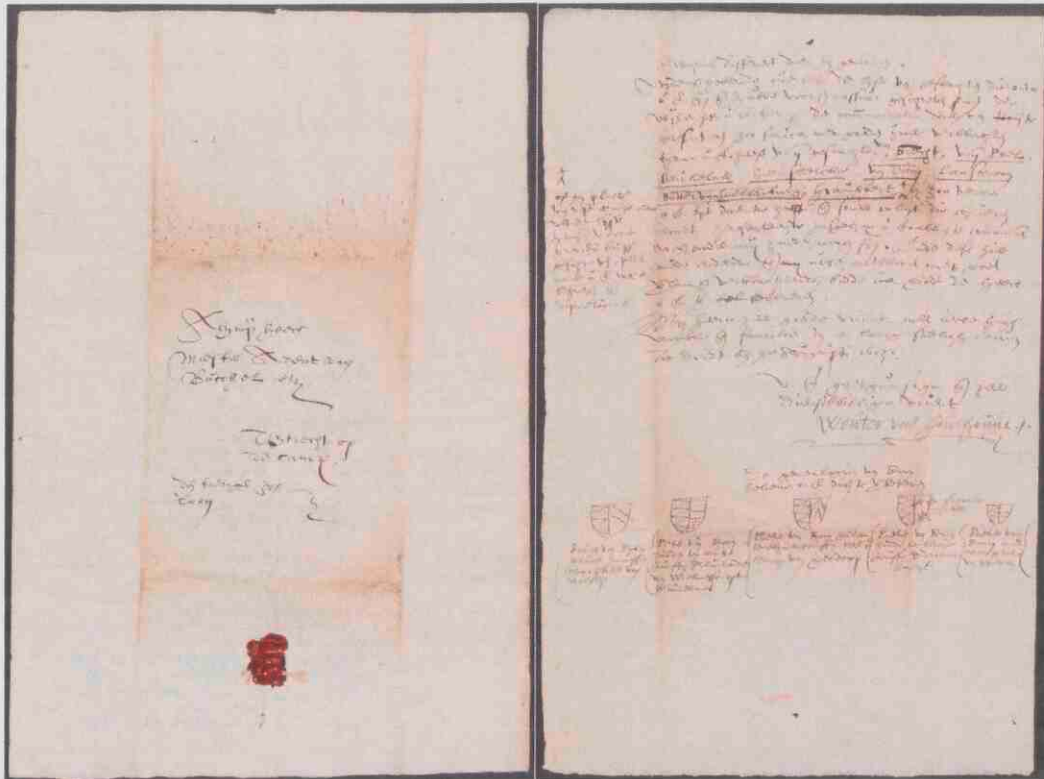

Amicorum omnia sunt communia : de 34 brieven van Wouter van Gouthoeven aan Buchelius

<https://hdl.handle.net/1874/456987>

Amicorum omnia sunt communia

De 34 brieven van Wouter van Gouthoeven aan Buchelius

editie en beschrijving door Kees Smit

eindredactie door Bart Jaski en Esther van de Vrie
Universiteitsbibliotheek Utrecht 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 3
Leven en werk van Van Gouthoeven	p. 3
De brieven van Van Gouthoeven aan Buchelius	p. 4
Tussenpersonen en informanten	p. 5
Zuidelijke Nederlanden	p. 8
Persoonlijke aangelegenheden	p. 10
Boekuitgaven	p. 11
Beka en Heda	p. 12
Editie (transcriptie met noten), UBU Hs. 1322	p. 13
Verantwoording; noot van de eindredactie	p. 77
Literatuur	p. 78

De 34 brieven van Wouter van Gouthoeven aan Buchelius

Inleiding

Leven en werk van Van Gouthoeven

Wouter van Gouthoeven (of, in zijn Latijnse brieven, Walterus of Valerius Gouthouvius) was geboren te Dordrecht in 1577 en werd daar ook begraven in mei 1623. Hij was de zoon van Arend Bartouts van Gouthoeven,¹ dijkgraaf van Dubbeldam (gest. 1620) en Machteld Schrevel Ockersdr.² Wouter studeerde te Utrecht (aan de Latijnse school?), Keulen, Leuven en Dôle,³ maar schijnt geen studie afgerond te hebben. Naar Dordrecht teruggekeerd kreeg hij een functie als dijktoezichthouder (waardsman), maar verdiende evenals zijn vader vooral de kost als administrateur van particulieren. Hij trouwde op 9 mei 1614 met Maria van Bemont (Beaumont) Jansdr.,⁴ uit welk huwelijk vijf kinderen geboren werden.⁵ Zij hertrouwde later met Adolf van de Graaf, commandeur van Ravestein. Van Gouthoeven schijnt in 1621 te Dordrecht op 'Blijenburg', het z.g. Reuzenhuis aan de Wijnstraat, gewoond te hebben.⁶ Hij was katholiek, waardoor zijn familie, hoewel oud en aanzienlijk, van de overheidsfuncties was uitgesloten. Twee broers en twee zusters waren zelfs kloosterlingen in Leuven, die hij jaarlijks bezocht. Het waren zijn twee jongste broers, Schrevel (1589-1622), die in 1614 in de kartuizerorde intrad met als kloosternaam Bruno, en Willem, in 1592 minderbroeder en in oktober 1616 tot priester gewijd; en zijn zusters Elizabeth (1579-1621) en Agniet (1585-?), beiden non in het annunciaten-klooster. Een derde zus, Willemine (1580), was 'begijnken' in Haarlem, terwijl haar zus Margriet (1582) als enige trouwde. Dat was in 1607 met mr. Willem Boucquet.

Van Gouthoeven was geschiedkundige en genealoog, en schreef een *Beschryvinge ende chronycxken der stede Dordrecht*, dat in 1618 persklaar was maar niet werd uitgegeven en onvindbaar gebleven is. In 1620 gaf hij een zogenaamd vermeerde en verbeterde editie uit van *De groote Hollandsche of divisie-kroniek*, die in 1516 voor het eerst, en vervolgens in 1591 en 1595 verschenen was. De nieuwe titel luidde *D'oude Chronijcke ende Historien van Holland (met West-Vriesland) van Zeeland ende van Wtrecht, van nieus oversien, vermeerdert*, in 1620 uitgegeven in folio te Dordrecht bij Peeter Verhaghen.⁷ In weerwil van de titel bleef het primair een geschiedenis van Holland, de sterk ingekorte oude *Divisie-kroniek* (p. 1-74), gevolgd door de *Beschrijvinghe van Out Batavien* (1612) van Petrus Scriverius (p. 227-629). Tussen die twee gedeelten voegde hij er vele genealogische aantekeningen bij die hij voor een deel aan Hendrik van Serooskerke, Paullus Merula en Arent van Buchel dankte, en beschrijvingen van enkele Hollandse steden en dorpen die hij aan Guicciardini had ontleend (p. 75-226). Scriverius was verontwaardigd dat zijn boek zonder toestemming geannexeerd werd, zonder dat het op het titelblad werd vermeld, hoewel zijn naam in de

¹ Een brief van Johan van der Mijle dd. 27 augustus 1594 is aan hem gericht (Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam, UBA, hs. 16 AV).

² Schrevel Ockers was thresorier van Dordrecht, getrouwd met Willemina van Drenawaert (de grootmoeder van Wouter).

³ Marcus Zuerius Boxhorn, *Theatrum Hollandiae*, Amsterdam 1623, p. 116.

⁴ Vgl. brief van 23 april 1614 (nr. 14).

⁵ Machtild 10 maart 1615, Cornelia 29 september 1616, Arent 1 juni 1618, Joanna 18 maart 1620, Jan 25 oktober 1621 op Blijenburg.

⁶ Zijn vader woonde eerst bij de Grote Kerk, 'ende daernaer in schoonvaeders huys tegen de Wijnbrug over, sijnde twee gevels, genoemt Hemelrijck ende Draeck'. Zie Beelaerts van Blokland 1908, p. 3.

⁷ Op internet te raadplegen via Google Books ([link](#)).

voorrede en op andere plaatsen genoemd werd.⁸ Zo komt het dat tot in 1994 gedacht werd dat Vondel zich voor zijn 'Gijsbrecht' documenteerde met Van Gouthoeven, terwijl het in werkelijkheid het werk van Scriverius was, dat Van Gouthoeven zonder verwijzingen vrijwel integraal had overgenomen.⁹ Van Gouthoeven beklagde zich evenwel bij Buchelius, dat hij zo weinig waardering voor al zijn werk heeft gekregen.

Van Gouthoeven nam in de *Chronijcke* allerlei lijsten op van functionarissen in Holland, maar nauwelijks van Utrecht, al had hij die blijkens zijn brieven ook willen opnemen. Op 28 november 1613 (nr. 10) schreef hij Buchelius dat hij lijsten van de raden van het Hof van Holland en de Hoge Raad van Mechelen bezat, evenals van de ontvangers van Zeeland en de abdissen van Rijsburg. Hij kon hem afschriften geven, en zelf wilde hij graag een lijst van de edelen die in 1566 het Smeekschift aangeboden hadden, en kreeg die prompt. Op 7 oktober 1614 (nr. 16) bedankt hij Buchelius voor de lijst van Domproosten van Utrecht, en vraagt een lijst van de commandeurs van het Duitse huis, de abten van St. Paulus en de raadsheren van het Hof van Utrecht. De commandeurs en abten had Buchelius klaarliggen, maar om de raadsheren heeft Gouthoeven nog zesmaal tevergeefs gevraagd, tot 1618 toe. Tussendoor vroeg hij in 1615 (nr. 19) om de Domdekens, die hij na nog eens vragen in 1618 kreeg. Weinig of niets van al die Utrechtse en Zeeuwse lijsten, afgezien van de bisschoppen, staat in de *Chronijcke*.

Behalve *D'oude Chronijcke* heeft Van Gouthoeven een lijvig handschrift nagelaten, een 'werkapparaat' van 372 pagina's van 54 x 29,5 cm. Het was eerst in het bezit van Ch.M. Dozy, daarna van F. Beelaerts van Blokland,¹⁰ en bevat stambomen, lopende tot 1622, wapentekeningen, extracten uit thans verloren Dordtse stadsrekeningen, enz. De laatste zijn door Dozy uitgegeven, terwijl de volgende bezitter het handschrift in 1907 beschreef, en Van Gouthoeven prees als genealoog. In 2008 werd het 'werkapparaat' aangekocht door Erfgoedcentrum DiEP, Regionaal Archief Dordrecht, als toegang 150-3487. Het vroegere stadsarchief van Dordrecht kon het al sinds 1979 in gefotokopieerde vorm aan de bezoekers laten zien. Niets van de lijsten die Van Gouthoeven van Buchelius kreeg, is in dit handschrift te vinden. Vermoedelijk bewaarde hij die met de brieven apart, en zijn ze verloren gegaan.

De brieven van Van Gouthoeven aan Buchelius (Universiteitsbibliotheek Utrecht, Hs. 1322)

Beelaerts van Blokland schreef in 1907 vooral over het 'lijvige handschrift', Tuynman in 1997 en Langereis in 2001 alleen over de *Chronijcke*. Aan de brieven van Van Gouthoeven is nog geen aandacht besteed. Hij correspondeerde met allerlei mensen, maar het enige wat daarvan bewaard gebleven is, zijn 34 brieven die hij aan Buchelius schreef. Ze werden in 1882 'overgebracht van het Archief der Prov. Utrecht' naar de Universiteitsbibliotheek Utrecht, en uiteindelijk gecatalogiseerd als Hs. 1322 (plaatsingsnummer: 6 F 2).¹¹ Begin 2013 zijn ze gedigitaliseerd en op de website van de Universiteitsbibliotheek Utrecht raadpleegbaar.¹² Buchelius zelf schreef iets over de familie Berthout 'nu Gouthouwen', in Universiteitsbibliotheek Utrecht, Hs. 1780, dl. IV (8 F 30), fol. 73.

⁸ Tuynman 1997, p. 100; Langereis 2001, p. 137-139.

⁹ Tuynman 1997, p. 99-103.

¹⁰ Deze beschrijft het in 1907 en betoogt dat Simon van Leeuwen en Mathijs Balen veel aan Van Gouthoeven te danken hebben, maar heel slordig met zijn genealogische gegevens zijn omgesprongen. Beelaerts van Blokland 1907, p. 235.

¹¹ Utrecht, Universiteitsbibliotheek, Bibliotheek Archief, band 13 (1881-1882), nr. 927 (15 juli 1882), onder nr. 39; Tiele 1887, p. 314, nr. 1322. Het oude signatuur van het Provinciaal Archief was Collectie Booth C 22, genoemd naar Cornelis Booth (1605-78), die ook andere handschriften van Buchelius in zijn bezit had gehad (link).

¹² <http://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-286658&lan=nl>.

De tienjarige correspondentie tussen de twee begon op 'den laesten feb.', 28 februari 1613 (nr. 1) met een brief van Van Gouthoeven aan Buchelius, de 34ste en laatste brief dateert van 'Festo assumptionis B. Mariae Virginis', 15 augustus 1622 (nr. 34), ruim twee jaar na de voorlaatste. In het eerste jaar had hij er tien geschreven! Hij verstuurt zijn brieven, vaak met boeken die hij ter inzage meegeeft, meestal met de beurtschipper Adriaen Claesz, 'nauta Adrianus'. 12 november 1613 (nr. 9) stuurt hij Buchelius' vrouw twee eenden, gevangen in zijn eendenkooi buiten de stad. Adriaen was betrouwbaar, blijkt steeds weer. Toen Van Gouthoeven zijn brief een keer met een andere schipper meegaf en betaalde, hoorde hij achteraf dat Buchelius ook nog moest betalen (brief 4 september 1613, nr. 6). Op de brief van 4 april stond 'Den brenger twee blancken', op die van 1 mei (nr. 3) en 30 juni 'Den brenger zijn loon', 4 september (nr. 6) 'port', maar op 15 oktober (nr. 7) 'francq' (franco, verzendkosten zijn door de afzender betaald).

Met vrienden een brief meegeven was ook minder zeker. In de laatstgenoemde schrijft hij: 'ik ben vorige week teruggekeerd uit Brussel, en toen de heer Gijsbert van Hardenbroek [die 12 september te Arnhem getrouwd was] me vertelde dat hij naar Utrecht zou gaan, heb ik hem mijn brief meegegeven om aan u te geven, maar hij stelde de reis steeds uit. De twee boeken die u van me te leen hebt, hoeven niet direct terug.' Op 16 januari 1614 (nr. 12) schrijft hij dat jonkheer Philibert van Serooskercke naar Utrecht reist en een brief wil meenemen, zodat hij die meteen maar schrijft. Dat gebeurde ook wel vaker. Op 15 augustus 1622 (nr. 34) bevestigt hij dat Buchelius' laatste brief door zijn nichten is afgegeven. Ook vanuit Utrecht werd de post dus soms door particulieren bezorgd.

De eerste vijf brieven zijn in het Nederlands geschreven. Daarna volgen Franse (nr. 6, 7) en Latijnse (nr. 8, 9, 10). Allerlei brieven zijn ook in twee of zelfs drie talen geschreven (nr. 13, 15, 16, 18), zoals dat in de zeventiende eeuw niet ongebruikelijk was. Er zijn zelfs zinnen te vinden waarin hij drie talen gebruikt.

Tussenpersonen en informanten

Hoe Van Gouthoeven als genealoog te werk ging, blijkt uit allerlei brieven, bijvoorbeeld die van 30 juni 1613 (nr. 4), waarin hij schrijft: 'Hierbij stuur ik de geslachten van Spangen, zoals ik die onlangs heb verzameld, uit papieren en documenten maar ook bij monde van de heer [Jan] van Spangen, in Leuven wonende. Item Rhoon, dat onvolledig is, en dat ik uit oude geschriften, kerkransen en grafzerken gecombineerd heb. Item Almonde en Langerak, op dezelfde manier door mij verzameld, en met andere liefhebbers die het voor mij gedaan hadden, vergeleken en conform bevonden.' Eigen onderzoek dus, in allerlei bronnen, waaronder mondelinge mededelingen, al dan niet gecombineerd met gegevens van andere genealogen.

'Amicorum omnia sunt communia,' schreef Gouthoeven meermalen.¹³ 'Vrienden delen alles samen.' Vanaf het begin overlaadde hij Buchelius met verzoeken en stuurde zelf ook alle gegevens waar die maar om vroeg. Maar deze was niet de enige. Al in zijn allereerste regel van zijn eerste brief noemde hij een van zijn tussenpersonen en informanten, vaak familieleden. Hij vertelde dat zijn neef, de advocaat mr. Viglius Oem, in Utrecht kennis met Buchelius gemaakt had, en dat hij zijn kennis van de genealogie graag met hem wilde delen. Ze stuurden elkaar een catalogus van hun eigen genealogische boekenbezit toe en ook vaak

¹³ Van 4 september 1613 (nr. 6) tot de allerlaatste brief, na de lange lijst boeken die hij Buchelius ter beschikking stelt. In de hele correspondentie van Buchelius komt het gezegde maar tweemaal voor, in brieven van en aan Barlaeus.

boeken. Daarnaast kon Van Gouthoeven gebruik maken van de grote bibliotheek van dominee Baltasar Lydius in Dordrecht (6 oktober 1616, nr. 25).¹⁴

In zijn familiekring deelde hij zijn interesse met 'père, oncle et beaufrère' (15 oktober 1613, nr. 7).¹⁵ Op 30 juni 1613 (nr. 4) komen nog twee neven ter sprake, Willem Merula en [Jacob] Baerdwijck. Willem was de zoon van de Leidse hoogleraar geschiedenis, Paullus Merula die in 1607 overleden was. Hij was specialist op het gebied van de Gelderse genealogie en Buchelius had tussen 1600 en 1605 met hem gecorrespondeerd. Willem beheerde zijn vaders nalatenschap. Van Gouthoeven noemt zijn naam hier nog niet, maar hoopt, als hij weer eens in Leiden komt, wat gegevens van hem te krijgen, en belooft dat hij die dan aan Buchelius zal toesturen. Een maand later, op 3 augustus, herhaalt hij die belofte. Op 12 november (nr. 9) stuurt hij dan recente gegevens over de Duvendoordes, die Willem van de heer van Warmond gekregen had, maar nog niets over Gelderse geslachten. Op 7 oktober 1614 (nr. 16) is hij in Leiden geweest bij Judith Buys, de weduwe van Merula, maar omdat haar zoon afwezig was, heeft die hem een brief geschreven. Op 22 januari 1615 (nr. 18) schrijft Van Gouthoeven, dat Willem de Gelderse genealogieën aan Petrus Scriverius uitgeleend heeft, en vraagt hij Buchelius om die zelf aan zijn goede vriend ter inzage te vragen. En op 12 mei (nr. 19) verneemt hij uit Leiden, dat de stukken naar Utrecht zijn gestuurd, 'waeruut ick suspicere, dat die in UE handen sijn gekomen,' aldus Van Gouthoeven, die Buchelius vraagt om hem een afschrift van de interessante gedeelten te geven. Ten slotte op 21 september 1618 (nr. 31) schrijft Van Gouthoeven dat een boek van Scriverius in het Nederlands over het oude en tegenwoordige Rome in Leiden bij de drukker lag. De titel van dat boek kan ik niet achterhalen.¹⁶

De andere neef die hij op 30 juni 1613 (nr. 4) noemt, [Jacob] Baerdwijck, hoopt hij binnen zes weken te bezoeken in IJsselstein. Hij wil dan meteen doorlopen naar Utrecht, om met Buchelius te vergelijken wat hij heeft over de familie Van Grunevelt. Of het bezoek aan Utrecht doorgegaan is, is onzeker, maar op 3 augustus (nr. 5) schrijft Van Gouthoeven, dat hij zojuist een brief van Buchelius heeft gekregen. Hij bedankt hem voor de acht Utrechtse genealogieën en stuurt er zelf een aantal, waaronder van de familie De Jonge van Baardwijk. Op 27 maart 1614 (nr. 13) schijft hij 'Van De Jonge van Baardwijk had ik al vernomen, voordat ik naar hem toegegaan was; hij heeft mij zijn dienstmeisje gestuurd, aan wie ik het geld betaald heb.' Op 13 september 1617 (nr. 27) meldt hij dat ene Jacob de Jonge van Baardwijk overleden is zonder kinderen na te laten.

28 november 1613 (nr. 10) schrijft hij dat hij een onvolledig overzicht heeft van de familie Van Bekestein, maar op verzoek van Buchelius stuurt hij het toch op 1 januari 1614 (nr. 11) op. In die brief schrijft hij dat zijn neef Jan van Bekestein hem om meer gegevens heeft gevraagd. Een andere neef, jonkheer Cornelis van Bekestein, heeft, zo schrijft hij op 22 januari 1615 (nr. 18), gezegd dat zijn vaders moeder van de Scherpenzeels afstamde.'

Blijkbaar heeft Buchelius iets gevraagd over de verwantschap tussen Haze van Goeree en juffrouw Matenes, de vrouw van de baljuw van de Lutte. Van Gouthoeven antwoordt op 16 januari 1614 (nr. 12) dat hij van zijn neef Van de Werve, die te Geervliet woont, gehoord heeft dat die Haze grootmoeder is geweest van juffrouw Matenes. Zonder de vraag te kennen

¹⁴ Balthasar Lydius (1577-1629), zoon v. prof. Martinus Lydius, was predikant in Dordrecht. In 1627 benoemd tot curator van de Latijnse school. Tevens was hij medeoprichter van de stadsbibliotheek. Zie Knipscheer, in *NNBW* 8, k. 1085-1086.

¹⁵ De oom was vermoedelijk Dammas Bartoutsz (broer van zijn vader Arnout). Hij was ambachtsheer van Sandelijn, en tr. Machtild Ooms Hermansdr. Hun dochters kregen de achternaam Sandelijn. Vgl. Beelaerts van Blokland 1907, p. 236. De zwager was mr. Willem Boucquet.

¹⁶ Vgl. *Respublica Romana: Honori urbis aeternae P. Scriverius restituit*, Leiden 1626.

is de relatie onduidelijk. In 1621 of 1622 trouwde, zoals in de laatste brief staat, Thomas Edmond, met Maria van de Werve, mogelijk familie van de neef. Thomas was ritmeester.¹⁷

In de voorrede van *d'Oude Chronijcke* noemt Van Gouthoeven 'Joncheer Henrick [van Tuyll] van Serooskercke, heere van Stavenis [en Rijnhuizen], van den Rade van Staten in Zeelant,' als een van zijn bronnen voor de genealogieën. In 1625 was deze Hendrik (1574-1627) lid van een gezantschap naar Engeland, en hij was getrouwd met Jacoba (Jacomina) Oem van Wijngaarden. Op 22 november 1614 (nr. 17) stuurde Van Gouthoeven aan Buchelius een kopie van een zeer oude genealogie, berustende onder Hendrik van Serooskercke; zijn genealogische aantekeningen zijn bewaard gebleven.¹⁸

In twee brieven, kort na elkaar geschreven, maken we kennis met Hendriks neef, jonker Philibert [van Tuyll] van Serooskercke, die sinds kort in Dordrecht woonde. Op 1 januari 1614 (nr. 11) vertelt Gouthoeven, dat deze hem om raad gevraagd had bij het blazoeneren van de kwartieren van zijn overleden schoonmoeder. Op 16 januari (nr. 12) schrijft hij dat de jonkheer naar Utrecht zou reizen en de brief wilde meenemen. Op 14 juli (nr. 23) vraagt hij Buchelius of hij wist dat Catharina Sandelin, de weduwe van Philibert van Tuyll van Serooskercke (senior), overleden is. Blijkens het grafschrift in de Nieuwe Kerk in Delft was dat op 7 april. Buchelius zelf heeft dat opschrift gekopieerd in zijn *Inscriptiones* p. 147, met de acht kwartieren, maar in plaats van Catharina schreef hij Constantina op. Zij was de moeder van Philibert jr.

Gerard Sandelin was een kennis van Buchelius, die hem in 1612 een briefje geschreven had (en later nog een brief in 1628). Ook Van Gouthoeven kende hem, en op 28 november 1613 (nr. 10) vraagt hij aan Buchelius, om hem te groeten, en ook zijn eigen vrouw en een nicht, en haar te vertellen dat Arendina Brouwer, haar bloedverwante, onlangs in Den Haag getrouwd is met Frans van der Duyn. Ook op 27 maart 1614 (nr. 13) vraagt hij hem, om Gerard Sandelin te groeten. Hij zal hem binnenkort vragen of hij nog een aanvulling voor zijn geplande boek over Dordrecht heeft.

Op 4 april 1613 (nr. 2) schrijft Van Gouthoeven, dat hij een half jaar geleden van de heer Radelant een genealogie van Amstel heeft gekregen. Aan het eind van die brief schrijft hij nog dat Radelant, zijn goede vriend, op sterven ligt. Op 1 mei (nr. 3) vertelt hij over de genealogie van Van der Laan uit Haarlem, die hij heeft overgeschreven van een geschilderde boom met de wapenen, hangend ten huize van Marie van der Laan, weduwe van Giessenburg, 'mijn nicht'. Zij was getrouwd met Willem van Drenckwaert, heer van Giessenburg. 15 juli 1615 (nr. 20): 'ik neem aan dat u gehoord hebt dat Maria van der Laan overleden is. De stamboom van Suys heb ik samengesteld uit de stadsrekeningen van Dordrecht en andere documenten, die mij ter inzage gegeven zijn door degenen die uit deze stam van moederszijde gesproten zijn'. In deze brief schrijft hij ook dat hij over twee of drie maanden naar Utrecht hoopt te komen om zijn genealogieën met die van Buchelius te vergelijken.

4 september 1613 (nr. 6) stuurt hij een genealogie van Calslaege, samengesteld uit oude charters, testamenten en andere documenten, die hem ter inzage gegeven zijn door kapitein Calslaege, die nog leeft. Ook de stamboom van de verwante familie Van der Mijle heeft hij samengesteld uit dergelijke mededelingen en ook uit charters van de stad Dordrecht. Op 21 september 1618 (nr. 31) heeft hij een boek gekregen via [Cornelis] van der Mijle, die naar Frankrijk is gegaan om hulp te zoeken voor zijn schoonvader Van Oldenbarnevelt. En op 1 april 1620 (nr. 32) schrijft hij aan Van der Mijle dat hij hem in zijn ballingsoord Goeree gaat opzoeken wegens zaken.

De genealogie van de Duvendoordes is afkomstig van de oude heer Van Warmond (of via Merula, zie 4 september en 12 november 1613, nr. 9). Op 22 januari 1615 (nr. 18) schrijft

¹⁷ Dit huwelijk staat toevallig vermeld op een foto uit het grote 'werkapparaat', zie Alleblas 2009, p. 77, afb. 3. Daar staat dat zij 'matre sua inscia' (buiten medeweten van haar moeder) trouwde.

¹⁸ Het Utrechts Archief, toegang 76 huis Zuilen, inv. nr. 893-900, met fraai geschilderde wapens.

hij: [ick] ‘meen mede dat heer Willem van Duvenvorde, bastaert uut de stamme Polanen is geweest,¹⁹ want hier in de kercke noch een glas staet, bij den chathuseren van den Berch gegeven, daer hij met ’t waepen van Polanen staet.’

Op 7 oktober 1614 (nr. 16) vraagt Van Gouthoeven of hij de genealogie Grunevelt (die hij uit de papieren van Arent van Grunevelt, in Dordrecht wonende, heeft mogen opstellen), al opgestuurd heeft. Op 22 januari 1615 (nr. 18) stuurt hij die alsnog, met het verzoek om er kritisch naar te kijken. En hij vraagt of de dochter van deken Proeys, getrouwd met een Grunevelt, al kleinkinderen heeft, en of Gerardus Timanni een voorouder van de Arent Grunevelt kan zijn. Alles onder geheimhouding. 1 mei 1613 (nr. 3) schrijft hij dat volgens hem Grunevelt afstamt van een meisje Proeys. Op 18 november 1615 (nr. 21) is hij bij Grunevelt geweest voor mondelinge toelichting, maar 6 oktober 1616 (nr. 25) schrijft hij: Grunevelt is op 28 augustus, 75 jaar oud, overleden en begraven met 16 kwartieren, als laatste van zijn geslacht.²⁰

Soms vertelt Van Gouthoeven dat men hem om informatie gevraagd heeft, in de hoop dat Buchelius hem kan helpen. Op 12 mei 1615 (nr. 19) schrijft hij dat advocaat NN [van] Leeuwen²¹ in Den Haag hem heeft verzocht, of hij niets had van zijn geslacht; hij stamde, zoals hij zei, van ‘de oude ende edele heren van Gouda’. Op 15 juli 1615 (nr. 20) schrijft hij, dat een zekere vriend hem gevraagd had naar ‘den tymber (kroon?) van’t waepen van’t geslacht van Keerskorff’, en hij hoopt dat Buchelius het weet. Op 18 november 1615 (nr. 21) vraagt hij of hij de laatste namen van de vier kwartieren op een rouwbord in de kerk van Zevenbergen weet, 1. Haestrecht, 2. Malsen. Van de andere twee beschrijft hij de wapens van hun kwartieren. En op 15 augustus 1622 (nr. 34) schrijft hij dat in Dordrecht bij de weduwe van Brederode in huis een adellijk meisje woont, ze heet Levina van Borssele, dochter van Wolfert (die in 1612 te Leiden overleden is) en van Cornelia van Ayala.²² Ze wil graag gegevens over de familie Ayala.

Zuidelijke Nederlanden

Ook in de Zuidelijke Nederlanden had Van Gouthoeven zijn contactpersonen. De belangrijkste was Carel Rietwijk, die hij veertien maal noemt, bijna vanaf het begin tot de laatste brief. Misschien komt hij al anoniem voor in de tweede, van 4 april 1613 (nr. 2), als ‘één, sich in de Brabantse geslachten wel verstaende’. Op 12 november (nr. 9) staat de naam nog onopvallend tussen de andere familienamen waarover hij meer wil weten. Kort daarna, op 1 januari 1614 (nr. 11), schrijft hij dat de heer Rietwijk, getrouwd met een Merode, hem ‘moeyelijk’ is, om gegevens over zijn familie te geven, en op 16 januari (nr. 12) vraagt hij Buchel er nogmaals om. Op 22 november (nr. 17), pas terug uit Brussel, meldt hij dat hij de gegevens daar afgegeven heeft, en stuurt hij de genealogie van Polanen, die hij van Rietwijk gekregen heeft. Kort daarna, op 22 januari 1615 (nr. 18), stuurt hij de tak van Liesdael die ‘jonkheer van Rietwijk’ hem gezonden heeft. Op 15 juli (nr. 20) volgen drie genealogieën, gekregen van ‘Carel van Rietwijk’, een onvermoeibare genealoog, bij wie hij een paar dagen op bezoek geweest is. Op 14 juli 1616 (nr. 23) in vertaling: ‘de edele heer Carel van Rietwijk heeft me gevraagd, toen ik in Brussel was, ... u te groeten.’ Hij heeft weer vier genealogieën meegegeven, die Buchelius kan krijgen als hij wil.

¹⁹ Willem van Duvenvoorde (1290-1353) geboren als bastaard van Philips van Duvenvoorde, die een zoon van Jan van Duvenvoorde was, stamvader van de tak Polanen van het geslacht Wassenaar.

²⁰ Zie Gouthoeven, Werkapparaat, fol. 158v.

²¹ Dit is niet Simon van Leeuwen (geb. 1626!) die in 1685 *Batavia illustrata* publiceerde, maar mogelijk zijn vader Johan van Leeuwen, notaris en procureur, hoewel die in 1652 vroedschap in Leiden was.

²² Wolfert van Borssele, heer van Duivendijke (1567-1612) tr. 1596 Cornelia van Ayala (1575-1608). Zijn moeder heette Levina van Tuyll van Serooskerke, zijn dochter Francesca van Borssele (1601-1651).

Op 1 februari 1617 (nr. 26) dankt hij Buchelius voor de stamboom van Neuenahr, maar stuurt aanvullingen die hij van Rietwijk gekregen heeft en zelf uit de genealogie van Horne gehaald heeft. Verder heeft hij uit Brussel een aantal genealogieën gekregen, waar Buchelius misschien ook interesse voor heeft. Op 13 september (nr. 27) in vertaling: 'Rietwijk is hier onlangs geweest en heeft weer wat nieuwe stambomen achtergelaten.' Kort daarop, op 16 oktober (nr. 28) schrijft hij (in vertaling) dat hij tien dagen geleden in Brussel 'onze vriend Rietwijk' bezocht heeft, en dat hij weer een paar genealogieën meegekregen heeft, en op 21 september 1618 (nr. 31), dat in Brussel enkele maanden terug de vrouw van 'nostre amy' Rietwijk overleden is. In oktober/november 1621 heeft Rietwijk in Dordrecht waarschijnlijk bij Van Gouthoeven gelogeerd. Hij schrijft daar een brief aan Buchelius voordat hij naar zijn nieuwe woonplaats Visé vertrekt. Rietwijk schreef overigens in al die jaren zelf ook een flink aantal brieven met grote genealogische bijlagen aan Buchelius.

Op 6 december [1614] is Hendrik van Halmale, burgemeester van Antwerpen overleden, schrijft Van Gouthoeven. 'Hij was een groot genealoog, zoals ik zag aan de boeken die hij me liet zien en die hij geschreven had.' Een andere Zuid-Nederlandse informant noemt hij op 30 maart 1618 (nr. 29) 'le seigneur Riebeeck', wapenheraut in Brussel, door Carel Rietwijk vermeld.²³ Op diezelfde 30 maart schrijft hij dat hij in Gent een stamboom van het geslacht Rohan heeft gekregen, en Buchelius kan als hij wil een afschrift krijgen. En op 2 juni 1620 (nr. 33) zegt hij, dat hij in Zuid-Nederland Florentius van der Haer, van Utrechtse adel, kanunnik in Rijsel (Lille), een beminnelijk man en zeer goed thuis in de rechten (en genealogie), ontmoet heeft.²⁴

Van Gouthoeven zelf ging elk jaar een of twee keer naar Brussel of Leuven. Op 30 juni 1613 (nr. 4) schrijft hij al dat hij een paar weken in Brabant geweest is, en zojuist teruggekomen is. Op 23 juli 1614 (nr. 15) vertelt hij dat hij in Leuven geweest is, waar een van zijn broers [Bruno] kartuizer werd en ook op 22 november (nr. 17) is hij pas terug uit Brussel. Op 15 juli 1615 (nr. 20) schrijft hij dat hij naar Leuven moest en via Vlaanderen gereisd is. Hij is een paar dagen bij Rietwijk op bezoek geweest. Op 14 juli 1616 (nr. 23) is hij zojuist uit Brabant teruggekeerd, en is hij die maand Buchelius misgelopen in Brussel. Datzelfde jaar, op 6 oktober (nr. 25), staat hij weer op het punt voor tien of elf dagen voor zaken naar Brussel te vertrekken, en begin oktober 1617 (nr. 28) heeft hij in Brussel Rietwijk ontmoet. In de *Chronijcke* staat diens beknopte genealogie op p. 201. Op 3 maart 1618 (nr. 43) klagen Rietwijk en Van Riebecke dat Buchelius niets schrijft, ze hopen dat hij deze zomer komt.

Buchelius van zijn kant was in 1609 al met vrouw en twee kinderen in de Zuidelijke Nederlanden geweest en kwam er in 1615 en 1616 opnieuw. In de brief van 18 november 1615 (nr. 21) reageert Van Gouthoeven op 'uw terugkeer uit Brabant'. Op 18 juli 1616 (oude stijl, dus 28 juli n.s.) had Buchelius geschreven dat hij in Brussel geweest was, waarop Gouthoeven op 2 augustus 1616 (nr. 24) teleurgesteld antwoordt, dat hij dat graag geweten had, dan hadden ze samen kunnen reizen.

²³ Twee van zijn brieven aan Buchelius (beide in Universiteitsbibliotheek Utrecht, hs. 8.N.7.2 nr. 43, resp. dd. 20-10-1616, fol. 1r-2v, en dd. 02-03-1618, fol. 3r-4v) 'Den herault Rybeke ende ick sijn op deser uren beklagende UE subyt vertreck' (fol. 1r), en 'den herault [Van Riebeeck] ende ick souden ons verblijden, somtijts een woordeken van UEd te ontfanghen' (fol. 3r).

²⁴ De theoloog Florentius Haraeus (Floris van der Haer), waarschijnlijk een bloedverwant van de historicus Franciscus Haraeus (Van der Haer); Florentius was afkomstig uit een Utrechts geslacht (hoewel geboren te Leuven). Mogelijk bedoelde Van Gouthoeven toch Franciscus (ca. 1550-1631), die ook in Zuid-Nederland woonde. In Van Gouthoeven, *D'oude Chronijcke*, p. 225 staat dat Floris een boekje heeft geschreven over de oorsprong van 'de Nederlandsche oorlogen' in het Latijn, en een geleerd tractaat van de casteleynen van Ryssel in het Frans. François Haraeus heeft het leven der heiligen geschreven in het Latijn; hij woont in 1618 te Antwerpen (dat hij daar pater van een nonnenklooster was staat alleen in het 'Werkdocument', fol. 102v).

Persoonlijke aangelegenheden

Over persoonlijke aangelegenheden schrijft Van Gouthoeven zo nu en dan, zodat we iets meer over zijn leven te weten komen. Rond april schrijft hij verschillende keren dat hij drie maanden bezig is geweest om 'zijn rekeningen te schrijven en aan zijn meesters te doen.' Op 23 april 1614 (nr. 14) schrijft hij dat hij in ondertrouw gegaan is met Maria van Beaumont, een eerbaar meisje van 21 met een mooie bruidsschat.²⁵ Op 6 april 1616 (nr. 22) zegt hij dat het goed met hem gaat, met vrouw en dochter, 'laus Deo', en drie jaar later is er een dochter bijgekomen. In de brief van 18 november 1615 (nr. 21) staat dat hij een poos ziek geweest is, en het nu druk heeft met de verhuizing van zijn schoonvader naar een huurhuis. Op 13 september 1617 (nr. 27) is hij al vanaf Pasen alle dagen bezig om een paar honderd morgen grond die aan zijn akker in de voorstad grenst, met een dijk te omgeven, samen met zijn 'collegae'. En op 2 juni 1620 (nr. 33) verontschuldigt hij zich lange tijd niet geschreven te hebben vanwege de dood van zijn schoonvader, die een kogel door zijn dijbeen gekregen had.

Op 15 augustus 1622 (nr. 34) schrijft hij dat de dood van zijn vader [10 april] en van een oom hem verhinderd hebben te schrijven. Zijn vader heeft jarenlang de goederen van vele adellijke personen beheerd en geld geïnd. Na zijn dood heeft Van Gouthoeven de boeken van ontvangsten en uitgaven nagekeken en doorgerekend, wat hem veel hoofdbrekens kostte. Van zijn kant condoleert hij 16 oktober 1617 (nr. 28) Buchelius met het verlies van zijn stiefzoon [Jacobus], en 30 maart 1618 (nr. 29) leeft hij met hem mee vanwege zijn oogkwaal.

Buchelius was gereformeerd en werd in 1622 zelfs ouderling. In het dagboek dat hij toen bijhield, liet hij voortdurend blijken fel anti-katholiek te zijn. Van Gouthoeven liet in zijn brieven ook merken katholiek te zijn. Hij tekent een kruisje boven zijn brieven, vertelt dat zijn broer bij de kartuizers is ingetreden in Leuven, en dateert zijn laatste brief heel katholiek 'op Maria Hemelvaart'. Dat Buchelius brieven schreef 'op st. Maarten' was niet rooms, maar Utrechts. Of hij op de laatste brief uit Dordrecht nog geantwoord heeft, weten we niet, want in 1623 is Gouthoeven overleden. Hoe dan ook, als het om literaire of wetenschappelijk getinte relaties ging, speelde de godsdienst geen rol. Dan verkeerde men in de Republiek der Letteren. Buchelius had contact met allerlei katholieken, in Noord en Zuid, zoals Carel Rietwijk, Aubertus Miraeus, Johannes de Witt en Gijsbert Lap van Waveren.

Over wederzijdse bezoeken lezen we weinig feitelijks. Op 1 mei 1613 (nr. 3) zegt Van Gouthoeven, over twee of drie maanden naar Utrecht te komen, en 30 juni (nr. 4) hoopt hij binnen zes weken naar IJsselstein te gaan, om dan meteen door te lopen en Buchelius te ontmoeten. Waarschijnlijk is dat doorgegaan en heeft hij zijn mooie genealogische boeken gezien en meegekregen om ze thuis te bestuderen. Op 2 augustus 1616 (nr. 24) schrijft hij dat hij de genealogie van Playnes en Heetvelde bij Buchelius thuis heeft gezien. Maar wanneer? Op 2 juni 1620 (nr. 33) hoopt hij die zomer nog de gelegenheid te hebben om naar Utrecht te komen en Buchelius te ontmoeten. Ook in zijn laatste brief, 15 augustus 1622 (nr. 34), hoopt hij hem te kunnen zien, wanneer hij voor zaken Daniel de Hertaing, de gouverneur van Utrecht, moet bezoeken. Of dat doorgegaan is en of Buchelius zijn vriend ooit in Dordrecht opgezocht heeft, is onbekend. In zijn *Chronijcke* noemt hij in de 'Lijste van de Gheleerde Mannen' op p. 226: 'Arent van Buchel, van Wtrecht, geleert in de Griecxsche ende Latijnsche Tale, ende de Poesye, een seer geleert Antiquarius, ende ervaren in de Nederlantsche Outheden ende Historien.'

Wouter van Gouthoeven was bepaald geen onervaren genealoog en heraldicus, zoals blijkt uit zijn correspondentie met Buchelius. Hij betrok zijn gegevens uit velerlei bronnen en was meermalen in staat om hiaten in Buchelius' stambomen en wapen reeksen aan te wijzen. Aardig tekenen kon Van Gouthoeven echter niet, zo blijkt uit de slordige krabbeltjes van wapenschilden in zijn brieven, en ook in de kunst van het kleuren mengen en aanbrengen was

²⁵ Van Gouthoeven spelt Beemont. In 1614 kreeg Buchelius een brief met de uitgebreide genealogie van Beemont, in de hand van Van Gouthoeven (brief nr. 17).

hij niet bedreven. Dat blijkt wel uit zijn opmerking in reactie op de prachtige genealogische albums van Buchelius: 'Ick wilde wel dat ick hadde geleert met couleuren afsetten', schreef hij aan de Utrechter, 'zoo soude ick U.E. mede gecouloreerde senden'.²⁶

Boekuitgaven

In de brieven lezen we ook het een en ander over de kronieken die Van Gouthoeven tevergeefs had willen uitgeven, en over het ene grote boek dat wél gedrukt werd, *D'oude Chronijcke*. Op 6 maart 1614 (oude stijl, zie nr. 13) heeft Buchelius aan Van Gouthoeven zijn handschrift over Dordrecht geretourneerd met gunstig oordeel, en met advies om het te laten drukken. Zelf wil hij het eerst in het Nederlands uitgeven, in de hoop zo onbekende gegevens los te krijgen die hij (in het Latijn) daarna kan publiceren. In de komende vier jaar schrijft hij er vijfmaal over. Voorlopig is hij nog druk aan het herlezen en verbeteren. Op 30 maart 1618 (nr. 29) schrijft hij dat hij '*Dordracum meum*' deze lente nog wil nakijken, en dan publiceren. Op 29 mei 1618 (nr. 30) meldt hij: Rutgersius heeft in Leiden bij Elsevier zijn *Variarum lectionum libri sex* laten drukken. Er staat een hoofdstuk in over de oorsprong van de naam Dordrecht, 'dat ook mijn mening weergeeft, zoals u in mijn *Beschrijving* gelezen hebt'.

Op 1 februari 1617 (nr. 26) heeft hij een afschrift van een manuscript-kroniek van de *Bisschoppen van Utrecht en de graven van Holland* kunnen lenen, lopend tot 1514 en verdeeld in twaalf of dertien boeken. De naam van de auteur ontbreekt; hij dacht eerst aan Beka of Heda, maar nu denkt hij dat de kroniek van Reinier Snoy is.²⁷ Er staan dingen in die niet in Beka of Heda staan, en ook niet in de *Kroniek van Holland* in het Nederlands (hij bedoelt mogelijk de *Beschrijvinghe van Out Batavien* (1612) van Scriverius). Als een geleerde het wil lezen en verbeteren, denkt Van Gouthoeven dat de toestemming van de eigenaar voor het uitgeven ervan wel verkregen kan worden.

13 september 1617 (nr. 27): 'Na vergelijking van de opmerkingen die in uw brief staan met de manuscript-kroniek, begrijp ik dat u ook denkt dat het van Reinier Snoy is, en hoop ik dat het gecorrigeerd en geannoteerd gepubliceerd kan worden.' Maar hij zou het niet zelf uitgeven, dat deed Jacob Cool (Brassica) in 1620. Hijzelf stortte zich op een andere kroniek. Op 21 september 1618 (nr. 31) schrijft hij: 'Ik heb de hele zomer hard gewerkt aan het corrigeren van *D'oude chronijcke ende Historien van Holland*,²⁸ en nu ligt het bij de drukker, en zal naar ik hoop, over enkele maanden uitkomen.' Maar zo snel ging dat niet.

Op 1 april 1620 (nr. 32) vertelt hij dat Verhagen *D'oude chronijcke* wilde herdrukken, omdat de oude oplage uitverkocht was, en hem gevraagd had om de tekst te herzien. Daar zag hij het nut wel van in en drukker en bewerker gingen voortvarend aan het werk. Van Gouthoeven voegde er zelf genealogieën van beroemde Hollandse geslachten aan toe en ook naamlijsten van het Hof van Holland en van schrijvers uit Holland, Zeeland en Utrecht. Hij beloofde Buchelius een exemplaar te sturen, als hij er prijs op stelde. De drukker had het boek naar de Staten-Generaal gestuurd en om een privilege verzocht, maar kreeg ten antwoord, dat

²⁶ Langereis 2001, p. 85-86.

²⁷ Mogelijk gaat het om Reinier Snoy, *De rebus Batavicis*, ingedeeld in dertien boeken, dat de geschiedenis van Holland vanaf de Bataafse oudheid tot 1519 behandelt. Het werd pas in 1620 gepubliceerd samen met een aantal andere ongepubliceerde geschiedwerken (Johannes a Leydis e.a.). *De rebus Batavicis* was met een inleiding en biografie bezorgd door Jacobus Brassica ofwel Jacob Cool (gest. Rotterdam 1637), die een bloedverwant was van Snoy maar ook van de historicus Bockenberg (zie van der Aa 1858, dl. 3, p. 680). Het geheel was bijeengebracht en uitgegeven door de Antwerpse geschiedkundige Franciscus Sweertius, en gedrukt te Frankfurt. Alleen gaat dit boek niet over de bisschoppen van Utrecht en loopt het iets verder dan 1514.

²⁸ *D'oude chronijcke ende historien van Holland (met West-Vriesland) van Zeeland ende van Utrecht*, Dordrecht 1620. Deze was gebaseerd op Cornelius Aurelius, *Die cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant*, beter bekend als *Divisie-kroniek*, lopend tot 1517 en in dat jaar gedrukt. Tussen 1585-1595 werd het driemaal herdrukt door Peter Verhaghen in Dordrecht, waarna Van Gouthoeven in 1620 een zeer gewijzigde herdruk uitbracht bij Verhaghen. Pas door Robert Fruin is Aurelius als auteur ontdekt (Fruin 1903, p. 66-72).

het eerst onderzocht moest worden. Hugo Muys,²⁹ die lid van de Raad van State was, vertelde aan Van Gouthoeven dat hij niet zo lovend over Van Oldenbarnevelt en zijn schoonzoon³⁰ had moeten schrijven. Hij had geantwoord, dat het vóór de dood van de een en de verbanning van de ander gebeurd was, want met het drukken van het boek was al in 1618 begonnen. Op 15 april 1620 ondertekent hij zijn voorrede en 2 juni (nr. 33) stuurt hij Buchelius een exemplaar en wacht zijn commentaar af. Op 15 augustus 1622 (nr. 34) schrijft hij dat er weinig hoop op een herdruk is, wegens zijn privéomstandigheden, en bovendien heeft hij weinig dank gekregen voor al zijn werk. Het tweede deel was door E. de Heer en N.N. de Clerck bewerkt, en samen met het eerste in één band uitgegeven. Een tweede druk verscheen in 1636 in Den Haag. Tuynman had er in 1997 weinig waardering voor dat Scriverius in 1620 en ook weer in 1636 gepasseerd werd.³¹

Beka en Heda

Buchelius van zijn kant heeft verteld over zijn werk aan de heruitgave van de kronieken van Beka en Heda. Van Gouthoeven antwoordt 14 juli 1616 (nr. 23) dat hij blij is dat Beka herzien is, hij wil het boek graag kopen als het uitgegeven is, en hij hoopt dat Heda zal volgen. Op 2 augustus stuurt hij Buchelius een boek³² in de hoop dat het nuttig kan zijn voor de Beka-editie. In zijn brief van 1 februari 1617 (nr. 26) hoopt hij dat de geannoteerde Beka spoedig gedrukt zal worden. Het manuscript zal helaas in Duitsland zoek raken, maar Buchelius begint er toch weer aan, al zal het boek *De episcopis Ultraiectinis* pas in 1643 postuum uitgegeven worden.

Buchelius had voor eigen gebruik een serie handgeschreven boeken in oblong-formaat (Universiteitsbibliotheek Utrecht, Hs. 1780), ca. 207 x 320 mm, waarvan met name deel I (8 F 28), gevuld lijkt met genealogieën die in de correspondentie met Gouthoeven geregeld voorkomen. Het zijn vooral de Noord-Nederlandse en Brabantse geslachten, fol. 48-109, maar ook de merendeels Zuid-Nederlandse geslachten, fol. 110-143. Op 15 oktober 1613 (nr. 7) schrijft Van Gouthoeven dat hij dit boek ('votre livre généalogiste') terug had moeten sturen met de schipper, maar dat hij tussendoor naar Brabant was gereisd. Hij bladert er elke dag in en vergelijkt de genealogieën met zijn eigen aantekeningen. Hoe mooi ze ook zijn, toch zitten er veel fouten in, met name bij Van Duvenvoorde en Van Schagen. Op 6 november 1613 (nr. 8) stuurt Van Gouthoeven het boek terug. Hij doet er twee eigen genealogieën bij, Van Beveren en Quekel (bij Buchelius fol. 75r), en ook Van Schagen. Dat geslacht (fol. 74r-v), zegt hij nog eens, is 'verward en vol fouten'.³³ Een volgende keer zal hij Van Duvenvoorde en nog een paar andere opsturen. Drie weken later, 28 november (nr. 10), vraagt hij of Buchelius het tweede boek een paar dagen kan missen en het wil opsturen, zodat hij dat ook kan bestuderen en eventuele fouten kan verbeteren. Hij zal het keurig terugsturen. Over dit boek lezen we niets meer.

Buchelius heeft in een van die genealogische boeken (Universiteitsbibliotheek Utrecht, Hs. 1780, dl. IV (8 F 30) fol. 73) een kleine notitie gemaakt over: 'Berthout, nu Gouthouwen'. 'Walterus Barthout, thesaurier te Dordr., anno 1566', had twee zonen, 'Damasus dns. de Sandelyn, dijckgreve in Swyndrecht' en 'Arent Berthout, dijckgreve van Dubbeldam', met zijn zoon 'Waltherus Gouthouvius'. Los hiervan 'Gysbertus Berthout, consil. Namurcensis'. Dat was alles.

²⁹ Hugo Muys van Holy (ca. 1562-1626), schout van Dordrecht.

³⁰ Cornelis van der Mijle (1579-1642), schoonzoon van Van Oldenbarnevelt.

³¹ Tuynman 1997, p. 77-112.

³² Jean du Tillet, *Recueil des roys de France ...*, oorspronkelijk in 1578 uitgegeven, maar later o.a. in 1607 in drie delen in Parijs uitgegeven. Buchelius' exemplaar van die laatste uitgave is aanwezig in de Universiteitsbibliotheek Utrecht (signatuur S qu 186).

³³ Zijn eigen 'boom van Schaegen' dankt hij aan Merula, vgl. Beelaerts 1907, 234.

Editie (transcriptie met noten) van Utrecht, Universiteitsbibliotheek (UBU), Hs. 1322

Zie ook de Verantwoording, p. 77 beneden. De correspondentie is op chronologische volgorde gezet, inclusief nu verloren gegane correspondentie waarnaar in de brieven wordt verwezen. Kruisverwijzingen naar brieven worden gemaakt naar het briefnummer (in de koptekst vet gedrukt) en het paginanummer in de digitale versie:

<http://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-286658>.

28-02-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 1** (p. 6)

Incipit: D'advocaet mr. Viglius Oem

WvG wil graag contact met B., die net als hij geïnteresseerd is in de genealogie van voorname geslachten. Hij hoopt dat B. zijn gegevens wil uitwisselen met die van hemzelf. Hij wil ze afschrijven en direct terugsturen. Hij vraagt 'de genealogiën van Lochorst, Nijenrode en Hardenbroek.

Monsieur Van Bucchel, d'advocaet mr. Viglius Oem, mijn zeer goede neve, laestemael van Wtrecht gekomen zijnde, heeft mij sulcke onderrechtinge van UE persoon gedaen, dat ick de vrijheyt hebbe derren nemen, dese letteren UE te schrijven. Ende dat nopende de materye daervan wij beyde, naer ick verstaet, liefhebbers van zijn, te weten de kennisse van de waere descente ende allianciën van de edele huysen van dese landen.

Ende alzo om tot die kennisse (die 's menschen geest zeer genuchlijck is) te komen, van nooden is de communicatie van personen, sich die materie verstaende, waarvan men de kennisse is begerende, zoo dient dese mede om UE t'adverteren, dat bij zooverre UE believe zal, mij te communiceren 'tgene ick geerne zoude weten, ende onder UE zoude mogen berusten, ick te wederzijde bereyt zij, insgelijckx te doen, in 'tgene onder mij zoude mogen sijn naer uwe welbehaegen.

Ende alzo ick met lanckheyt van tijt bijeen hebbe vergaert alle de edele genealogiën van Hollant ende Zeelant ende vele van Wtrecht, ende voorts alle de groote geslachten van de Nederlanden, ende mij noch sommige ombreken, is dese om UE te versoucken, omme te hebben de genealogiën van Lochorst ende Nieuroede (ende Hardenbrouck).³⁴ Dewelcke hebbende gecopieert, ick niet naelaeten zal, UE weder te senden, daerbij vougende weder twee oft III edele genealogiën van Hollant, Zeelant, Brabant ofte Vlaendren, die UE zoude begeren, ende die onder mij zouden mogen berusten.

Ende dese eyndende met mijne gebiedenis in uwe goede gratie, sal ick Godt bidden, UE, monsieur Van Bucchel te bewaeren in een lang saelich leven. Te Dordrecht, den laesten feb. 1613. UE dienstwillige vriendt, Wouter van Gouthoue.

(25-03-1613, 15-03-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, Uwe schrijvens van de XXVe meert).³⁵

04-04-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 2** (p. 8)

Incipit: Uwe schrijvens van de XXVe meert

WvG heeft de gevraagde genealogieën gekregen, hij stuurt er nu vijf uit het lijstje waar B. om gevraagd heeft, en vraagt weer een paar nieuwe.

³⁴ In de marge.

³⁵ Van Gouthoeven heeft de datum omgerekend naar de nieuwe stijl: 25 maart verzonden, 29 maart ontvangen, 4 april beantwoord.

(Edelen, ernstfesten, discrete heere, mr. Aernt van Buchell, advocaet, residerende te Utrecht, op de Kamp. Den brenger twee blancken).

Mijn heere, uwe schrijvens van de XXVe meert is mij den XXIX^{en} geleverd, met drye genealogyën, als Lochorst, Nierode ende Hardenbrouck, die ick op UE versocht hadde. Ende sijn mij zeer aengenaem geweest, als hebbende tevoorn veele liefhebbers daernaer gevraecht, maer en hadde die nergens elders weten te bekommen.

Ick en vinde daer noch niet in, dat mij niet waer en dunct te sijn, dan alleen de branche van Iselsteyn. Die ick hebbe, is discorderende met degene die ick bekenne, mede door uwe liberaelheyt bekommen te hebben, met die van Aemstel, door handen van den heere Radelant, die die mij behandicht heeft, over een halff jaer, maer niet het memoriken daer UE van schrijft. Anders soude ick wel eenich antwoordt daerop geschreven hebben, dus zij ick door uwe weldaet vier genealogiën rijcker geworden dan ick tevoorn was. Waervan ick UE zeer hertelijk bedancke, ende om danckbaerheyt te toonen met der daet, ende niet alleen eensdeels te voldoen het memoriken dat in uwen brieff was, gaen hier beneffens vijff genealogiën (de V^e sal UE voor winst reekenen van uwe vier) van gene die in uwe memoriken staen. Ende mach ick mede seggen, die selffs uut leenregisters, quartieren, in glaesen ende op sercken ende oude briefven ende ander schriften bijeen vergaedert te hebben, behalven dat Van der Meer dat mij zoo geleverd is van een sich in de Brabantse geslachten wel verstaende.³⁶

D'ander vier, als Hodenpijl, Craelingen, Oestende³⁷ ende Drenckwaert, meene ick niet dat UE elders lichtelijk sult vinden. Nopende d'ander, in uwe memoriken staende, meene ick UE noch sommige te beschicken als Merwen, Van der Laen, Langeraeck, Borsselen (dat groot is), Suys, Roon, Dorpe, Van der Duyn ende Bouckhorst, zoo verre ick verstaen sal dat dese bijgaende u aengenaem sijn, ende dat UE goet contentement heeft van mijn besoignes, gelijk ick van de uwe hebbe.

Hier beneffens sende ick mede een memoriken van sommige geslachten die ick niet hebbe, dan onperfect oft dubieux. [p. 9] Versouckende dat UE gelieve om malkanderen te gerieven, ende te continueren in de communicatie van dese genuchlijcke wetenschap, mij eenige te senden, zooveel uwe affairen toelaeten ende den goeden ijver ende lust mede brengt, zoo UE verstaet dat ick de voorseyde genealogyën, aen mij gesonden, UE weder sende. Zal zulcx de naeste reyse doen, die gecopieert hebbende (de mijne moget UE wel behouden).³⁸

Ende hiermede dese endende, ende uwe antwoordt met devotie verwachtede, sal ick mij dienstwillichlijk gebieden in uwe goede gratie, Godt de Heer biddende, UE, mijn heer, te verleenen een lang, salich leven. Te Dordrecht, den IIIIe april 1613. UE seer goetwillige, dienstwillige vrient, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.] De heere Radelant, mijn een goet vrient, leyt ter doot toe kranck. Godt geeft hem, dat hem aen siel ende lichaem salich is.

Ick hebbe uut de archyven van Dordrecht onder ander oude geslachten vergaedert, die van Ratingen, voerende 9 ruyten van lasuyr op gout, tsedert anno 1300, item Amerongen, met de schaeren, ende Braekel met de II salmen ende cruyskens, ende alsoo ick verstae dat te Wtrecht mede van die stamme ende waepen sijn geweest onder ander mr. Geeryt van Ratingen, hebbende sijn quartieren Ratingen, Ruytenburg, Bronckhorst ende Lanskroon, bij zooverre UE yetwes van dese dry geslachten heeft, believe mij die doch over te senden, alsoo ick meene, dat die te Wtrecht woonen, uut die van Dordrecht gesproten sijn, ende sal ick UE dan senden dat ick daer van hebbe.

³⁶ Mogelijk Carel Rietwijk.

³⁷ Zie p. 125-128 (Genealogische bijlagen van Van Gouthoeven), p. 77 beneden: Van der Meer, Cralingen, Hodenpijl en Oestende.

³⁸ In de marge.

(12-04-1613 / 02-04-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, uwe missive van de XIIe aprilis is wel geleverd).

01-05-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 3 (p. 12)

Incipit: Mij gebiedende in uwe goede

WvG heeft vragen en aanmerkingen bij stambomen van B., en stuurt nog wat genealogieën waar B. om gevraagd had. Hij bewondert de mooi gekleurde tekeningen van B., en vraagt om kwartieren van Amerongen met het rad.

(Aen monsieur Van Bucchel, advocaet voor den Hove van Wtrecht, ende mijn goede heere ende vriendt, t'Wtrecht, Op de Camp. Den brenger zijn loon).

Mijn heere ende zeer goede vrient, mij gebiedende in uwe goede gratie, is dese, dat mij uwe missive van de XIIe aprilis is wel geleverd, ende dat mij zeer hertelijck willecum sijn geweest de genealogyën daerin gesloten. Als Zoudenbalch, Van der Haer, Hindersteyn, Van der Horst, Rijnevelt ende een tacksken van Ratingen. Daervan ick een descende hebbende, beginnende anno 1300 totdat zij uut Dordrecht vertrocken sijn. Ick bevinde, dat aen Alfraen ofte Alfert van der Horst oft Hurst verlijt werdt, met de korentienden van Leyerdorp bij Leyden vanwege zijn huysvrouw, jouffrou Haesge van Raephorst alias Bloemesteyn, heere Geerytsdr. van Raephorst, in't jaer 1335, hoewel dit in uwe overgesonden genealogie niet en staet.

Ick bevinde noch, dat Louff van der Haer, die Margriet Feyt troude, noch een suster hadde, Peternelle, getrouet met Aeryen (Gijsbert)³⁹ van Lanskroon, ende staet oock niet in uwe genealogiën, ende heeft kynders naergelaeten als haer suster Woutea.

Ick was verwondert, dat UE in den boom van Nierode, tevoorn gesonden, geen mentie maect van Beatrix oft Marguerite van Nyeroede, huysvrouw Henricx van Borssele, heer ter Veere, overleden hij anno 1362.⁴⁰ Hoewel ander hem een huysvrouw geven uut de stam Ellewoutsdijck.

Noch bevinde ick in de afkomste van Swieten, dat jouffrou Lutgard van Nierode gehout is geweest anno 1390 met Bouwen van Sweten,⁴¹ waeraff alle die van Sweten gekomen sijn, ende staet meede in uwe genealogie niet.

Dan alsoo niemant alles weet, ende men door correspondencie ofte communicatie d'een den anderen gerieft, om te kommen tot perfecte wetenschap van 'tgene men begeert, zoo zij ick blijde, de aengevangen vrientschap ende onderhandelinge te continueren, ende sende hier beneffens eenige genealogyën, die in uwe eerst overgesonden memoriken geschreven staen, als:

- Van der Laen, die van Haerlem sijn, ende is zoo bij mij uutgeschreven uut een geschilderde boom met de waepen, hangende ten huysse van jouffrou Marie van der Laen, weduwe van Gyssenburg, mijne nichte.⁴²

- Suys, d'welck ick zoo hebbe gecolligeert uut des stadts reeckeningen van Dordrecht ende ander munimenten, mij behandicht van die uut dese stamme van moederszijde gesproken sijn.

- Bouckhorst is mij zoo gegeven geweest van een goet heer ende liefhebber, dan is bij mij wat vermeerderd. [p. 13]

- Van der Duyn is mede bij mij uut oude leenbriefven ende andere onderrechtinge van oude luden vergaedert.

Ick bekenne wel, men zoude bij alle dese vier noch wat kunnen bij gedoen, maer hebbe daer liever wat van als niet. Ende is mij wel gebeurt dat ick, van den eenen goeden vrient een tack

³⁹ Aeryen onderstreept, Gijsbert bovengeschreven.

⁴⁰ Onbekend.

⁴¹ Boudewijn van Zwieten (ca. 1370-1454) tr. Lutgard van Nijenrode (gest. 1464).

⁴² Willem van Drenckwaert, heer van Giessenburg, tr. Maria van der Laan.

van een geslacht bekomen hadde, ende dan van een ander goet vrient een anderen tack, ick zoo die tsaemen vougende, een perfecte genealogyen hadde.

Ick meene de naeste reyse te voldoen voor zooveele ick kan, alle d'ander geslachten in uwe memoriken oft billet gestelt, bereyt zijnde UE te communiceren wes andere Hollantse of Zeeusche geslachten onder mij rusten, alsmede sommige uut Brabant ende Vlaendren, besonder van de groote als Gruythusen, Halewijn, Gauvre ende andere. Ick sal naer de gelegentheyte des tijts ende naer dat het uwe affairen toelaeten, verwachten met devotiën de copyen van d'andere genealogyen in mijn overgesonden memoriken gestelt, UE biddende diergelijcke vrijheyt jegens mij in't begeren te gebruycken. Ick wilde wel dat ick hadde geleert met coupleuren afsetten, zoo zoude ick UE mede gecoeleerde senden.⁴³

Ick verhoop over II oft III maenden eens t'Wrecht te kommen, ende dan mijne genealogie van Borssele mede te brengen ende noch eenige andere, om die met de uwe te confereren, ende de twijffelachtichheden die ick hebbe, is't mogelijk, te verclaren.

Nopende Amerongen, is mij wel bekend de verscheydenheyt, als Bor, Taets ende Scheer van Amerongen, waeraf ick UE hier beneffens een tacksken sende van die hier gewoont hebben, voerende mede III schaeren, ende sal volgens uwe beloften verwachten 'tgene UE van dese heeft. Aengaende de dochter van Noyde Amerongen, gehout met Dierck van der Does,⁴⁴ bij Leyden, die was van Dordrecht van een zeer out ende edel geslacht, dat voerde een rat als Ackersloot, ende ter zijde een arentshoofd met den hals, ende is over 80 jaeren versturven. Ende sal UE, zoo't haer belijft de naeste reyse de copie senden. [p. 14]

Ende dese hiermede endende, sal ick Godt bidden UEd. te bewaeren, monsieur Van Bucchel, in een lang, saelich leven, mij gebiedende zeer in uwe goede gratie. Te Dordrecht, den eersten dach van mey 1613. UE dienstwillige vrient ende dienaar, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.] Mijn neve, d'advocaet [mr. Viglius] Oems, doet UE zeer groeten.

Ick sal de naeste reyse verwachten mede de stamme Preys, is't doenlijck, alsoo ick sustinere tegen heere Arent van Grunevelt, hier wonende,⁴⁵ dat hij is gekommen van de dochter Preys, oude 100 ende meer jaeren, met een van sijn voorouders getrouwt, ende hij seyt, dat hij uut het IIe houwelijck komt.

Het believe UE, mij te schrijven, hoe den naem is van 't geslacht dat dit waepen gevoert heeft, ende is over 160 jaeren met een van de Oomen alhier gehout geweest. Silver; root oft keel, nisi fallat memoria.

- Vrederyck van Amerongen
- Vrederyck van Amerongen Vrederycxsz, schepen van Dordrecht, anno 1362, 1364, 1369 ende 1382.
- Vrederyck van Amerongen Vredericxs, leefde anno 1402
- Baertout van Amerongen Vredericxsz cofte anno 1448, 28 apr., een huys binnen Dordrecht, van Pieter Annoque, rentemeester-generael van Suyt-Hollant.

Anno 1389 leefde te Dordrecht Scaede van Amerongen. Sabel, or.

't Believe UE doch, mij te senden de quartieren, daer Amerongen met het rat in komt, ofte ick mogelijck eenige alliancyen daer uut speuren mochte van die van Amerongen.

⁴³ Vgl. Langereis 2001, p. 85-86.

⁴⁴ Jouffrou Jenne van Amerongen (dr. van Noyde) obiit 1480; hadde te man Dierck van der Does te Leyden, brief nr. 18 p. 63.

⁴⁵ Gest. 1616, zie p. 76.

(twee brieven tussen 01-05 / 30-06-1613, [21-04 / 20-06-1614 o.s.], van B., aan Gouthoeven, twee missiven ... met bijgevouchde geslachten van Jutphaes, Rijn, Preys, Wael van Vronesteyn ende Moesbergen, met Croonenburg noch Pallaes ende Wynssen).

30-06-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 4 (p. 16)

Incipit: Sijnde ick uut Brabant weder

WvG is zojuist terug uit Brabant waar hij twee weken geweest is. Bij de stambomen die B. stuurt stelt hij enkele correcties voor. In Brabant heeft hij vijf van oorsprong Bourgondische geslachten meegekregen, hoewel hij vooral Hollandse, Zeeuwse en Utrechtse geslachten verzamelt. Hij stelt weer een wensenlijst op, en zal de volgende keer Merwede sturen. Gelderse geslachten kan hij van zijn neef [Merula] krijgen.

(Aen mijn heere meester Arent van Bucchel etc., mijn besondere heere ende vriendt etc., t'Wrecht, op de Camp. Den brenger zijn loon).

Mijn heere, zeer goede vriend, sijnde ick uut Brabant weder thuys gekomen (daer ick sommige weecken geweest hebbe), hebbe ick ontfangen oft gevonden uwe twee missiven, die mij, van't reysen vermoeyt zijnde, den geest weder gerecreëert hebben, door 't lesen ende oversien van de bijgevouchde geslachten van Jutphaes, Rijn, Preys, Wael van Vronesteyn ende Moersbergen, met Croonenburg, noch Pallaes ende Wynssen, daarvan ick UE seer hertelijck zij bedanckende van de moeyte genomen, die te copiëren.

Ick hebbe daer niet jegen te seggen, dan dat UE stelt heer Henrick van Croonenburg, levende anno 1438 met N., heer Jansdr. van Polanen, (mach niet sijn), aengesien dat alle d'ander kynderen van heer Jans van Polanen alle annis 1368, 1380 ende daerontrent, in fleur waeren, ende moet dus staen:⁴⁶

- Heer Willem, bastaert van Hollant, heer van Croonenburg, leefde anno 1365 met N., heer Jansdr. van Polanen.

- Heer Henrick, ridder anno 1396 vermeldt

Heer Jan van Croonenburg, ridder op de Vriesen, 1396, houtvester van Hollant

- Heer Willem

- Heer Gijsbert

-Joufrou Elisabet met heer Floris van Alkemade, qui obiit 1421.

- De jonge heer Henrick van Croonenburg 1443, anno 1456.

- Jan van Croonenburg, adherent van jonker Frans van Brederoede, ende gebannen anno 1490.

De kynderen van Lubbert de Wael ende Catarijne (niet Jenne) de Jode,⁴⁷ die UE niet en stelt, sijn dese: Willem de Wael, jesuyt te Loven (daer ick hem korts hebbe gesproken), Marie, jouffrou st. Servaes,⁴⁸ Beatrix, ooc nonne, Catarijne, Engelken, ende N., jongste dochter. De II dochters Van der Laen hadde ick versuymt in mijne genealogie overgesonden te stellen.

⁴⁶ Vgl. Van der Aa 1852-78, dl. 3, p. 865-866. Van Leeuwen 1685, I, p. 928, komt overeen met Gouthoeven. Willem en zijn zoon Hendrik waren betrokken bij de veldtocht in Friesland in 1396. Floris sneuvelde daar in 1421.

⁴⁷ Lubbert de Wael, heer van Vronesteyn (geb. 1565) tr. Catharina de Jeude van Hardinxveld (geb. 1570), hun dr. Angela (1605-1633) tr. 1624 Gerard Gothem.

⁴⁸ Kloosterjoffer in het St. Servaas-vrouwenklooster in Utrecht.

Nopende Gijsbert van der Bouckhorst, hebbe die in mijne genealogie volgende uwe
aenwisingen gestelt. Te Leyden woont noch een jouffrou van der Bouckhorst, die uut
Overijssel is, ende seyt mij, dat haer ouders eertijts uut Hollant gesproten sijn.

Van de dochter Willems van der Duyn, wiens moeder haers vaeders maerte was, hebbe dat
wel geweten, maer niet gestelt, als te weinich te beduyen hebbende.

Ick hebbe onlangs uut Brabant bekomen de geslachten Rollyn, Boisot, Carondelet, Micault
ende Dammant, alle uut Bourgoigne met de hertogen in de Nederlanden over 140 gekomen.
Hadde ick willen moeyten doen, zoude noch ander meer bekomen hebben, dan alsoo ick
mijn meeste plaisyr scheppe in die van Hollant, Zeelant ende Wtrecht, onse naeste gebuyren,
ende sommige uut Brabant ende Gelderlant die in Hollant vermaert sijn, zoo neme ick [p. 17]
andere, vremde genealogyen. Maer mede als mij die bij geval bejegenen, om daer somtijts
eens in te sien ende mij te vermeyen, gelijk of ick in een vremt lant een voyage dede,
keerende daernae weder in mijn vaederlant, willende liever solliciteren drye weken om een
geslacht uut Hollant oft Wtrecht, als III daegen uut een ander lant.

De VIII quartieren van Brecht, met Amerongen gehout, met Van de Dussen, hebbe ick geerne
gesien. Ende zoo UE den boom van Brecht heeft, bidde hertelijck, mij die te willen
communiceren.

Hier beneffens gaen de geslachten van Spangen, zoo't bij mij uut de papieren ende
munimenten ende uut den monde van den heere [Jan] van Spangen, te Loven wonende,⁴⁹
onlangs is vergaedert.

Item Roon, dat onperfect is, ende aldus verre bij mij uut oude geschriften, glasen ende sercken
gecopuleert.

Item Almmonde ende Langeraeck in der manieren als voornoemt bij mij bijeen versamelt,
ende met andere liefhebbers die 'tselve voor mij gedaen hadden, geconfereert ende conform
gevonden.

Noch Dorp, dat zoo uitgegeven is ende gecopieert uut den boom, gemaect bij den wijlen
colonnell Dorp.

Ende ten lesten Amerongen uut des stadts registers bij mij vergaedert met een tacksken van
Vuyren.

UE biddende, alles in dancke te willen nemen voor de genealogyen lest aen mij gesonden.
Presenterende voorts te communiceren alles wes van dese oft andere materie in geschrifte
onder mij zoude sijn. Verhopende, dat UE 'tselve mij niet sal weygeren, ende alsoo ick meen
dat de genealogyen die ick bij een memorie versocht hadde, bij UE mij nu al meest sijn
gesonden, hebbe ick de vrijheyd genomen, hieronder een ander catalogue te schrijven van
degene die ick geerne mede hebben soude, ende die ick door uwe liberaelheyt verwachten sal,
wel verstaende, zoo UE die selffs heeft. Te weten:

Uut het Sticht van Wtrecht:

	Wulven	Suydoordt
Vyanen van Jaersvelt	Van der Mije	Ruysch
Uutenbrouck	Landskroon	Ruwiel
Uchtenbrouck	Doornick	Van der Meer
De Ridder	Van der Aa	Lichtenberg
Bockhout	Feyt	Grauwert
Vleuten	Loenresloot	
Over de Vecht	Sterckenburg	

⁴⁹ Vgl. Beelaerts van Blokland 1907, p. 233.

[p. 18]

Uut Gelderlant:

Scherpezeel, Aeswijn, Herlaer.

Uut Brabant:

Brecht, Tserraets, Mechelen, Gottiguysen.

Uut Hollant ontbreecken mij noch:

Spaernwoude, Albout, allebeyde van bij Haerlem gekomen, Nagel, Baniaert, Sonnevelt met lelyen, Heermen van Oestgeest, Rollant, oock met lelyen, van dewelcke ick maer sommige naemen ende oude allianciën vergadert hebbe. Noch Akersloot, Haestrecht uut Arkel, Benthem, Santhorst uut Wassenae, Doortooge, Lis van Heemskerck, Liesvelt, Oudtshoorne, Reynegom, Toll, Beukelaer.

Ick dencke wel, dat dese alle quaelijck sullen sijn te bekomen. De naeste reyse hope ick UE te senden Merwede ende voorts 't rest dat ick hebbe, om UE overgesonden memoriken te voldoen, zou UE dan beliefft een ander over te senden van eenige geslachten die UE noch begeert ende onder mij soudén berusten, sal UE geerne naer mijn vermogen grieve. Van de Geldersche geslachten heb ick mede alderweynichst, te weten maer Pieck ende Bronckhorst van Batenburg, dat zeer wijt ende groot is. Dan ter gelegentheyt te Leyden eens weder kommende, meene ick van een goet vriend, mijnen neve [Willem Merula]⁵⁰, zommige te bekomen. Daerentussen door uwe liberaelheyt eenige van de voorseide geslachten verwachtende, sal dese met mijn dienstwillige gebiedenis in uwe goede gratie eyndigen, Godt almachtig biddende UE, mijn heere, zeer goede vriend, te willen lang spaeren in een goet ende gerust leven. Te Dordrecht, den lesten junii 1613, met een weynich haest, UE ten diensten zeer bereyde vriend, Wouter van Gouthoue.

[P.S.] Ick meene over ses weken oft mogelijk eer te Iselsteyn te vaeren bij mijn neve Van Baerdwijck, ende wilden eens voordert t'Wtrecht loopen, om met UE eens te confereren 'tgeene ick hebbe van die van Grunevelt. Mede eenige verclaeringe te hebben van eenige dubia in de geslachten van Wassenae ende Polanen ende andere. 'Tunc coram latius, litteras enim non replicant.'

(ca. 15-07-1613 / 05-07-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, missive met de genealogyen daerin als Ruysch, Loenersloot, enz.).

03-08-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 5 (p. 20)

Incipit: Mij gebiedende zeer t'uwaerts

WvG heeft weer zeven Utrechtse genealogieën gekregen, en stuurt zes Hollandse. Hij kan in Leiden weer Gelderse krijgen van neef Merula.

Mijn heere, zeer goede vriend, mij gebiedende zeer t'uwaerts, is dese dat ick thuis kommende, gevonden hebbe uwe missive met de genealogyen daerin, als Ruysch, Loenresloot, Ridder, Wulven, Sterckenburg, Uchtenbrouck, Over de Vecht ende Suydoort. Daarmede ick verblijft zij geweest, UE zeer bedanckende van de moeyte hierover genomen.

Ende om te voldoen uwe begeeren in uwe voors. missive begrepen, sende UE hier beneffens de geslachten van De Jonge van Baerdwijck, met d'andere hier wonende, Van der Merwede, Pieck, Boisot, Dammant ende Duyck, 'twelck schijnt wat onperfect te sijn.

⁵⁰ Paullus Merula (1558 Dordrecht – 1607 Rostock), hoogleraar geschiedenis; zijn oudste zoon Willem hielp zijn oom Van Gouthoeven. Merula was een zoon van Willem Merula en Jacoba Heerman.

Nopende d'ander geslachten staende in't memoriken, bij UE in't bygynsel aen mij gesonden, als Strijen, Dubbelmonde, Dryemijlen, Weyburg, Sijde wynde, Wioldrecht, Drongelen, Rosendael, Spierinck, Buefering, Otheusden, Van de Gus, Wijck ende Gent uut Heusden, Rijswijck, Giesen, Burggraevii, Daelen, Oosterwijck, Gellecum, Slingelant, Grevenbrouck, Dongen. Voorts Isendoorn, Conken, Rossum, Genth, Appelteen, Weese, Tuyl, Haeften, Mom, Turck, Lauwyck, Honseler, Herwijnen, Lynden, Lennep, Varick, Steelant, Kessel, Assonville, Quarebbe, Moninx, Steyn, Cabbelliau, Zouburg, Albout, Maelstede, Cappelle, Armuyen, etc.

Zoo dese ofte enige onder mij waeren, zoude geerne die UE communiceren, dan d'eerste reyse dat ick weder te Leyden komme, meene ick door mijn jongen neve Merula⁵¹ sommige Gelderse te bekommen. Met mijne naeste schrijvens verhoep ick UE te senden de perfecte genealogyen van Bronckhorst van Batenburg, item 's-Herenberg uut Polanen, Van der Mijle ende de Oomen alhier die geen Wijngaerden hieten, ende zeer groot is. Ick sende mede wederom de geslachten Renesse ende Schoonhoven, die ick met de mijne geconfereert hebbe, [p. 21] ende weynich different daerin gevonden.

Wijders hebbende overlesen de lijste van de geslachten die onder UE zijn ende in uwe voorseide missive geschreven staen, dewijle het UE belieft, de communicatie daervan mij te presenteren, zoo sal ick met goeden ijver verwachten 'tgene UE heeft van de geslachten van Brecht, Van der Poel, Beukelaer, Heemskercke, Van Dam, Lanskroon, Botter van Snellenburg, Grauwert. (Oft in plaets van dese eenige andere uut de lijste in mijnen voorgaenden brief geschreven, alles naer UE welbehaegen ende discretie, ende)⁵² bij zoo verre UE tijt daertoe heeft, ende sonder onlust die copiëren kondt. Presenterende insgelijcx, UE alles te communiceren, wes onder mij zoude mogen sijn.

Ende dese hiermede endende, ende uwe antwoort met goet verlangen verwachtende, bidde ick Godt de Heere, UE te bewaeren, mijn heere, zeer goede vrient, met uwe huysvrouwe ende familie in een lang, saelich leven. Te Dordrecht den 1^e augusti 1613. UE goetgunstige ende zeer dienstwillige vrient, Wouter van Gouthouven.

[P.S.] De genealogie van Roon believe UE dus te verbeteren (silver, sabel):

- Bouden van Roon troude jouffrou Machtild van Malsen
- Peter van Roon hadde te wijve jouffrou Alverade van Wielnesse oft Windelnes
- Pieter van Roon hadde te wijve jouffrou Willemijn van Geldorp
- Pieter van Roon hadde te wijve jouffrou Adriane Saeyt
- Pieter van Roon met Margriete van Wena.⁵³

(08-08-1613 / 29-07-1613 o.s., van B., aan Gouthouven, lettre du VIIIe du mois passé, ... généalogies).

04-09-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthouven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 6** (p. 22)

Incipit: Me recommandant cordialement en vostre

WvG heeft weer gedetailleerde opmerkingen bij de nieuwe gegevens van B.

⁵¹ Willem, de neef van Van Gouthouven, was zijn oudste zoon van Paullus Merula (1558–1607), hoogleraar geschiedenis,

⁵² In de marge.

⁵³ Boudewijn II van Rhoon (1299-1342) tr. Machteld van Malsen; Pieter I (1342-1393) tr. Alverade van Wendelnesse (gest. na 1373); Boudewijn III (1393-1401) tr. Julia Willemijne van Geldrop; Pieter II (1401-1455) tr. Adriane Dierc Zijendr. Van der Lee; Pieter III (1455-1503) tr. Margaretha van Weena (1440-1509). Zie Feico Houweling, *Kasteel van Rhoon* ([link](#)).

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel, mijn besonderen heere ende vriendt etc., te Wtrecht, op de Camp; port)

Monsieur de Bucchel, me recommandant cordialement en vostre bonne grâce, sera ceste pour responce a vostre lettre du VIIIe du mois passé, laquelle m'apporta beaucoup de contentement et récréation d'esprit en la lecture des généalogies qu'il vous a pleu m'envoier en satisfaisant à mon désir, dont je vous remercie beaucoup de fois.

En celle de Brecht ne se voit pas Hadewy de Brecht, femme d'Abel de Coulster,⁵⁴ mort en ceste ville. Son père fut Jean de Brecht, je croy qu'elle fut un de ses XII enfans. Aussi ne s'y trouve point N. de Brecht, vefue de l'un des frères du seigneur de Brederode, elle demeure encore à Bois-le-Duc, son pere s'appellant Gosuyn.

En la généalogie de Heemskercke ne se treuve point ceste branche:

- Pieter van Hemskerck, leefde anno 1436, zeer out

- Adriaen van Eemskercke was al doot anno 1439. Hadde getrouwt Peternelle Ooms

Tielmansdr. te Dordrecht, zij sterf anno 1461.

Floris van Eemskercke, baillu van Suyt-Hollant, anno 1445.

- Tielman van Eemskercke, troude ..., obiit ille 1472.

- Mr. Pieter van Eemskerck, licentié ès droits, doyen à Dordrecht, mort l'an 1506.

- Adriaen van Eemsenkerck, schepen in Dordrecht, obiit 1520, gravatus multo aere alieno.

Hadde te wijve jouffrou Agata van der Tympel⁵⁵ te Dordrecht, die was weduwe anno 1525.

- Tielman van Eemskercke, ad plebeiam fortunam redactus, genuit N.

Je treuve encore que Jan de Renesse de Mal espousa environ l'an 1510 la fille hérétique de Gérard de Heemskercke. Item une fille de Heemskercke, mariée à Jaques de Bakenes à Haerlem, mort l'an 1455. Bartout de Heemskercke, presbytre et chanoine à Dordrecht, mort l'an 1447. Ottelyn de Heemskerck, fevue de Sweer de Culenbourg à Mauric l'an 1500. Henry de Heemskercke espousa Jenne de Zuylen 1515.⁵⁶

Quand je demeurois à Dôle, j'ay mémoire d'avoir leu, dans le registre des annoblissemens reposant en la chambre des comptes, l'annoblissement de feu Baltasar Girard, mort à Delfft 1584, que sa mère (laquelle vivoit encores, alors quand je fus là, et parlay à son aultre fils) s'appellait Barbere d'Eemskercke et que son ayeul estoit venu de Zuyt-Hollande, et furent jadis devant la grande innundation de l'année 1421, estoit là un village appelé Heemskercke, et en estoyent seigneurs et portent les mesmes armes que ceux en Noort-Hollande.

(A Dordrecht dans le verrier d'une église 4 quartiers d'Emskercke. Les couleurs sont périées: 1. Eemskerck, 2. Oem, 3 ..., 4. Slingelant alias Tympel).⁵⁷ [p. 23]

Quand à Heemstede, je tiens que les alliances sont esté telles et que les quartiers de Treslong sont controuvez.

- 1357 et 1367 Geeryt met Marie van Polanen, weduwe heer Henricx van Montfoort, zij sterf anno 1375.⁵⁸

- Heer Jan anno 1409 raet hertoge Willems met Hadewy van Borssele van der Veere.

N. van Heemstede troude Jan van Iselsteyn, heere van den Bosch; hadden kynderen.

⁵⁴ Abel van Coulster tr. Hadewych Brecht, dr. v. Jan van Brecht (gest. 1558).

⁵⁵ Met wapen, ais, geul.

⁵⁶ Johan van Renesse (1466-1540) tr. Geertruid Johanna van Heemskerck; Jacob van Bakenesse, schiltknappe (gest. 1455) tr. NN van Heemskerck (Van Leeuwen 1685, I, p. 875); Zweder bastaard van Culemborg (ca. 1465-1502) tr. 2. Ottelina van Heemskerck, dr. v. Gerrit; Hendrik van Heemskerck tr. Johanna van Zuylen van Harmelen (gest. 1591)

⁵⁷ In de marge.

⁵⁸ Maria van Polanen (1323-1382), tr. 1. Jan I van Montfoort (ca. 1318-1345), 2. Gerrit van Heemstede (1320-1375).

- den jongen heer Jan sonder oir.
- Heer Geeryt met Dierck van Hettersvliet Loufsdochter.⁵⁹
Marie met heer Jan, bastaert van Blois, heer van Treslong
- Heer Jan met Beatrix van Alckemade
- Hadewy, vrouwe van Heemstede met Roelant le Febure, thresorier van Vlaendren, leggen beyde de Teemsicke op de Schelt begraven.⁶⁰

Pour satisfaire à vostre désir, je vous envoie cy-joint la généalogie de Bronckhorst de Batenburg, comme elle est approuvée de ceux de la maison et laquelle ne se treuve pas dans Reussnerus, au moins pas dans celui que j'ay, imprimé avecq l'augmentation à Francfort, l'an 1612.⁶¹

Plus copie de Calslaege telle que je l'ay compilée hors les anciens chartes, testamens et aultres papiers originaux que m'a communiqué le capitaine Calslaege encore vivant. Van der Mijle par moy composée par semblable communication et aussy hors les chartes de ceste ville.

Item ce que j'ay de ceux de Hoochtwoude.

Item la descente de Sevenberge et par concomitantiam la généalogie Bogard, jadis vue ancienne et honneste maison en ceste ville et astheure en Flandres, et comme je trouvoy d'avanture deux copies de ceux de Muys en ceste ville, j'ay espéré que ce sera vous agréable d'en veoir celle que je vous envoie.

Quand à Polanen dont la vostre dernière fait mention, la déduction que j'en ay, est sy variable et confuse, que j'ay trouvé bon, de dilaier cela jusques à ce que je viens là, que sera après avoir eu encores une fois de voz lettres, espérant aussy quand et quand vous apporter ou envoyer en ma plus prochaine lettre Duvenvoird, quy est fort grand et parfaict, comme il vient du feu seigneur de Warmont.

Or, depuis que vous plaist continuer en voz libéralitez et satisfaisant à mes honnestement curieux désirs [p. 24] et que 'amicorum omn[ia] sunt communia', s'il vous plaist me communiquer ce que avez de ceux: Grauwert, Lanskroon, Beukelaer, Zeger van Wassenhoven, (Cobel), Snouckart, Alveringen, Dussen, Scheer van Amerongen, Scherpenzeel, on a faulte d'aulcuns d'iceux des aultres, dont je pense que j'ay laissé chez vous une liste. M'obligez tant plus en vostre endroit pour réciproquement vous complaire et satisfaire en ce qui sera en ma puissance.

J'attendray autant que vostre loisir et bon plaisir permet d'en escrire, et finissant cestes par mes cordiales récommandations en vostre bonne grace, je prieray nostre bon Dieu vous donner, monsieur de Bucchel, en bonne santé longue vie. À Dordrecht, en haste, le IIIe de septembre 1613. Vostre meilleur amy, prest à vous complaire, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.] Je pensois respondre au précédent voyage de Adrien Claess, mais il me falut faire à l'improviste un voyage. Le messagier avoit tort de demander quelque chose plus qu'à l'ordinaire, car je l'avois icy payé.

L'on m'escrit de Brabant que la marquise de Bergen, femme au prince d'Espinoy, appelée Marie de Withem, est morte du travail d'enfant, et l'enfant avec elle, laissant une fille de son premier mary, Herman, conte de 's-Herenberge.⁶²

⁵⁹ Jan van Heemstede (gest. 1437), tr. 1. Hadewig van Borsselen van der Veer (gest. ca. 1414), 2. NN Dierck van Hetterscheidt Loufsdochter.

⁶⁰ Jan van Heemstede, 1446-1472, tr. Beatrix van Alckemade; Hadewy (Haze) van Heemstede tr. Roeland Le Fèvre (of Le Febure), heer van Themseke (Theemst) bij Antwerpen.

⁶¹ Elias Reusner, *Genealogikon Romanum de familiis praecipuis etc., sive opus genealogicum catholicum*, 2e dr. Frankfurt 1612.

⁶² Marie-Mancie de Withem, marquise de Bergen op Zoom, comtesse de Walhain (gest. juli 1613), wed. v. Herman, graaf van den Bergh (1558-1611), tr. 1. 1612 Guillaume III de Melun (1588-1635), prince d'Espinoy.

Aussy que le marquis de St. Martin de la maison de Tournoy, seigneur de la conté de Bourgoigne, s'est rompu le cou à cheval.⁶³

Je croy qu'avez entendu la mort du poète Baudius a Leyden.⁶⁴

(14-10-1613 / 04-10-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, une lettre du 4 octobre stilo veteri).

15-10-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 7 (p. 26)

Incipit: Estant de retour de Bruxelles

WvG is naar Brussel geweest, hij wil het genealogieboek van B. graag nog even houden, de genealogieën van Duivenvoorde en Schagen zijn niet compleet. B. hoeft zijn twee boeken niet direct terug te sturen. Hij vertelt over boeken die hij in Antwerpen gekocht of gezien heeft, en over recente huwelijken en sterfgevallen in het Zuiden.

(Ed. vrome, welgeleerde heere mr. Arent van Bucchel, een mijn besondere goede vrient, te Wtrecht, op de Camp; francq).

Monsieur et cordiael amys, estant de retour de Bruxelles, la sepmayne passée, comme le seigneur de Hardenbrouck⁶⁵ me dist qu'il s'en alloit à Wtrecht, je lui donnay une lettre mienne, pour donner à vous, mais luy dilayant de jour à aultre son voyage, et m'estant aujourd'huy esté délivrée la vostre du 4 octobre, stilo veteri, je retiray ma lettre des mains dudict Hardenbrouck, pour vous escrire celle-cy en responce de la vostre et pour vous remercier de bon coeur de la communication et de la peyne prise ès généalogies de Grauwert et Lanskroon, que m'ont esté et sont très agréables comme est et sera tout ce quy est venu et viendra de voz mains. Touchant mes deux livres, je suis aisé qu'avez y trouvé bon goust. Il n'est pas besoin de vous haster, usez les à vostre beau loisir. Je n'en ay pas grandement affaire pour ast heure.

Quand à vostre livre généalogiste, n'eust esté mon voyage de Brabant, je l'eusse jà renvoyé passé II semaines, et suis journellement occupé à la feuilletter et conférer les généalogies d'Hollande, Zélande et aultres avecq celles que j'ay chez moy passé quelques années, et me haste tant, que je puis, pour le vous renvoyer au plus prochain voyage de Adrien Claesz ast avoir la sepmayne suyvante, vous pryant me pardonner la liberté et hardiesse que je le retiens sy longtemps. Le grand plaisir que j'y prends, me fait oblier mon devoir, les généalogies de Duvoorde et Schaegen et aulcunes aultres d'Hollande en vostre livre y sont fort imparfaites et confusses. Je les vous enverray à la première commodité entières, comme aussy Oem de Dordrecht et aultres que vous plaira veoir.

Je ne pense pas que trouverez là le livre de Van der Haer,⁶⁶ car il y a peu d'exemplaires imprimez, à cause du petit nombre d'amateurs. [p. 27] Il n'y a pas longtemps, que j'ay veu ung en Anvers chez Plantin ou Moerentorff.⁶⁷ Sy j'eusse sceu qu'il vous plaisoit tant, je le vous eusse achepté. J'ay achepté à Bruxelles ung livre appelé *L'inventaire d'Espagne*,⁶⁸

⁶³ Philibert de la Baume, marquis de St. Martin-le-Châtel (1586-13 juli 1613), tr. Lambertina de Ligne.

⁶⁴ Dominicus Baudius, gest. 22 aug. 1613.

⁶⁵ Gijsbert IX, heer van Hardenbroek (1580-1627), schout van Rhenen. Hij is driemaal gehuwd geweest: 1. 1603 Rembolda de Cock, overl. 1611; 2. 1612 Agnes van Heeckeren, overl. 1613; 3. 12 sept. 1613 Anna van Varick, gest. 1658.

⁶⁶ Mogelijk de theoloog Florentius Haraeus (Floris van der Haer), waarschijnlijk een bloedverwant van de historicus Franciscus Haraeus (Van der Haer); Florentius, afkomstig uit een Utrechts geslacht (hoewel geboren te Leuven) en Franciscus (ca. 1550-1631) woonden in Zuid-Nederland.

⁶⁷ De Antwerpse drukker Jan Moerentorf (Jan Moretus, 1545-1610) is bekend van de Moerentorfbijbel (1599). Hij was met een dochter van Christoffel Plantijn getrouwd, en was na diens dood in 1589 eigenaar van de drukkerij.

⁶⁸ A. de Salazar, *Inventaire général des plus curieuses recherches des royaumes d'Espagne*, Parijs 1612.

contenant entre autres raretez dudit pays le cathalogue des grands nobles maisons y cogneues avec briefve narration de leur extraction, demeure, revenu et le blason de leurs armes. S'il vous plaist le veoir, je l'envoieray volentiers, comme aussy un livre, appellé *La continuation du Mercure Francois depuis l'an 1610 jusques à 1613*, si tost que je l'auray leu moy-mesme avec mes père, oncle et beaufrère.

J'ay aussy achepté *Monumenta sepulcralia Swertii*,⁶⁹ contenant tous les epitaphes Latyns que se treuvent ès églises de Brabant, imprimé 1613. Le père jésuytte A. Schottus, scavant et bon personnage, fait imprimer *Chronicon Hollandiae*⁷⁰ Johannis de Leydis, carmelitae Harlemensis, qu'il at eu manuscrit du feu Opmeerius, natif de Delff. Je l'ay manié chez le libraire Bellerus à Anvers,⁷¹ quy me dist, qu'il sera imprimé environ le Noël prochain. Touchant quelques nouvelles, je croy que les avez jà entendus, astant la mort du conte de Hoochstraten, Antoine de Lalaing, quy trespasa au chasteau de Harchyes en Haynaut⁷² (qu'est à son beaupèr [Florent], le conte de Barlaymont).⁷³

Il est mort sans génération, aagé 25 ans, et luy succède son oncle Charles, baron d'Achicourt, quy at espousé une fille du baron de Pecques de ceux de Langlée,⁷⁴ et en a enfans masles, quy seuls restent avec leur père de ceste très noble maison. L'on m'a dit que ledict conte s'avoit desbauché avecq les putains, comme aussy le conte de Fontenoy, quy estoit malade, quand je party de là, l'on espérait sa convalescence.

L'ambassadeur d'Espagne à Bruxelles, don Francisque de Cordonne, marquès de Guadaliste, at fiancé une fille du prince de Ligne, [p. 28] Ernestyne.⁷⁵ L'on attende seulement le consentement du roy en Espagne.

Là où l'admirante d'Arragon,⁷⁶ jadis prisonnier en Hollande, est mis au délivre, ayant esté quelques années confiné en quelque ville d'Espagne.

L'on me dit que le prince de Chymay, IIe fils du conte d'Arenberg, fiancera la fille du conte Charles d'Egmont,⁷⁷ le frère duquel Lamoral estoit à Bruxelles, où je *veu* l'infante avecq l'archiducq, quy me sembla esté devenu fort veil. Il fut quelques jours fort tourmenté de gouttes.

Les Flamans sont fort empeschez⁷⁸ à faire une nouvelle fosse et havre depuis Oostende à Bruges, et de là à Gand.⁷⁹

Je ne scay si je vous ay escript que le marquis de St. Martyn de la maison de Tournoy et beau fils du prince de Ligne⁸⁰ s'ast rompu le coul a cheval, cuidant par outrécuidance sauter pardessus une barrière en Bourgoigne. Il estoit fort scarbillandé et querelleux et pour cela hay à Bruxelles.

⁶⁹ Franciscus Sweertius, *Monumenta sepulchralia et inscriptiones publicae privataeque ducatus Brabantiae*, 1613.

⁷⁰ *Chronicon comitum Hollandiae et episcoporum Ultraiectensium*.

⁷¹ Bellerus te Antwerpen: Johannes I (1595-1616) of Gaspar (1606-1617).

⁷² Harchies en Hainaut.

⁷³ Antoine de Lalaing (ca. 1588-1613) tr. ca. 1611 Maria Margaretha de Berlaymont.

⁷⁴ Charles de Lalaing, baron d'Achicourt (1569-1626), tr. Alexandrine de Langlée, baronesse de Pecques, dr. v. Jacques de Langlée, seigneur de Pecques (gest. 15 juni 1614).

⁷⁵ Anna (gest. 1651), dochter van Lamoraal de Ligne, trouwde met Felipe de Cordona, markies van Guadelesta (haar jongere zus Ernestine trouwde in 1618 met Jan VIII van Nassau-Siegen).

⁷⁶ Francisco Hurtado de Mendoza (1546-1623), 'admirant' van Aragon, werd na de slag bij Nieuwpoort (1600) enige jaren gevangen gehouden in Den Haag.

⁷⁷ Alexander van Croy-Chimay Arenberg (1590-1629), tr. 21 nov. 1613 Madeleine d'Egmont.

⁷⁸ Lees dépêchés?

⁷⁹ Na het beleg van Oostende in 1604 werd tot de aanleg van het kanaal Gent-Oostende besloten, en uitgevoerd van 1613-1623.

⁸⁰ Lambertine (1593-1651), dochter van Lamoraal, tr. 1 Philibert de la Baume, markies van Saint-Martin-le-Châtel. Zie ook brief nr. 6, p. 22 en nr. 19, p. 66.

A mon retour l'on m'a dit, que la soeur du seigneur de Kennenburg, vefue de Seventer est morte à La Haye.⁸¹

Et aussy Cornelius Dunius, Aemsteldamensis, Hagae habitans, grand antiquaire, quy avait une belle bibliothèque.⁸²

Atant finissant cestes et me recommandant affectueus[ement] en vostre bonne grace, je prieray nostre bon Dieu vous donner, monsieur Van Bucchel, mon cordial amy, en bonne santé longue et heureuse vie. A Dordrecht, le XVe d'octobre, stilo novo 1613. Vostre cordial amy et très affectionné serviteur, Wouter van Gouthouve.

(ca. 25-10-1613 / 15-10-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, brief met twee boeken).

06-11-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 8 (p. 30)

Incipit: Utrumque librum, per te remissum

WvG stuurt stambomen van Van Beveren en Qeeckel waar B. om gevraagd had, en Van Schagen die beter is dan die van B., die van Duivenvoorde komt nog. Hij voegt er nog een lange wensenlijst aan toe.

Eruditissime domine Buccheli, amice perchare, utrumque librum, per te remissum, recepi. Excusatione illa, qua in litteris tuis uteris, nullo modo opus sit, neque illa inter amicos videtur mihi decere, nam hoc esset de amici liberalitate et affectu diffidere. Porro iudicio tuo de libris istis planissime subscribo. Utinam aliquid simile quid de urbe Ultraiectina praestet, quod neminem accuratius te posse facere, ego crediderim, id quod videlicet Van der Haraeus elaboravit in urbe Insulensi.⁸³

Mitto iam genealogiam Beverensem et Quekeliam, quas ultima epistola petieras, utramque veritati conformem esse, fideliter affirmare possum. Addidi Schagenam, quam in tuo, quem remisi, genealogiarum volumine confusam plane et erroribus plenam inveneram.⁸⁴ Proxima vice Duvenvoordiam transmissurus, et alias quasdam, si catalogum genealogiarum, quas videre desideras, transmittere placeat. Nihil equidem penes me esse, ut credas, oro cuius tibi copiam facere, quam libenter paratus non sim.

Adiunxi in fine harum litterarum elenchum genealogiarum quas ego videre desidero, et me desiderii mei compotem fore, cum tempore, spero, liberalitate et humanitate tua confisus; dico cum tempore, videlicet, cum sine noxa et sine rerum tuarum omissione, id praestare poteris, et cum voluptate et sine taedio.

Sed finem faciens, et me, ut commendatum semper tibi habeas, rogans dominum Deum praecor te bene, volentem quam diutissime servare dignetur. Dordraci, VI novembris MDCXIII. Tuus ex animo ad obsequia paratus, Valerius Gouthouvius.

[P.S.] Si nova imago sive topographia Ultraiectina in plano iam perfecta vendatur ibi, quaeso placeat, nautae exemplar tradere, pretium proximis litteris remittam.

Puto te intellexisse mortem ducis Brunswicensis julii,⁸⁵ et nuptias Palatini Neoburgii, cum sorore archiepiscopi Coloniensis.⁸⁶ Verte.

⁸¹ Elisabeth van Egmont van Kenenburg (gest. 1613), tr. 1575 Frederik van Zevender (gest. voor 1583); haar broer Jacob (gest. 1618) was heer van Kenenburg.

⁸² Cornelis Dunius, Amsterdams rechtsgeleerde, advocaat voor het Hof van Holland. Van der Aa 1852-78, dl. 4, p. 401.

⁸³ Lille (Rijsel).

⁸⁴ Zijn eigen 'boom van Schaegen' dankt hij aan Merula, vgl. Beelaerts van Blokland 1907, p. 234.

⁸⁵ Hendrik Julius van Brunswijk-Wolfenbüttel, stierf 20 juli 1613 in Praag.

⁸⁶ Wolfgang Wilhelm von Pfalz-Neuburg tr. 19 juni 1613 Magdalena van Beieren; de bisschop heette Ferdinand van Beieren.

[p. 31]

Bucchel
Lauwerijn
Longyn
Malsen
Mol van Letberg
Van der Burch en Flandres
Oyenbrugge
Oignyes en Flandres
Renty en Artois
Rheede
Eck
Cobel en Hollande
Eussum
Sonoy
Scherpenseel
Steelandt en Flandres
Praet van Moerkerke
Baexen
Back à Boi-le-Duc
Ursele
Bournonville en Picardie
Bygarde Estor
Edel, met 3 lelyen
Foeyt
Turck
Haestrecht van Drunen
Gouda van Swijndrecht
Vliet van Mierlo
Beuklaer
Binckhorst

Heerman van Oestgeest
Sonnevelt
Zijl
Uutenhage
Zaenen
Vleuten
Braekel
Des Fosses ou Van der Gracht
Liesvelt
Schengen in Zeelant
Slingelant
Wena
Vladerack
Doorn
Bakenesse
Hoochlande
Raephorst te Vyanen
Nederveen

Jode
Coucy, Chabot en France

12-11-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 9** (p. 32)

Incipit: Genealogias, novissime a me tibi

WvG stuurt twee eenden uit eigen eendenkooi, en hoopt op nieuwe genealogieën.

(Aen mijn heere mr. Arent van Bucchel, mijn besonder goede vriend, t'Wtrecht, op de Camp. Met twee endtvogels).

Domine Buccheli, genealogias, novissime a me tibi missas, autumo traditas esse, mitto iam coniugi tuae duos anates, in aucupio nostro retro urbem hanc captas. Exspectabo aliquas genealogias, cum nauta proxime rediturus est. Si modo tibi vacaverit, et volupe fuerit scribere. Bene vale et a Gouthouvio tuo salve, eumque te amantem amare perge. Plura lubet quidem, sed non licet, quia avocor. Dordraci, XII novembr. MDCXIII. Tuus ex animo, V[alerius] Gouthouvius.

[P.S.] De morte Julii, ducis Brunswicensis,⁸⁷ puto te audiisse.

Comes Joannes Nassavius Joannis filius, Jo. N. catholicus Romanus dicitur factus esse, et ambire filiam principis Lignii.⁸⁸

(18-11-1613 / 08-11-1613 o.s., van B. aan Gouthoeven, litterae tuae, VI id. novembr. datae, genealogias Eussum, Snoye et Malsen).⁸⁹

28-11-1613, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 10** (p. 34)

Incipit: Litterae tuae, VI id. novembr. datae

WvG dankt B. voor het zenden van de genealogieën van Eussum, Snoy en Malsen; hij stuurt zelf die van Oom en Duivenvoorde, en ook een lijst van families die hij heeft en waar B. misschien belangstelling heeft. Hij vraagt de namen van de edelen die het smeekschrift aangeboden hebben, en hij wil het tweede handgeschreven genealogische boek van B. een poosje lenen, zoals hij het eerste al heeft gehad.

(Aen mijn heere, meester Arent van Bucchel, mijn besonder goede heere ende vriend etc., te Wtrecht, op de Camp).

Eruditissime domine Buccheli et amice perchare, litterae tuae, VI id. novembr. datae, animum meum plurimum recrearunt, partim quod sincerum animi tui erga me adfectum spirent, et in continuanda amicitia desiderium, partim ob missionem genealogiarum Eussum, Snoye et Malsen, quarum lectione (ut et omnium, quas alias misisti) valde delectatus sum (et magnas de iis gratias ago).⁹⁰

Mitto vicissim petitioni tuae satisfaciens stemma Oem, apud nos celebre et hactenus superstes, et Duvenvoordii partem novissimam, qualiter habeo e manibus cognati mei Merulae,⁹¹ qui habebat a domino [Jacobo?] de Warmont. Si gratum tibi et volupe fuerit, paratus sum ceterarum quas habeo genealogiarum, copiam transmittere, si modo nomina indicare placuerit, quod, ut certius facere possis. Subscripsi hic cathalogum stemmatum, quae manuscripta penes me sunt eorum videlicet quae in tuo nuper mihi communicato genealogico libro non habentur, et quorum nulla hactenus mentio inter nos habita fuit. Quapropter eas familias, quas te habere autumo, non ponam.

⁸⁷ Hendrik Julius van Brunswijk-Wolfenbüttel, stierf 20 juli 1613 in Praag (zie vorige brief, p. 30).

⁸⁸ Ernestine de Ligne trouwde in 1618 met Jan VIII van Nassau-Siegen.

⁸⁹ Ik neem dat hier de datering gegeven wordt, zoals Buchelius die geschreven heeft.

⁹⁰ In de marge.

⁹¹ Willem, zoon van Paullus Merula (gest. 1607).

Perfectorum autem stemmatum numerus (ut equidem puto) quae habeo, est hic:

Van der Does, cum leone, Brederode, Egmont, Arckel, Heusden, nothi de Borssele (ex Verianis et Brigdamiis), Teylingen, Wassenaer, Heukelum, Abeele, Spruyt van Kriekenbeeck, Cruningen, Assendelftii domini, Poes van den Binckhorst, Vliet, Ruyven, Berckenroede, Hoorn, Cats, Wissekercke, Eversdijck, Croesinck, Valckenaer, Woert van Abbenbrouck, Nicolaii, Serooskercke, Bronckhorst Hollandici, Valckestein, Ruychrock, Van der Werve, Hoochlande, Van Loo, Pynssen, Blienburg, Heerjansdam, Diemen, Solm, Coligny, Merode, Bailleul, Lorreine de Guise.

Imperfectorum autem numerus est hic:

Eggert, Bruelis, Schengen, Wisse, Bakenesse, Tuyl van Bulckestein, Adrichem, Alkemadii novitii, Raephorst Vianenses, Cuser, Wena, Steenhuse, Kijfhouck van Loen, Uutenhage, Duyck, Tympel, Linde, Slingelant, Grunevelt, Lode van Hardincxvelt, Zijl, Aylta, Nieburg bastaert Egmont, Van der Goes, Cobel, Bekestein, Duyst, Thiennes, Harcourt, Vergy, etc. Est quoque penes me catha- [p. 35] *logus omnium consiliariorum Hollandiae, et Parlamenti Mechliniensis; (item receptorum Zelandiae Orientalis et Occidentalis);*⁹² item abatissarum Reinsburgensium. Quorum omnium, cum lubuerit, copiam habere poteris.

Porro proxima vice hoc est cum primum otium habueris, et libet, a te, mi Buccheli, exspectabo stemmata Buccheli, Foeyt, Haestrecht van Druenen, Rietwijck, Sonnevelt, Heerman ab Oestgeest et Rollant, sive defectu eorum alia, quod discretioni tuae et beneplacito relinquo, uti par est.

Optarem etiam cathalogum videre nobilium confoederatorum, qui anno 1566 libellum supplicem gubernatrici Bruxellae obtulerunt.⁹³ Si illum perfectum sive imperfectum habeas, placeat, quaeso, communicare. Si supradicta stemmata Bucchel, Foeyt etc. perfecta non habeas, sufficiet mihi partem eorum habere. Humanitati tuae, et amicitiae nostrae confisus, audacior factus sum in petendo. Poteris simili, imo maiori libertate erga me uti.

Cum secundo tuo volumine genealogico manuscripto per aliquot dies carere poteris, rem oppido mihi gratam feceris, si per nautam transmittere placuerit, in eum finem quo primum volumen petii. Videlicet, ut genealogias in secundo eo volu[m]ine a te scriptas, cum meis conferam, et defectus utrimque (si qui sint) suppleam, curabimus ut fidelitas restituatur. Verum illud tali lege et animo peto, si videlicet te ipsum non incommodaveris, de quo dolerem.

Quod attinet ad typum urbis Ultraiectinae mallim absque coloribus, talem ergo cum prodierit, exspectabo, praetium eius per nautam transmissurum. Quod supererit, me tibi commendans, et obsequium meum, offerens, in omnibus in quibus gratificari tibi possim te, mi eruditissime Buccheli, amice carissime etiam atque [p. 36] etiam salvere atque valere iubeo. Dordraci, 28 novembris MDCXIII. Tuus ad obsequia semper paratissimus, Walterus Gouthouvius.

[P.S.] Genealogiarum principum illustrium nullam mentionem facio, quod illae habentur in opere genealogico catholico Eliae Reusneri,⁹⁴ impresso Francofurti, cum auctario (quod fere illustres Germaniae comites continet). Nam puto librum illum te habere, si non, meo si lubet, uti poteris, quantum voles.

Si forte dominum Gerardum Sandelinum conveneris, placeat, quaeso, illum a me officiose salutare. Itemque coniugem tuam et neptem, eique indicare Arendinam Brouwers, cognatam eius, nuperrime Francisco van der Dunio, Hagae nupsisse.⁹⁵

⁹² In de marge.

⁹³ Het Smeekschrift der Edelen, zie brief nr. 11, p. 38.

⁹⁴ Elias Reusner, *Genealogikon Romanum de familiis praecipuis etc., sive opus genealogicum catholicum*, 2^e dr. Frankfurt 1612.

⁹⁵ Jkhr. Frans van der Duyn tr. Arendina Brouwer; hij herbouwde in 1616 huis Ten Donck in Slikkerveer.

(08-12-1613 / 28-11-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, schrijvens van den VIIIe decemb. wel ontfangen met de genealogyen).

01-01-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 11 (p. 38)

Incipit: Ick hebbe uwe leste schrijvens

WvG heeft weer een vijftal genealogiën van B. gekregen, en de lijst met edelen van het smeekschrift. Het genealogische boek heeft B. niet gestuurd, maar wel een inhoudsopgave ervan. WvG stuurt nu een paar namenlijsten van rentmeesters, abdissen enz. Hij vermeldt voor het eerst Van Rietwijck of Rietwijk, die contact met hem gezocht heeft.

(Aen mijn heere, meester Arent van Bucchel etc., besondere goede heere ende vriendt, te Wtrecht op de Campt, (naest)⁹⁶ achter 't huys van Montfoort, francq).

Mijn heere, zeer goede vrient, ick hebbe uwe leste schrijvens van den VIIIe decembris wel ontfangen met de genealogyen Mol van Letberg,⁹⁷ Rheede, Van der Burch ende Oignyes met een tacksken van Fladeracq ende Haestrecht, die mij zeer willecum sijn geweest. UE zeer hertelijck bedanckende van de moeyte genomen, in die te copiëren ende noch de lijste van de heeren ende edelen die anno 1566, die requeste presenteerden.⁹⁸ Verhopende met der tijt noch eenige meer door uwe neersticheyt te bekommen. Ick hebbe mede gevonden onder 't getal:

- Guillaume de Fiennes, sr. de Lumbres, frère au sr. d'Esquerdes,⁹⁹

- Guillaume de Hertaing, sr. de Marquette,

- Jean de Hinckart, sr. d'Ohain, etc.

Ick was verwondert, te sien dat de grooten heeren, als van Oraigne, van Egmond, van Hoorn, van Bergen op Zoom etc., de voorschreven requeste mede zouden hebben geteyckent, alzoo zij van den Rade van Staete waeren.

Ick zal t'zijner tijt de caerte van Utrecht verwachten met advys wat die kost, welck UE immers sult gelieven daer bij te schrijven.

Aengaende het I^e stuck van uwe vergaederde genealogyen, zij ick zeer wel tevreden, dat UE die niet heeft overgesonden, dewijle UE de lijste daerbij schrijft van degene die daerin sijn uut Nederlant. U biddende, mij te vergeven mijne vrijheyt nopende de catalogue van de raeden van Hollant ende te Mechelen ende der rentmeesters van Zeelant met de abdissen van Rijsburg, dewijle die UE sullen willecum sijn. Zal ter eerster gelegentheyt die oversenden, met zoo goeder devotie, als ick mede t'zijner tijt verwachten zal 'tgene UE mij daertegens presenteert.

Het is mij een groot vermaeck geweest, te lesen de particulariteyten van Bartelmeeus Partant,¹⁰⁰ rentmeester van Noort-Hollant. Ick hadde te voorn van hem wel gelesen, maer noyt zoo breed. Ick hebbe het in mijnen boom van Matenes verbeteret.

Aengaende den canonick Mijnden ende de jouffr. Pieck, requiescant in pace.

Wijders, alsoo UE in't lest van uwen [p. 39] brieff stelt een cathalogue van sommige geslachten, daerbij vougende, wel te willen sien die UE heeft gelinieert, zoo gaen deselve hier benefens, als: Bakenesse, Bekesteyn, Duyst, Zijl, Nieburg ende Kijfhouck, met noch Spruyt, Diemen, Blijenburg, Heerjansdam. Zijnde de gelinieerde perfect, ende d'ander zooveel ick daervan hebbe weten te bekommen.

⁹⁶ Doorgehaald. Het betreft hier een unieke adressering van Buchelius' woonhuis.

⁹⁷ Moll van Ledeberg.

⁹⁸ Het Smeekschrift der Edelen.

⁹⁹ Guillaume was mogelijk een broer van Guislain de Fiennes, seigneur d'Esquerdes, die tr. 1587 Jeanne de Longueval.

¹⁰⁰ Rekeningen van Bartelmeus Partant 1440-1462 in de grafelijkheidrekenkamer.

Ende alsoo UE schrijft, mij te sullen senden d'andere in de voorseide lijste niet gelinieert, zoo sal ick van UE deselve t'uer gelegentheyt ende op u plaisyr (doch met mijne groote devotie) verwachten. Het en sal zoo weinich niet sijn, 'tgene UE van deselve zout mogen hebben, oft het sal mij zeer willecom sijn. Temeer die meest uut desen quartieren van Zuyt-Hollant sijn gesproten, of daer gewoont hebben. Te weten dese: Cuser, Wena, Steenhuse, Jode, Cobel, Tympel, Lynde, Slingelant ende Praet van Moerkerke.

Ende sal ick UE d'ander, in uwe lijste gestelt, ten eersten communiceren, nopende Hoorn, daer UE af schrijft, heb daervan niet als de graeven van Hoorn. Anders is mij dat geslacht wel bekend in Hollant, de boeyen met een faste voerende, ende overlange verstorven.

De heere Rietwijck, getrouwt met een dochter van Merode, is mij moeyelijck, van yet te bekomen nopende die van Rietwijck, alsmede doet Jan van Bekesteyn, mijnen neve, yet verder van sijn geslacht. Zoo onder UE iet is berustende, bidde doch, dat mij te willen mededeylen.

Onlangs op de begraeffenis van de vrouwe van Heerjansdam,¹⁰¹ alsoo de [p. 40] joncheer van Serooskercken¹⁰² (nu hier wonende) op mij begeerde, dat ick bij geschrifte blasonneren zoude de 8 quartieren van de overledene, sijn schoonmoeder voorseyt, om die geschildert op de kiste te hangen, hadde ick wel perfecte kennisse van allen, behalve hoe men blasonneert Herdinck geallieert met Coutereau. Oversulcx UE ons vrientschap zal doen, het blasoen van't voors. waepen Herdinck mij bij U eerste commende missive in't geschrifte over te schrijven.

Soo hier oft elders yet is waerin ick UE weder gediennen kan oft behaegen, UE weet wel, ick U dienstwillige ende zeer toegedaene vriend zij, ende sulcx altijt blijvende. Zal desen eyndigen, mij t'uwaert ende zeer gebiedende, Godt de heere biddende, UE verleen, mijn heere, zeer goede vriend, met uwe familie een saelich nieuwe jaer. Te Dordrecht, den I^e dach des nieuwen jaers van 1614. UE zeer goede vriend ende toegedaene dienaar, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.] Aengaende Aytta heb niet meer daeraff, als 'tgene staet in 'Vita Viglii Svicchemi' in libro Suffridi Petri, *De scriptoribus Frisiae*.

Schengen zal ick de naeste reyse sturen.¹⁰³

(ca. 01-01-1614 / 22-12-1613 o.s., van B., aan Gouthoeven, uwe leste schrijvens).

16-01-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 12 (p. 42)

Incipit: Mij met gewoonlijcke, dat is

WvG becommentarieert de zendingen van B., en stelt nieuwe vragen.

(Aen mijn heere, mr. Arent Bucchel, mijn besonder goede vriend enz., te Wtrecht, achter 't huys van Montfoort, op de Camp. Per amys).

Mijn heere, zeer goede vriend, mij met gewoonlijcke, dat is zeer goede affectie t'uwaerts gebiedende, ende verhopende uwe gesontheit, is dese tot antwoord van uwe leste schrijvens, dat door dese goede occasie, dat joncheer Philibert van Serooskercke derwaerts reysde, ick 'tselve niet langer hebbe willen uutstellen.

¹⁰¹ Adriana van Schoonhoven (ca. 1540-1613) tr. ca. 1570 Pieter van Heerjansdam (ca. 1540-ca. 1588).

¹⁰² Philibert van Tuyl van Serooskerke, heer van Tienhoven (1580-1639), zie volgende brief, was haar schoonzoon; hij was met Anna van Heerjansdam getrouwd.

¹⁰³ De genealogie van Schengen (in Zeeland), zie verder brieven nr. 17 (p. 60), 18 (p. 62) en 21 (p. 73).

Nopende de quartieren van Schoonhoven, deselve zijn met mijne memoriën accorderende, gelijk UE die stelt in uwe missiven, behalven dat, volgende mijne genealogie van Coutereau, daer Herdinck mede in moet kommen, daarvan wij het waepen wel hadden willen weten. Nopende de cathalogue van de gesublinieerde geslachten believe te weten, dat UE is verabuseert geweest in't schrijven. Hebbende ick uwe brieff daer weder op besien, ende dewijl UE schrijft, niet van deselve te hebben, verhopende dat het UE sal aengenaem sijn, zoo gaet hier de copie van 'tgene ick van deselve hebben voor een deel, als van: Cuser, Wena, De Jode, Cobel ende Slingelant, met Wissekercke (welck compt van, den heer van Couwerwe).¹⁰⁴ Nopende Steenhuse, Lynde ende Tympel, quae tres clarae in hac urbe familiae fuerunt, quod eas perfectas non habeam neque alibi exstare sciam, operae pretium non duxi illas mittere. De quartieren van Spruyt te Leyden hadde ic te voorn wel gesien, maer noyt gehoort, dat in't Oversticht een geslacht genaemt Criekenbeeck waere geweest. Van jouffrou Haze van Goeree hebbe ick tot noch toe anders geen seeckerheyt gesien, dan meene zij was uut de stamme Goer uut Hoorn, ende niet uut Arckel, die hier te Dordrecht aen de ... gewoont hebben. Dan meene het wel te weten van jouffrou Matenes, 's bailliu's huysvrouwe van Lutte, door mijnen neve Van de Werve, die te Geervliet woont, alsoo de voorseide Haze grootmoeder is geweest van jouffrou Matenes. Aengaende Diemen, het is mij seecker, uut deser stede libro officiorum, dat Floris van Diemen overgrootvader van mr. Willem van Diemen, hier is schepen geweest anno 1441. Dan bekenne noyt van hem besegelde brieven gesien te hebben, noch van sijn zone, oversulcx niet en wete seeckerlijck, wat waepen hij voerde. Dan ick meene uut een ander bescheyt, dat hij segelde als die ander t'Utrecht, ende is niet vreemt, dat hier ende te Wtrecht twee geslachten sijn geweest, voerende een waepen ende naem, alsoo wij hier Ratingen ende Scheer van Amerongen hebben gehad, voerende één waepen met die van Utrecht. Alsmede Heemskerken bij Haerlem ende andere bij Dordrecht. Anders sijn hier noch twee geslachten geweest, genoemd Diemen, d'een noch levende, voerende II hellebaerden ende d'ander al versturven. Van dese is geweest heer Jan van Diemen, ridder, die naemaels [p. 43] ontrent anno 1486 te Bredae woonde. Nopende uwen tack van Praet van Moerkerken is in't beginsel met den mijn nyet accorderende. Dan verhope, dien uut Vlaendren te bekomen, perfect van een edelman gevoert, Prévost dit Basserode. Vorders UE zeer bedanckende van de stamme oft tacksken van Edel. Verhopende mede, dat UE mettertijt op de reste van mijne voorgaende schrijvens antwoorden sal, te weten oft UE yet meer heeft van die van Rietwijck ende Bekestein, anders als ick UE hebbe overgesonnen. Ende sal ick ten eersten voldoen ende oversennen de ander genealogie. In uwe voorgaende schrijven vermeldt ende begeert, dewijle het UE belieft in onderling communicatie te continueren, ende mij zoo liberaelick van uwen arbeyt ende studie mede te deylen ende daerin te volherden, sal ick als het UE sal gelegen sijn, sommige andere genealogiën uut mijnen UE overgesonnen cathalogus met devotie verwachten. Ende zoo het UE alleveneens waer, hebbe ick groote affectie, te sien 'tgene onder UE zoude mogen berusten, in't geheel ofte deel van de geslachten, hiernaer volgende:

Beukelaer, Nederveen, Dongen, Alphen (in Hollant)
 Uutenbrouck (t'Utrecht)
 Rollant, Liesvelt, Braekel (in Hollant)
 Alvering, Snouckaert (in Vlaendren)
 Roovere (in Brabant te Bredae)
 Feyt (te Utrecht)
 Heerman (Oestgeest te Leyen)
 Zeger van Wassenhoven, ende Van der Gracht ou Fossen en Flandren.

¹⁰⁴ Gillis van Wissekercke, heer van Couwerwe, gest. 1631.

Ick hebbe van dese sommige een tacksken oft eenige bloote naemen, zoo ick bevinde dat UE 't zijne sal mij hebben overgesonden, dat ick meer van eenige mocht hebben. Sal't daernaer UE overschrijven. Ende dese hierop endende ende uwe schrijvens met devotie verwachtende, sal Godt de Heere bidden, UE te verleenen, mijn heere, zeer goede vriend, een gesont, lang, zaelich leven. Te Dordrecht, den XVIen januarii 1614. UE ten dienste zeer bereyde vriend, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.]

L'on dit icy que le conte Jan de Nassau est allé battre en duel sur les frontieres de France contre N. du Ribaucourt, seigneur du Pont Arras, de beaucoup moindre maison que luy.¹⁰⁵

(16-03-1614, 06-03-1614 o.s., van B., aan Gouthoeven, uwe laeste schrijvens, van den Vlen meert, met *Dordracum* meum)

27-03-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 13** (p. 46)

Incipit: Uwe laeste schrijvens van den

WvG heeft zijn manuscript over de geschiedenis van Dordrecht van B. teruggekregen, en die vindt dat het goed genoeg is om gedrukt te worden. WvG wil het eerst in het Nederlands uitgeven, en later met aanvullingen en verbeteringen in het Latijn. Hij verzoekt B., het aan Gerard Sandelin voor te leggen.

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel, mijn besonder goede heere ende vriend etc., Te Wtrecht, op de Camp, achter't huys van Montfoort. Francq).

Mijn heere, zeer speciaele goede vriend, uwe laeste schrijvens van den VIe meert is mij wel behandicht met *Dordracum* meum, 'twelck UE belieft weerdich te achten dat gedrukt werde ende in't licht te gebracht. Ick zij van meening vooreerst 'tselve in't Duyts te laeten drucken. Om zoo de liefhebbers die in't lant zouden mogen wesen, te bewegen, mij mede te deylen 'tgene dat, dese materie aengaende, onder henluden zoude mogen berusten. Ende dat zoo ras ick tewege sal hebben gebracht rem meam capitale, quae animum meum distentum tenet, et quam post festum Passchatis optatos successus habituram spero et autumo.

De errore a te animadverso in catalogo praetorum in Adriano Joannis et Aegidio Adriani, est quod tibi gratias agam, memoriae meae lapsus est. Patritiae illae familiae, quas nobilis esse putas, si forte alibi pro talibus habitae fuerunt, apud nos saltem non nisi pro honestis reputatae fuerunt.

Dominum Gerardum Sandelinum, si forte convenias, placeat, quaeso, a me salutari. Proxima vice ipsi scribam, petiturus si aliquid habeat, quo *Dordracum* meum ditare possit, communicare non gravetur, quod a te quoque, mi amicissime Buccheli, etiam atque etiam peto.

Ick bedancke UE zeer van de moeyte, genomen in't uutschrijven ende oversenden van de stammen, Stserraets ende Lichtenberg. Ick meende daer mede in te vinden jouffrouw Virginiam Stserraets, huysvrouwe nu van den heer van Laer uut die van Merode, antea Carolo Croio, marchioni Havraeo,¹⁰⁶ familiariter nexus notam.

De Juniore Bardwicensi iam intellexeram, antequam illuc discederem, misit ipse ad me ancillam suam, cui pecuniam numeravi.

Mitto ad te quem petis librum *Rerum Burgundicarum*, [p. 47] cuius lectione, scio, ob varietatem historiarum delectaberis. Librum tuum destinaveram quoque una remittere. Sed

¹⁰⁵ Het gaat waarschijnlijk om Jan VIII van Nassau-Siegen (1583-1638), officier in het Staatse leger, die zich in 1613 bekeerde tot het katholicisme, en Charles d'Aubermont, seigneur de Ribaucourt, groot-baljuw van Dendermonde (gest. 1621), tr. Catharina Schetz.

¹⁰⁶ Karel III van Croy (1560-1612), verward met zijn opvolger Karel Alexander van Croy, markies van Havré (1581-1624).

placeat quaeso, utar usque post Passcha, tunc prima occasione remittam, nondum potui ob
obortas occupationes iuxta beneplacitum meum evolvere.

Wijders, als't UE gelegen sal sijn, de moeyte te nemen, sal ick met devotie verwachten 'tgene
UE zoude mogen bekommen hebben van de genealogyen Beukelaer, Alfén, Uutenbrouck,
Liesvelt, Braekel, Vliet van Mierlo, Vleuten, Scherpeseel, Mulard, Vertaing, Coucy,
Bournonville, etc. Ende bereyt zijnde insgelijckx UE te communiceren 'tgene onder mij is
berustende van 'tgene UE bij voorgaende briefven op mij heeft begeert. Onlanx is mij uut
Brabant gesonden een lijst van de heeren die bij de eertshertoge met groote tytels vereert zijn,
als volcht:

Barbançon érigé en principauté

Trasignyes en marquisat

Le viscomte d'Aire de la maison de St. Omer est créé comte de Moerbeke

Le baron de Monceaux est fait comte de Germignyes près du Quesnoy

Le baron de Vertain, fait comte de Vertaing

Le baron de Falaix de ceux de Bourgogne, créé aussy comte de Falaix

Le fils aîné du sr. de Croix de la maison de Noyelles est fait comte de Maldegem, de par sa
femme

(Mitto ea quae confeci de familiis Hoochlande, Valckesteyn et Bulkesteyn).¹⁰⁷

Le seigneur de Bailleul, qui at espousé la soeur de la contesse de Lalein, est fait comte de
Bailleul en Artois.¹⁰⁸

Le seigneur de Wacken est fait baron, etc.

Sur ce finissant cestes, et me recommandant cordialement en voz bonnes graces, je prie nostre
bon Dieu vous donner, monsieur de Bucchel, mon bon amy, une bonne feste de Pasques. De
Dordrecht en haste le XXVIIe de mars 1614. Vostre affectionné amy et serviteur, Wouter van
Gouthouve.

23-04-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 14 (p. 50)

Incipit: Iam diu praeter incoeptum morem

WvG schrijft dat hij de vorige dag getrouwd is met Maria van Beemont, 21 jaar oud. De schipper zegt dat hij het
boek *De rebus Burgundicis* bij B. bezorgd heeft. Hij stuurt stambomen van Loo, Abbenbrouck en Abeele.

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel, mijn besundere goede heere ende vrient etc., Te
Wtrecht, op de Camp. Francq).

Mi amantissime Buccheli, iam diu praeter incoeptum morem siluimus, uterque fortassis
negotiis suis distentus. Ego certe sex vel septem septimanis postremo elapsis in re capitali
valde sollicitus fui et occupatus, ut aperte loquar, iam eo negotiam precibus deduci ut heri
vesperi, honora puella XXI annorum, Maria a Beemont¹⁰⁹ vocata, mihi cum opima dote
desponsata, et favente ut spero Deo.

Librum *De rebus Burgundicis* credo te accepisse, nam sic mihi retulit nauta Adrianus, remitto
iam librum tuum, quem quantum per occupationes amatorias licuit totum devoravi, pro favore
mutui addo delinationes stemmatium Loo, Abbenbrouck et Abeele, exspectans a te ea quae
praecedentibus litteris desiderare me significans.

Ignoscas, quaeso, quod latius non scribam, alias id facturum, cerebro magis ieiuno et sobrio,
quod ex histerna computatione adhuc turbatum sentio.

¹⁰⁷ In de marge.

¹⁰⁸ Maximiliaan, graaf van Bailleul (1555-1628), tr. Johanna Christine van Lalaing.

¹⁰⁹ Dochter van Jan Cornelisz van Beaumont en Cornelia Beenen.

Bene, mi amantissime Buccheli, litteras tuas avide exspecto. Dordraci, XXIII aprilis MDCXIII. Tuus ad obsequia paratissimus Valerius a Gouthouve.

(26-04-1614 / 16-04-1614 o.s., van B., aan Gouthoeven, uwe lesten brief van de XXVIen aprilis, daermede ick ontving de genealogyen Uutenbrouck, Liesvelt, Alphen van Mierlo ende Duyst).¹¹⁰

(12-06-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B., mijn leste schrijvens van den 12 junii).

23-07-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 15** (p. 52)

Incipit: Mij zeer t'uaerts gebiedende

WvG heeft de genealogieën van Uutenbrouck, Liesvelt, Alphen, Vliet van Mierlo ende Duyst gekregen van B. Zelf heeft hij naamljsten van het Hof van Holland gestuurd, en hij stuurt nu de lijst van rentmeesters van Zeeland. Hij is pas in Leuven geweest, waar een broer van hem kartuizer geworden is.

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel, mijn besonder goeden heere ende vriendt, Te Wtrecht, op de Camp. Francq).

Mijn heere, zeer goede vrient, mij zeer t'uaerts gebiedende, dient dese, dat ick met verlangen tot noch toe antwoord hebbe verwacht op mijn leste schrijvens (van den 12 junii)¹¹¹ dat tot antwoord diende op uwe lesten brief van de XXVIe aprilis, daermede ick ontving de genealogyen Uutenbrouck, Liesvelt, Alphen, Vliet van Mierlo ende Duyst.

Ick sonde aen UE, met mijn voorseyde schrijvens, de lijste van alle de presidenten ende raeden van den Hove van Hollant, verhopende dat UE die ontfangen heeft, ende wil ick mede gelooven, dat de oorsaecke van dat UE noch niet geantwoort en heeft, nyet en is dat UE mijn vergeten heeft, maer dat UE ofte van huys zijt gereyst oft zeer bekommert hebt moeten wesen met uwe affaires, ende niet twijffelende oft UE wil geerne onderhouden onse aengevangen vrientschap, sende ick hier benefens de lijste van de rentmeesters van Zeelant, die UE t'anderen tijden van mij begeert heeft. Ick sal, zoo het UE gelegen valt, verwachten met devotie t'gene onder UE zoude mogen zijn, nopende de geslachten van Beukelaer, Braekel, Feyt, Zeger van Wassenhoven, Uutenhaege, Zaenen, Vleuten, Rijswijck, Doornick, Raephorst te Vyanen, etc. Ofte, bij faute van dien, Vertaing, Bournonville, Rubempret, etc.

Ick zij onlangs geweest te Loven, daer een van mijn broeders cathuser werde.

In Vranckrijck is overleden te Peseras Henry, duc de Montmorency, connestable de France, aagé 84 ans, laissant un fils, marié à la maison des Ursins.¹¹²

Aussy le frère du duc de Guyse, appelé le chevalier de Guyse, comme il voulut mettre le feu à ung canon, lequel se creva et lui emporta les jambes.¹¹³

Te Haerlem is overleden jouffrouw Emerentia van Bronckhorst, weduwe van Anthonis van Vliet.

Oock [Gerrit VII] de heer van Poelgeest.

De marquis van Haurech heeft bij arrest van den hertoge van Brabant ende den Hoogen Raede zijn proces verloren tegen den graeve van Arenberg om het hertochdom van Aerschot.

Hiermede dese endende, ende mij t'uaerts zeer gebiedende met presentatie van mijn dienst, ende uwe antwoord met devotie verwachtede, mijn heere ende zeer goede vrient, bidde ick

¹¹⁰ Deze datering in nieuwe stijl is dubieus, want dan zou B. onmiddellijk teruggeschreven hebben, terwijl Van Gouthoeven er daarna weer anderhalve maand over deed.

¹¹¹ In de marge.

¹¹² Henri II (1595-1632), tr. Marie-Félicie des Ursins.

¹¹³ François Alexandre (1589-1614) chevalier de Guise, tué dans un duel (Wikipedia).

Godt, UE met uwe familie te nemen in zijn heylige garde. Te Dordrecht, den XXIIIe julii 1614, UE zeer dienstwillige Wouter van Gouthouve.

(21-09-1614 / 11-09-1614 o.s., van B., aan Gouthoeven, uwe lesten schrijvens van den XXIe september lestleden, ... met genealogie Mulard).

07-10-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 16 (p. 54)

Incipit: Dese dient om te beantwoorden

WvG dankt B. voor de genealogie van Mulard en voor de lijst van Domproosten, hijzelf stuurt de allianties van de bastaard van Borsele. Hij stelt voor, over en weer meer lijsten te sturen.

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel, mijn besonder goede heere ende vriend etc., Te Wtrecht, op de Camp. Francq).

Mijn heere, zeer goede vriend, dese dient om te beantwoorden uwe zeer aengenaeme schrijvens van den XXIe september lestleden, ende meer om met onderlinge schrijvens te onderhouden onse goede vrientschap ende kennisse.

De genealogie Mulard is mij zeer aengenaem. (Ick vinde Jan Mulard lieutenant-capiteyn van de garde van zijn hoocheyt te Bruyssel 1611. Heeft te wijve jouffrou Marie Debrio; haer moeder was jouffrouw Willemijne van Bronckhorst in Hollant).¹¹⁴

UE zeer bedanckende van de moeyte genomen in't copiëren, met de cathologie van de domproosten van Wtrecht. Ende om te voldoen mijne belofte ende uwe begeeren gaet hier beneffens de allianciën van de bastaert van Borssele ende een tacksken van de bastaert van Vlaendren.

Voorts zoo daer yetwes anders is, daer UE begeerte naer heeft ende dat UE meent dat onder mij zoude berusten, het en behouue u maer een cleen letterken te kosten. Ick twijffele of ick u t'anderen tijde hebbe gesonden de genealogie Grunevelt (gelijck heer Arent van Grunevelt, hier wonende, die mij uut zijn pampieren heeft laeten dressereren).

Item Schengen, Remy, de Sonnevelden van outsten tijde t'Alcmaer wonende, Craenevelt ende Bailleul, ende noch de perfecte genealogie ende naekommel[ingen] van Claude de Lorreyne, pater, duc de Guyse, mitsgaeders de lijste van de oude canceliers van Bourgogne ende de nieuwe van Gelderlant. Zoo UE met 'tgene voorseyt is in't geheel ofte deel of gedeelte gedient sal sijn, volupe mihi erit tibi complacuisse. Ende sal ick met u naeste schrijvens volgende uwe belofte verwachten de cathologie van de commanduyrs van den Duytse Huse aldaer, de abten van St. Pauls ende de raeden van den Hove provincial aldaer, ende de genealogie van Haemstede.

De morte Jacobi Endii van Haemstede iam audieram, qui obiit sine liberis. Uxor eius Clara a Raephorst, quae graviter ante maritum agrotaverat incepit convalescere.¹¹⁵ Spem *Historiae Zelandicae* cum illo periisse sane doleo. [p. 55]

*Descriptionem Leidensem*¹¹⁶ lingua vernacula iam ante aliquot septimanas emeram, multa sane in eo curiose, sed proluxe nimis annotata. Emi quoque nuper, cum Leidae essem, effigies et vitas curatorum et professorum Academiae Leidensis.

Stemma Rietvelt, quandoquidem offerre placet, una exspectabo.

¹¹⁴ In de marge (een Willemina van Br. (1526-1601) tr.1. 1542 Alexis van Nassau-Corroy (gest. 1550), 2. Jean de Lannoy, 3. Jan van Casembroot).

¹¹⁵ Jacob van den Eijnde (Eindius) gest. 11 sept. 1614. Hij schreef *Chronici Zelandiae libri duo*, Middelburg 1634. Van der Aa 1852-78, dl. 3, p. 300-301. Zijn vrouw tr. 2. 1615 Jacob de Witte.

¹¹⁶ Jan Jansz. Orlers, *Beschryvinge der stad Leyden, het begin, den voortgang en wasdom enz.*, Leiden 1614.

Leidae conveni viduam cognati mei (qui fuit) Merulae, nam filius tum aberat.¹¹⁷ Illa mihi spem fecit genealogiarum aliquot Geldrensiarum. In eius finem itaque ante paucos dies Guilielmo Merulae Pauli filio, medicinae iam studioso, scripsi. Si quid impetravero, si gratum erit, libens communicabo.

Nova in fine litterarum tuarum, scilicet mortuaria et nuptialia grata fuerunt. Et rogo placeat similia, ubi contigerint, indicare.

Ik wete niet, oft UE verstaen heeft, dat joncheer Paulus van der Laen den bruydegum is met jouffrou Isabeau de Cock, wonende op Blyckenburg bij haer oom, den amptman Mom.¹¹⁸

Obiit David a Valckesteyn, caecus, et suae familiae ultimus.

En France est trespasé il y a deux mois François de Bourbon, prince de Conty,¹¹⁹ sans génération, tellement que pour le jourd'huy l'on ne compte que quatre princes du sang royal, a sçavoir le roy; le duc d'Anjou, son frère; le prince de Condé, quy est encore sans génération; et le jeune comte de Soissons, quy est encore trop jeune pour se marier.¹²⁰ Combien que le baron de Bléneau, de la maison de Courtenay, maintient publiquement que vient [p. 56] de père en fils en légitime mariage d'ung fils de France,¹²¹ selon Du Tillet en ses mémoires.¹²² A tant me recommandant cordialement en vostre bonne grace et attendant en bonne dévotion vostre agréable response, moyennant tousjours vostre loisir et vostre plaisir sçavoir, je prieray nostre bon Dieu vous donner, monsieur et bon amys, en bonne santé, longue et heureuse vie. A Dordrecht, le VIIe d'octobre 1614. Vostre bien affectionné amy, désireux à vous faire plaisir, Wouter van Gouthoue.

(31-10-1614, van [B.], aan Wouter van Gouthoeven, Uwe leste schrijvens van den lesten october ... met lijst van de commandeurs van den Duytse oorde).

22-11-1614, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan [B.]¹²³

UBU, orig. ms.1322, nr. 17 (voorheen ms. 1828, nr. 11) (p. 58)

Incipit: Uwe leste schrijvens van den

WvG dankt B. voor de lijst van commandeurs van de Duitse orde en van de abten van de Paulusabdij, en gegevens over de familie Rietwijk. Hij stuurt zelf de genealogie van Haemstede, en ook die van Polanen die hij onlangs in Brussel van Rietwijk gekregen heeft, en verder die van Craneveld, Renoy en die van Beemont, de familie van zijn vrouw.

Mijn heere zeer goede vriend, uwe leste schrijvens van den lesten octobris, stilo novo, is mij wel behandicht ende zeer aengenaem geweest, als hebbende daernaer een wijle verlangd. UE zeer bedanckende van de commandeurs van den Duytse oorde, zoo proper met haer wapen afgeset. Alsmede van de cathalogue van de abten van st. Pauls. 'tGene daer bijgevoecht was van Rietwijck, heb ick aen joncheer Caerle van Rietwijck overgesonden.

¹¹⁷ Paullus Merula (1558 Dordrecht - 1607), hoogleraar geschiedenis, tr. Judith Buys, en had negen kinderen. Willem was zijn oudste zoon. Judith Buys was de dochter van de jurist Bartholomeus Buys Gryphius.

¹¹⁸ Jacob Mom, ambtman van Maas en Waal, won. te Tiel, in 1621 wegens verraad onthoofd. *NNBW* 3, kol. 877-878 (Zweder van Brakel, heer van Blikkenburg tr. (ca. 1625?) Anna Catharina Mom).

¹¹⁹ François de Bourbon, prince de Conti (1558 - 3 aug. 1614).

¹²⁰ 1. Louis XIII (1601-1643); 2. Gaston, duc d'Orléans, eerst duc d'Anjou (1608-1660); 3. Henri, prince de Condé (1588-1646); 4. Louis de Bourbon-Soissons (1604-1641).

¹²¹ De titel hoofd van het huis de Courtenay begint in 1472 bij Jean de Courtenay, seigneur de Bléneau. Sinds 1603 proberen ze tevergeefs zich te laten erkennen als prinsen van koninklijke bloede. Zie Alice Saunier-Seité, *Les Courtenay*, 1998, p. 223 ([Wikipedia](#)).

¹²² Du Tillet 1607, zie p. 12 noot 32 boven.

¹²³ Hoewel de naam van de gedaresseerde ontbreekt, kan er geen twijfel over bestaan dan het Buchelius is.

Nopende uwe genealogie van Haemstede is met de mijn wat discorderende. Alsmede met dese bijgaende copie, gecopieert uut een zeer oude genealogie, berustende onder joncheer Henric van Serooskercke,¹²⁴ die UE sal mogen behouden.

Daer is mede bijgevoucht de genealogie van Polanen, voor 't meestendeel gelijk die mij is gecommuniceert bij den voorscreven Van Rietwijck, doen ick leste te Brussel was. Ende alsoo die is zeer discorderende met degene die Heuterus¹²⁵ heeft laeten drucken, gelijk UE claerlijk sien sal, zoo UE belieft dese bij die van Heuterus te confereren, zoo sal UE mij de vriendschap believen te doen, ende mij de naeste reyse schrijven, welcke van beyden de beste is ende met de waerheyt overeenkommende. Mijns oordeels is dese geschreven de correckste, ende sal hier op UE advys geerne sien ende lesen, zoo UE eenige ander allianciën van Polanen heeft bekommen, die in dese bijgaende geschreven genealogie van Polanen niet en staen, believe mij doch mede te deylen.

Wijders, om te voldoen uwe begeeren, gaet hier benefens de genealogie van Craenevelt ende Renoy ende ander, 'tgene ick hebbe bekommen van mijns huysvrouwen geslacht Beemont, dat ick meest selfs uut oude geschriften versaemelt hebbe.

Craenevelt heeft mij gegeven diegene die mijn nichte Oems getrouwt heeft,¹²⁶ wonende althans Ten Haeghe.

De canceliers van Gelderlant hiermede bijgaende zijn bij mij versaemelt.

[p. 60] Nopende Schengen, Bailleul ende Grunevelt, in uwe schrijvens vermelt, verhope die de naeste reyse te senden.

Ende dewijle het UE belieft tegen mij uwe liberaelheyt in't mededeelen te continueren, sal ick met gelegentheyt ende op U beste passe verwachten de copyen van 'tgene onder UE zoude mogen berusten van de geslachten Doornick, Beukelaer, Van der Aa t'Wtrecht, Scherpezeel, item Coucy, Vertaing ende Bournonville, ofte eenige ander uut de lijste die ick aen UE t'anderen tijde hebbe gesonden ofte geleverd. Stellende alles tot uwe discretie, ende biddende dat u gelieve dese mijn vrijheyt ten beste te nemen.

Ick meen dat UE wel verstaen heeft het houwelijk van de heer van Amelroy met de dochter van den heer van Gystellen ende de stamme Affetadi,¹²⁷ waarvan de ander dochter te man heeft de heer van Bours uut den geslachte Montmorency.¹²⁸

Noch het houwelijk van de heer Spiering, drossard van Heusden, met Marie Pynssen, staetjouffer van de gravinne van Hohenloe.¹²⁹

Mede van de doot van de abdisse van Essen, suster van de gravinne van Culenbourg.¹³⁰

Ende dese hiermede endende, ende uwe zeer aengenaemen schrijvens verwachtede, sal ick Godt de Heer bidden, UE te verleenen, mijn heer, zeer goede vriend, met uwe lieve huysvrouwe, een lang, saelich leven. Mij gebiedende hertgrondelijk in uwe goede gratie. Te Dordrecht, XXIIe novemb. 1614, stilo reformato. UE ten dienste altijd zeer bereyde vriend ende dienaar, Wouter van Gouthouwe.

¹²⁴ Hendrik [van Tuyll] van Serooskerke (1574-1627), heer van Stavenisse en Rijnhuizen, lid van de Staten van Zeeland, was een belangrijke genealogische informant van Van Gouthoeven, die hem in de voorrede van *d'Oude Chronijcke* noemt.

¹²⁵ Pontus de Huyter (Heuterus), *Rerum Belgicarum libri quindecim*, Antwerpen, 1598.

¹²⁶ Hendrik [van Tuyll] van Serooskerke (1574-1627) was getrouwd met Jacoba (Jacomina) Oem van Wijngaarden (waarschijnlijk een 'nicht' van Van Gouthoeven).

¹²⁷ Françoise d'Affaytaty, tr. 1614 Otto van Arkel, heer van Amelroy (haar vader was baron de Ghisteltes).

¹²⁸ Haar oudere zus Laura d'Affaytaty, tr. George (of Jean) de Montmorency, zoon van Jean, heer van Bours. Zie J. de Azevedo, *Généalogie de la famille de Coloma* (online [Google Books](#)).

¹²⁹ Maria van Nassau, gravin douairière van Hohenlohe.

¹³⁰ Elisabeth van Berg-'s Heerenberg, prinses-abdis van Essen (1581-1614); haar zus Catharina tr. Floris II, graaf van Culemborg

[P.S.] Wilhelmus Merula, nuper mihi scripsit Geldricas, quas petieram, genealogias, se domino Scriverio commodato dedisse, et se eas cum Scriverius Aemsteldamo redierit, mihi mihi missurus.

Mense augusti obiit Mechlinae (si forte noveris) Wilhelmus Cupius Secundus, cancellarii Gelriae filius, vir doctus in poesi et historiis domini Lipsii in epistolis notus.

[p. 59 (fol. 2)] **Maior pars stemmatis Bemontiae Dordraci**

I. Govert van Beemont, alsoo genoemt omdat hij op een huys, genoemt Beemont woonde, staende noch binnen Dordrecht. Hij leefde anno 1421, ende wan

1 Jan Govertsz, volgt II.

2. Dierck van Beemont Govertsz, schepen in Dordrecht 1457, burgemeester anno 1477. Dese also de stede Dordrecht met een rijsschip¹³¹ van heer Jan van Egmont was ingenomen, hij van de Cabbeljausse partije, sijn vijanden, gevanckelijk in Den Haeye gevoert ende aldaer, een out man sijnde, onthalst anno 1481.

- Joos van Beemont thresorier van Dordrecht, anno 1480

- Dierck van Beemont Joostensz, vermelt anno 1505.

(wapen) Beemont

Een gaende leeu van sabel op lasuyr

Een schip van de oude forme, van gout op lasuyr.

II. Jan Govertsz van Beemont, raedt in wette te Dordrecht anno 1460. Hadde te wijve eerst Marie Flousdr., daer moeder van was jouffrou Vergys van Muylwijck, daernaer Claesgen Willemsdr.

1. Govert, volgt III

2. Mr. Willem van Beemont Jansz,

- Frans van Beemont, troude een dr. van Claes Schrijver.

III. Govert van Beemont, leefde anno 1477 ende 1482, hadde te wijve Beatrix Philipsdr. van der Does.

1. Mr. Jan Govertsz, volgt IV.1

2. Heer Jacob van Beemont, priester ende canonick te Dordrecht, obiit 1550.

3. Mr. Adriaen, volgt IV.2

4. Mr. Jacob, volgt IV.3

5. Maerten, volgt IV.4

IV.1. Mr. Jan Govertsz van Beemont, hadde te wijve Joanne Oems Cornelisdr., die zeer out weduwe sterft 1574.

1. Cornelia, sterft sonder oir, hadde te man Adriaen Nay Pietersz.

2. Marie, volgt V.1

3. Govert, volgt V.2

4. Reynsburg, troude eerst eerst mr. Adriaen Mol, daernaer Henrick Hoinck Ottensz.

5. Antonia, hadde te man Gijsbert van Diemen Cornelisz

6. Margriet van Beemont, troude Jacob Diemen, sijn broeder, schepen in Dordrecht, ende won kynders als haer voorgaende suster.

7. Cornelis, volgt V.3

8. Herbert, volgt V.4

¹³¹ Een schip met rijshout, waaronder soldaten lagen verborgen.

IV.2. Mr. Adriaen van Beemont, obiit 1592

1. Govert, volgt V.5
2. N. van Beemont, hadde te man Godschalck de Jode, Adriaens de Jode, burgemeesters van Dordrechts zone.

IV.3. Mr. Jacob van Beemont

1. Tymen, volgt V.6
2. Pieter, volgt V.7

IV.4. Maerten van Beemont

1. Maerten van Beemont, troude Ermgard Reyer de Jongen dochter
2. Cornelis, volgt V.8

V.1. Marie [van Beemont], troude Jan Geerytsz ende wan

1. Margriet, heeft te man Hugo Repelaer, schepen in Dordrecht
2. Liedewij, troude Ysbrand Sas van Montfoort, sonder oir
3. Marie, troude N. van Rijswijck, bailliu van Altenae
4. Cornelia, troude mr. Dierck Kok, advocaet in Den Haege.

V.2. Govert van Beemont, schepen in Dordrecht, obiit 1599, troude eerst Barbere van Wesel Jansdr., daernaer Reynsburg Symonsdr. van Slingelant, sijn wapen een schip sonder leu, siet sijn segel.

Ex Ia: Jan van Beemont, raedt van de admiraliteyt te Rotterdam, troude eerst Geertruyd Symonsdr. van Slingelant, sijns vaeders IIe wijfs suster, daernaer Adriane van Bladegem Tielmansdr., heeft kynderen

Ex IIa: Symon, Geertruyd, Jenne.

V.3. Cornelis van Beemont, genoemd Oem, heeft te wijve Jenne van Haerlem Gijsbertsdr., getrouwt anno 1565 noch beyde levende.

1. Jan, volgt VI.1
2. Gijsbert en
3. Jenne, ongehout

V.4. Herbert van Beemont, obiit 1582, hadde te wijve Cornelia Symonsdr. van Slingelant

1. Jan van Beemont, sterff jongman
2. mr. Symon van Beemont, pensionaris van Middelburg, heeft te wijve Arnolda van Rosenberg.
3. Antonis van Beemont, te Aemsteldam getrouwt (met Anna Aertnetis)¹³²

V.5. Govert van Beemont, troude Peternella Waelen
Jan Goverts, volgt VI.2.

V.6. Tymen van Beemont

1. Tymen van Beemont, sterf jongman
2. Peternelle van Beemont, heeft te man Jan van Slingelant Borselensz

V.7. Pieter van Beemont
Adriaen, volgt VI.3

¹³² In een andere hand, lezing onzeker.

V.8 Cornelis van Beemont, troude eerst Alijt, suster van de burgemeester Cornelis Fransz de Wit, daarnaer Henrick Dierthouts; hij sterf anno 1614, aet. 80.

Ex Ia:

1. Maerten van Beemont
2. Frans van Beemont, troude Alijt van Bijwaeren.

VI.1. Jan van Beemont, heeft te wijve Cornelia van Beenen Adriaensdr.

1. **Marie van Beemont**, geboren anno 1591, troude anno 1614 **Wouter van Gouthouven**.
2. Adriaen
3. Gijsbert

VI.2. Jan Goverts van Beemont, heeft getrouwt Geertruyd, dochter van mr. Jacob Pauli, raedt in Den Haeghe.

1. Adriaen van Beemont, heeft getrouwt Gijsberta van Baern te Wtrecht.
2. noch 6 kynders

Adriaen van Beemont, troude eerst Alijt van Beveren Willemsdr., daarnaer Marie van Hensbeck t'Wtrecht overleden anno 1604.

Ex Ia: 1. Clementia, 2. Willem

Ex IIa: 1. Jan, 2. Anne.

(13-12-1614 / 03-12-1614 o.s., van B., aan Gouthoeven, novissimis tuis ... litteris tardius plus solito respondeam; uwe leste schrijvens van IIIe decembris, stilo veteri 1614).

22-01-1615, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 18** (p. 61)

Incipit: Quod novissimis tuis et gratissimis

WvG heeft wat aanmerkingen bij wat B. gestuurd heeft. Hij stuurt zelf de genealogie van Bailleul en van Grunevelt, en de tak van Liesdael, hem gezonden door Rietwijk. Hij wilde bij de zonen van Merula Gelderse stukken inzien, maar die zijn uitgeleend aan P. Scriverius, daar kan B. ze vragen. Hij wil nog graag de raden van Utrecht, en genealogie van Beukelaer, Back, Uutenhaege en Zaenen.

(Erntfesten, welgeleerden mr. Arent van Bucchel, mijn besondere goede heere ende vrient, etc., Tot Wtrecht, op de Camp, achter 't huys van Montfoort. Francq).

Eruditissime Buccheli, amice perchare, quod novissimis tuis et gratissimis litteris tardius plus solito respondeam, non id amoris mei erga te diminutioni imputandum est, verum quod occupationibus quibusdam rationariis valde distentus, animo meo obsequi non potuerim. Nunc paulo liberior factus, et otii plus nactus volupe mihi est, litterarum reciproca missione tecum confabulari.

Ick hebbe geerne gelesen uwe gevoelens van den geslachte van Polanen. Ende meen mede dat heer Willem van Duvenvorde, bastaert uut de stamme Polanen is geweest,¹³³ want hier in de kercke noch een glas staet, bij den chathuseren van den Berch gegeven, daer hij met 't waepen van Polanen staet. Doch contrarye uwe gevoelens, bevinde ick bij authentycque briefven, heer Jan van der Leck ende Bredae genoemd.

Overlesen hebbende 't gene UE mij sendet van de stamme Coucy, bevinde dat daer onbreekt de tack van de heeren van Vervein in Picardië die noch leven, onder ander vrouwe

¹³³ Willem van Duvenvoorde (1290-1353) geboren als bastaard van Philips van Duvenvoorde, die een zoon van Jan van Duvenvoorde was, stamvader van de tak Polanen van het geslacht Wassenaar.

Guillemette de Coucy, fille au baron de Vervein, aujourd'huy vefue du feu conte de Solre de la maison de Croy.¹³⁴

Van die van Doornick bevinde ick noch Geeryt van Doornick anno 1420, ende Jan van Doornic Willemsz die getrouwt hadde jouffrou Henrica van Vliet, die sonder oir sterft anno 1604. Hij troude naemaels anno 1608 jouffrou N. van de Cappelle. Ick bevinde mede in de reeckeninge des thresoriers van Dordrecht de anno 1325 Jan van Doornick, houdende een knecht ende peerdt op stal te Dordrecht.

Nopende Scherpeseel, mijnen neve joncheer Cornelis van Bekesteyn¹³⁵ seyt dat sijn vaeders moeder mede uut die stamme was.

In de IIII quartieren t' Amersvoort staende die UE set: Doornick, Vliet, Honseler, Duvoorde, meen ick dat het IIIe Boetbergen is uut Gelderland.

Volgende uwe begeeren, zoo gaet hier beneffens 't gene ick hebbe gecopieert uut de afgeschilderde genealogie van Bailleul, waerin mede was gestelt heer Jan van Bailleul, coninck van Schotlant geweest ontrent anno 1300, als in Buchanan te lesen is,¹³⁶ ende dat die van Bailleul van hem gekomen sijn. Quod non caret fabula supicione.

Den tack van Liesdael, hierbij gaende, is mij gesonden bij joncheer van Rietwijck.

De genealogie van Grunevelt hebbe ick met veel moeyten ende suffens¹³⁷ dus gedresseert uut de geschriften, memoriën ende verlijbriefven, mij laeten lesen bij heer Arent [p. 62] van Grunevelt, wonende alhier, van dewelcke sommige bij sijn vaeders hant geschreven waeren.

Verum fateri me oportet, aliquas contrarietates in schedis illis me observasse, ita ut vix me potuerim extricare. Proximis tuis litteris te rogo, placeat, verbulo significare, num certum sit ex filia decani Proeys novissimos Gruneveltios provenisse, et, an adhuc viventis Arnoldi abavus fuerit Gerardus Timanni. Quidquid significaveris bona fide clam mecum manebit.

Ick meende UE mede gesonden te hebben de genealogie van Schengen, dan alsoo die mij in seecker blaederen seer confuselijck geschreven uut Zeelant is gesonden, eer ick die konste bijeenvougen ende copiëren, is mij den tijt onderloopen. Zoodat hetselfde zal sijn tegen de naeste reyse.

Nopende Lennep, zoo ick daervan yet hadde, zoude het geerne hierbij gevoucht hebben. Ick hadde geleden sommige weecken geschreven aen Paulus Merula te Leiden,¹³⁸ om te mogen hebben ende copiëren sommige Gelderse geslachten, die ick eertijts onder sijnen vader gesien hadde. Hij schreeff mij voor antwoordt, dat die nu waeren onder domino Sriverio, die hij die geleent hadde, ende dat deselve te Aemsteldam was. Als hij weder zoude gekomen sijn, zoude die mij dan senden, dan hebbe noch nyet vernomen. Oversulcx, zoo UE goede kennisse heeft aen dom. Sriverius, ick meene hij UE de Gelderse geslachten (die hij apparentelijck heeft gecopieert) niet zal derren weygeren.

Ick bevinde onder mijn papieren een grooten tack van de stamme van Harcourt in Normandië. Ick weete niet oft ick die UE hebbe gesonden, zoo niet, ende dat die UE begeert, sal't de naeste reyse kunnen geschieden.

Ick bedancke UE van de moeyte genomen in't overschrijven van de aflijvicheyt van de personen, in uwen brieff vermeldt, ende bidde daerin te willen continueren. [p. 63]

De genealog[ie van ...] Wtrecht, heeft UE mij nyet gesonden, want [ick dese] bij d'ander (die ick al te wel bewaere) nyet en [vin]de. Sal die oversulcx de naeste reyse als't UE gelieven sal, ende de lust heeft, verwachten met de raeden van Wtrecht, is't mogelijk, met hetgene dat UE

¹³⁴ Guillemette de Coucy, dr.v. Jacques II de Coucy, seigneur de Vervain, weduwe van Philippe II de Croy, comte de Solre ([Wikipedia](#)).

¹³⁵ Cornelis van Heemskerk van Bekestein tr. Catharina van Drenkwaart.

¹³⁶ George Buchanan, *Rerum Scoticarum Historia* (1582).

¹³⁷ Aanhoudend peinzen (*WNT*).

¹³⁸ Paullus Merula (1558 Dordrecht – 1607 Rostock), hoogleraar geschiedenis, zijn zonen Willem en Paulus hielpen hun oom Van Gouthoeven.

zoude mogen hebben van de geslachten Beukelaer, Back, Uutenhaege, Zaenen, of andere naer uwe discretie.

Cluverii *Germaniam*,¹³⁹ et *Rerum Belgicarum*¹⁴⁰ scriptores aveo videre, empturus, si placuerint et digni videbuntur.

Dominici Baudii *Epistolae posthumae* Leidae imprimuntur, ut audio,¹⁴¹ et Ubbonis Emmii libri *Rerum Frisicarum* in folio.¹⁴²

Hiermede dese endende, ende mij dienstwillichlijk gebiedende in uwe goede gratie, sal Godt bidden UE te verleenen, eruditissime Buccheli, amice perchare, met uwe lieve huysvrouwe een lang, salich leven. Te Dordrecht, den XXIIe januarii 1615. Tuus ad obsequium paratus, Valerius Gouthouvius.

[P.S.] Je croy que vous avez entendu la mort du seigneur de Brederode, advenue le 26 décembre.¹⁴³

Au mois de décembre dernier passé est trespasé Charles de Gavres, comte de Beaurieu et de Frésin, quy avoit espousé Françoise de Renty. Il estoit gouverneur du Quesnoy en Haynaut.¹⁴⁴ Le 14 dudit mois mourut don Gaston Spinula, gouverneur du Tournesin, jadis de Lembruch, quy avoit espousé Marie de Renty (soeur de Françoise) vefue du sr. de Faukenbergen, et a laissé ung fils Bertin Spinula, appelé le comte de Bruay, quy at espousé la IIe fille du conte d'Arenberge.¹⁴⁵ (Ledit Gaston a en oultre laissé force debtes).

Le 6 de décembre mourut Henry de Halmale, chancelier, bourgmaistre d'Anvers,¹⁴⁶ grand généalogiste, comme j'ay veu aux livres qu'il m'a monstre, escriptes de sa main. Extat epistola Lipsii ad ipsum.

Le seigneur d'Estrée, de la maison d'Oignyes, a espousé depui naguères mademoiselle de Wilerval, sa parente, et de mesme surnom et estat; elle dame d'honneur de l'Infante.¹⁴⁷

Le conseiller Maes est fait président au conseil privé au lieu du feu seigneur Richardot.¹⁴⁸

Le conte Frédéryc van den Berge¹⁴⁹ et le comte du Pont-de-Vaux, appelé le marquis de Marnay en Bourgogne, de la maison de Gorrevot,¹⁵⁰ ont receu l'ordre du Thoisson d'or, comme aussy le duc du Neubourg,¹⁵¹ qui depuis a esté receu magnifiquement en la ville d'Anvers.

¹³⁹ Philippus Cluverius, *Germaniae antiquae libri tres*, Leiden, 1616.

¹⁴⁰ Johannes Meursius, *Rerum Belgicarum libri quatuor*, Leiden, 1616.

¹⁴¹ Baudius was in 1613 overleden. In 1615 verscheen bij Govert Basson in Leiden, Dominici Baudii *Epistolarum centuriae duae; Accedunt Epistolae clarorum virorum etc.*

¹⁴² Ubbonis Emmii, *Rerum Frisicarum libri X*, Franeker 1596, herdr. Leiden 1616.

¹⁴³ Walraven III van Brederode (1547-1614).

¹⁴⁴ Charles de Gavre, gest. 1610, comte de Beaurieu et Frésin, tr. 1563 Marguerite de la Marck (hun enige zoon Jean Charles de Gavre (1564-1629) tr. 1586 Françoise de Renty, gest. 1629).

¹⁴⁵ Gaston Spinola, comte de Bruay, gouverneur de Limbourg, tr. na 1570 Marie de Renty (zij tr. 1. George de Ligne, 2. Eustache Antoine de Ravenel, 3. Spinola). Hun zoon Bertin Oudart Spinola, comte de Bruay, tr. Claire de Ligne Arenberg, dr. v. Charles de Ligne Arenberg en Anne de Croy.

¹⁴⁶ Hendrik van Halmale, burgemeester van Antwerpen 1591, 1598, 1608, 1609, gest. 1614.

¹⁴⁷ Charles Philippe d'Ongnies comte d'Estrées (1575-1635) tr. 1610 Eléonore Hippolyte (dr.v. Robert d'Ongnies seigneur de Willerval).

¹⁴⁸ Richardot (eigenlijk Grusset), Jan; jurist, staatsman, hoofd-voorzitter van de Geheime Raad, gest. 1609, in *NNBW* 1, kol. 762-775.

¹⁴⁹ Frederik van den Bergh, baron van Boxmeer (1559-1625).

¹⁵⁰ Charles Emmanuel de Gorrevod, duc de Pont-de-Vaux (1569-1625).

¹⁵¹ Wolfgang Willem van Palts-Neuburg (1578-1653).

12-05-1615, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 19 (p. 65)

Incipit: Mij dienstwillichlyk t'uaerts gebiedende

WvG stuurt een uitbreiding van de genealogie van het Dordtse geslacht Van Amerongen, en vraagt de genealogie van Beukelaer, Thiennes, Berchem, en een lijst van Domdekens en leden van het Hof van Utrecht. En zoals meestal meldt hij huwelijken en overlijdens in hogere kringen.

(Aen mijn heere ende besonder goede vriend, mr. Arent van Bucchel, etc., wonende op den Camp, achter 't huys van Montfoort. Te Wtrecht, francq).

Mijn heere, zeer goede vriend, mij dienstwillichlyk t'uaerts gebiedende, is dese, dat ick uwe leste schrijvens van den IIIe decembris, stilo veteri 1614, in't breet beantwoort hebbe, den 22 januarii 1615 daeraen, ende gesonden 'tgene ick hebbe van die van Bailleul, Groenevelt etc. Tsedert hebbe ick van UE niet gesien noch gehoord, ende alsoo ick nu de III voorleden maenden besich zij geweest met eenige mijn reeckeningen te schrijven ende aen mijn meesters te doen, hebbe ick niet wel tijt gehadt om bequaemelijck naer mijn begeeren weder te schrijven, te meer ick uwe antwoort met verlangen verwachtende was, ende niet en twijffele ofte Adriaen Claessen heeft mijn voorseide schrijvens wel geleverd, ende ick nu weder ledich ende mijns selfs geworden sijnde, ende duchtende, dat UE wel mach geantwoort hebben, maer dat 'tselve quaelick is geleverd, hebbe niet langer konnen ophouden ofte moste UE weder met mijn schrijvens konnen besoucken met hope ende betrouwen, dat UE van sin is ende altijd wesen sal, onse goede kennisse ende vrientschap te onderhouden.

Hier benefens gaet eenige vermeerdering van 't oude Dordtse geslacht Van Amerongen, uut een out register verbeterd. Ick wilde wel sien de genealogie Sterckenburg, om te weten oft Gijsbert van Sterckenburg met jouffrou Glorie kynders hebben gewonnen.¹⁵²

Mede hoe de allianciën gestelt moeten worden van de 8 quartierien van Brecht, daer Amerongen ende Van der Dussen in kommen.

D'advocaet Leeuwen¹⁵³ in Den Haege heeft mij versocht, oft ick nyet hebbe van sijn geslacht, gekommen zoo hij seyt uut de oude ende edele stamme van de heeren van der Goude. Soo UE eenige memoriën oft aenteyckeningen heeft, dienaengaende, ick bidde UE, mij te willen mededeylen.

Van Leyden verstaen ick, dat de Gelderse genealogyen die toekomen den jongen Merula,¹⁵⁴ naer Wtrecht sijn gesonden. Waeruut ick suspicere, dat die in UE handen sijn gekommen.

Quid, si ita est, per commune nostrum studium etiam atque etiam rogo, ut aliquarum particeps fieri possim. Si quid vicissim iterum a me petere lubet, quod in mea erit potestate, propenso animo morigerum me habebis.

Suo quoque tempore et cum per otium tibi integrum erit exspectabo, stemmata (a Ultraiecto)¹⁵⁵ Beukelaer, Thiennes, Berchem.

Item catalogum decanorum Summi apud vos templi.

Item praesides et consiliares Ultraiectinos. [p. 66]

Ick weete niet oft UE heeft verstaen van de doot van de weduwe van den heere van Cruningen, wonende te Rijswijck, quae ex furtivo concubitu sub praetextu matrimonii peperisse ex non nobili, pro certo dicitur.¹⁵⁶

Romae obierunt cardinales Bellarminus¹⁵⁷ et Claudius ab Aquaviva, generalis jesuitarum.

¹⁵² Gijsbert van Sterckenburg (gest. 1481), tr. Glorie van Amerongen (gest. 1469).

¹⁵³ Dit is niet Simon van Leeuwen (geb. 1626!) die in 1685 *Batavia illustrata* publiceerd.

¹⁵⁴ Paullus Merula (1558 Dordrecht – 1607 Rostock), hoogleraar geschiedenis, Willem was zijn oudste zoon.

¹⁵⁵ Bovengescreven.

¹⁵⁶ Eva van Innhausen-Knyphausen (1577- Rijswijk 1615), weduwe van Maximiliaan Heenvliet en Hazerswoude, heer van Kruiningen (1555-1612). Zij hadden een dochter Louise (geb. 1605).

In Francia obiit Margareta, Henrici II, regis, filia natu minima, quae Henrico III aliquando nupserat.¹⁵⁸

Bruxellae obiit soror principis Espinoy, uxor Philippi Arenbergii, Sevenbergae domini.¹⁵⁹

Hagae obiit Arnoldus Cobelius, caelebs dominus Alblasterdammi.¹⁶⁰

Post aliquot dies Jacobus a Landskroon (cuius mater Van der Does) uxorem ducet Hagae Elisabetam van der Miliam, Johannis filiam, viduam Jacobi Wittii.¹⁶¹

Bij sooverre in uwe quartieren aldaer eenige nieuwicheyt is gebeurt tsedert uwe leste schrijvens, ick sal volgende uwe gewoonte uwe advys daermede van verwachten.

Ende dese hiermede endende, sal ick Godt de Heere bidden UE te bewaeren, mijn heere, zeer goede vriend, met uwe lieve huysfrouwe in een lang, saelich leven. Te Dordrecht, den XIIe mey 1615. UE ten dienste bereyde vriend, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.] In genealogia tua Landskronia, cuius copiam mihi misisti, avia Jacobi ponitur Brechta a Jutfaes (uxor Adriani a Landskroon), quam ego eius concubinam primo deinde uxorem fuisse lego. [p. 67]

[Genealogie Van Amerongen]

(Brecht, Huenberch, Wifeldt [Wiselet?], Veen, Louw, Amerongen, Scherpenseel, Dussen)

I. Noyde van Amerongen heeren Meeusz, burgemeester van Dordrecht anno 1521, obiit 1435. Hadde te wijve jouffrou Lysbet Tielman Oemsdr.

[1. Meeus, zie II.1]

[2. Tielman, zie II.2]

3. Coen van Amerongen Noydensz 1436

4. Noyde van Amerongen Noydensz obiit anno 1502, aetate 80.

5. Jouffrou Jenne van Amerongen obiit 1480; hadde te man Dierck van der Does te Leyden.

6. Jouffrou Margriet van Amerongen was anno 1439 nonne ter Lee bij Leyden, obiit 1485.

7. Jouffrou Machtelt van Amerongen hadde te man Jan van Dorssen, sonder oir, zij sterff zeer out anno 1507.¹⁶²

8. Jouffrou Geertruid Noydendr. van Amerongen, nonne in st. Agnietenclooster te Dordrecht, obiit 1476.

9. Jouffrou Glorie Noydendr. van Amerongen hadde te man Gijsbrecht van Sterckenburg; leefde weduwe anno 1482. Ick meene, sij sterft sonder kynderen.

10. Jouffrou ... van Amerongen hadde te man Adriaen Heerman.

1. Floris Heerman

II.1 Meeus van Amerongen, heer Noydensz was anno 1456; bannierdraeger van die van Dordrecht in den oorloge voor Wtrecht ende Deventer; leefde anno 1464, uxor forte N. van Dussen.

[1. Noyde, zie III.1]

2. Jouffrou Geertruyd Meeusdr. van Amerongen, hadde te man Antonis van Wijffliet van den Bosch; leefde weduwe 1481 ende 1508.

1. Jouffrou N., hadde te man Goessen van Brecht.

¹⁵⁷ De bekende kardinaal Robertus Bellarminus overleed in 1621 ([Wikipedia](#))! Claudius Acquaviva op 31 jan. 1615.

¹⁵⁸ Marguerite overl. 27 maart 1615, ze leefde gescheiden van Henri IV, die in 1600 hertr. Maria de Medici.

¹⁵⁹ Filips Karel van Arenberg (1587-1640), baron van Zevenbergen, tr. I. NN d'Espinoy.

¹⁶⁰ Arnold Coebel, rentmeester-generaal van Holland.

¹⁶¹ Loef van Landskroon (geb. 1553) tr. Maria van der Does (ca. 1557-1587); hun zoon Jacobus (geb. 1585) tr. 1615 Elizabeth van der Mijle, vrouwe van Kijfhoek en Dubbeldam (Van Leeuwen 1685, p. 931), wed. v. mr. Jacob de Witte.

¹⁶² Zie haar boedelscheiding onderaan de bladzijde.

II.2 Tielman van Amerongen, heeren Noydensz, burgemeester van Dordrecht anno 1466, hadde te wijve jouffrou Soete Pallaes Jansdr., wert vermeldt weduwe 1481. Haer suster Machtelt troude Willem Bouwensz van Drenywaert.

(1) Tielman van Amerongen Tielmansz, sterff ontrent 1510 sonder oir, troude jouffrou Sophia ...

(2) Cornelis van Amerongen 1481.

[(3) Meeus, zie III 2.]

4. Noyde van Amerongen, heeren Tielmansz, vermeldt anno 1497.

5. Jouffrou Lysbet van Amerongen Tielmansdr. hadde te man Joris Mol Woutersz te Dordrecht, obiit ille 1516, illa 1534.

1. Jouffrou Cornelia Mol hadde eerst te man Hugo Pietersz van Heerjansdam, ambachtsheer van de Lindt, daernaer Jacob Quequel, bailliu van Suyt-Hollant.

2. Tielman Mol Jorisz, sonder oir.

3. Jouffrou Marguerite Mols hadde te man anno 1547 Laurents van Bronckhorst, heer Andriessen Riddersz.

6. Jouffrou Aechte van Amerongen 1451.

III.1 Noyde van Amerongen Meeusz obiit anno 1472, hadde getrouwt jouffrou Marie Suys Mattheusdr. , weduwe Jacobs van Botlandt, obiit illa 1501.

1. Huye van Amerongen Noydensz, vermeldt 1499, obiit sonder oir 1500.

2. Pieter van Amerongen woonde te Bergen op Zoom anno 1499.

3. Jouffrou Catarijne van Amerongen 1493, te Bredae sonder oir.

III.2 Meeus van Amerongen, heeren Tielmansz, schepen in Dordrecht 1494, obiit 1498, hadde te wijve jouffrou Jaquemijn Duidyn, Jansdr., te Dordrecht, weduwe vermeldt 1508.

1. Heer Tielman van Amerongen Bartelmeeusz, priester, anno 1520.

2. Jouffrou Agnes van Amerongen troude anno 1524 Dierck van Roy Willemsz.

Extract uuten boelscheyding [1508]

Aernt Heerman, voor hemselven ende voor Heyman van Almonde,

Jan van Oss, man ende voocht van jouffrou Catarijn Floris Heermansdr. ,

Tielman van Amerongen Tielmansz, voor hemselven ende voor

Jan ende jouffrou Lysbet Jan van der Spouts kynderen, ende voor

Jan de Cock, man ende voocht van jouffrou Cornelia Jan van der Spoutsdr.,

ende deselve Tielman als voocht van jouffrou Soete, jouffrou Catarijn Tielman

Bartelmeeus[dr.], Noyden ende jouffrou Maria Jan van der Spouts onmundige kynderen,

Tielman van Amerongen Bartelmeeusz, voor hemselven ende mede voor jouffrou Agnes, sijn suster,

Joris Mol Woutersz, man ende voocht van jouffrou Lysbet Tielman van Amerongensdr.,

Ernst van Isendoorn, voor hemselven ende voor Jan van Isendoorn ende Pieter van Amerongen,

ende de voors. Joris Mol als gemachticht van jouffrou Geertruyd Meeusdr. van Amerongen, weduwe van Antonis van Wijffliet;

alle erffgenaemen genoemt van jouffrou Machtelt Noydendr. van Amerongen, weduwe Jans van Dorssen, haer aller moeye ende oudemoeye, anno 1508.

(na 07-05-1615 / 27-04-1615, van B., aan Gouthoeven, Gratissimis tuis litteris ...).

15-07-1615, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 20 (p. 69)

Incipit: Gratissimis tuis litteris, quod citius

WvG is pas weer in Leuven geweest, hij dankt B. voor de stambomen van Sterckenburg, Leeuwen, Hinderstein en Van der A, en hij stuurt zelf Rubempré, Van der Gracht en Vertaing, die hij van Rietwijk gekregen heeft. Hij geeft weer een wensenlijstje op, en meldt huwelijken en overlijdens.

(Aen mijn heere, meester Arent van Bucchel, mijn besonder goede heere ende vrient, etc. Te Wtrecht, op den Camp, francq).

Gratissimis tuis litteris, quod citius non responderim, doctissime Buccheli, non animi mei desidia in causa fuit, sed quod, cum postremas tuas accepissem postridie, Lovanium mihi proficiscendum fuit. Inde vero iam, per Flandriam facto itinere, cum sim redux, gestiit mihi animus iucundissimus tuis litteris respondere simulque gratias agere pro communicatione stemmatum Sterckenburg, Leeuwen, Hinderstein et Van der A et subsequentium funerum et nuptiarum.

Mitto vicissim genealogias Rubempratanam,¹⁶³ Van der Grachtiam et Vertaing, quas, quod tam amplas te hactenus non vidisse autumem, gratas tibi porro futuras existimo.

Communicavit eas mihi Carolus Rietwikius, studii genealogici admodum avidus et indefessus indagator, et cui diebus aliquot adfui.

Avidus sum videre familias Beukelaer, Zaenen et Van der Dussen ex Hollandia; Tiennes et Longeval ex Flandria; Back, Heetvelde et Bijgaerden, Estoir ex Brabantia. Gratum mihi admodum erit si ea, quae de istis in scedis tuis annotata habes, communicare per otium, et cum lubet, non gravaberis, idem facturo, ut alia vel simili re quae quidem in potestate erit mea.

Archiepiscopus Cameracensis noviter electus ex episcopo Namurcensi, dictus Buisseretus, cum introitum suum solemnem et in isto gradu primum Valencensis faceret, subito apoplexia correptus, obiit.¹⁶⁴ Cui successurus dicitur comes de Sennigem,¹⁶⁵ filius tertius comitis [p. 70] Arenbergii.¹⁶⁶ In locum defuncti episcopi Tornacensis, Michaelis à Bétancourt, electus est Franciscus Vilain, frater comitis ab Isengien.¹⁶⁷

Christophorus Emdanus nuper duxit uxorem filiam principis Lignii, Annam, viduam N. de la Baulme, marchionis de st. Martini Burgundi.¹⁶⁸

Comes Furstenbergius, qui antea sororem ducis Arschottani duxerat, iam habet Catarinam a Leiva, ex pedissequis infantis Isabellae.¹⁶⁹

Unica filia Hermannii, comitis 's-Herenbergii, et marchionissae a Bergen, adhuc parvula desponsata est patrueli suo Frederici patruui filio.¹⁷⁰

Arnoldus van den Bossche, cuius mater Dorpia, duxit N. de la Torre, Hagae, cuius mater Culenburgia.¹⁷¹

¹⁶³ Rubempré.

¹⁶⁴ Gewijd 1615, gest. 2 mei 1615: François Buisseret, overgeplaatst van Namen.

¹⁶⁵ D.w.z. Sennighem.

¹⁶⁶ Hij werd in werkelijkheid opgevolgd door Franciscus van der Burch, overgeplaatst van Gent.

¹⁶⁷ Michel d'Esne werd in 1614 opgevolgd door Maximilien Villain. Deze werd pas in 1644 opgevolgd door François Villain, broer van de graaf van Isenghien.

¹⁶⁸ Lamoraal I van Ligne had twee dochters die hier verward worden: 1. Anna (gest. 1651), tr. Felipe de Cordona (zie brief nr. 7, p. 27-28); 2. Lambertina (1593-1651), tr. 1. Philibert de la Baume, markies van St. Martin-le-Chatel (gest. 1613, zie brief nr. 6, p. 24), 2. 1615 Christof von Ostfriesland, 3. Jean-Baptiste de la Baume.

¹⁶⁹ Wratislaw van Fürstenberg (1584-1631) tr. 1. 1608 Margaretha de Croy Aarschot (1568-1614), 2. 1615 Catharina Livia de Vierda (gest. 1627).

¹⁷⁰ Graaf Herman van den Bergh (1558-1611) en zijn broers Frederik van den Bergh (1559-1618), heer van Boxmeer, en Hendrik (1573-1638) stonden aan de Spaanse kant.

Obitum Mariae van der Laen, viduae a Gijssenburg, puto te audiisse.¹⁷²

Amicus hic quidam meus rogavit a me, ut nollem inquirere den tymbber van't waepen van't geslacht van Keerskorff.¹⁷³ Si noveris, placeat indicare, quaeso.

Isaaci Pontani libellus *de Rheni ostiis*¹⁷⁴ adversus librum Philippi Cluverii,¹⁷⁵ hunc puto ad respondendum adiget.

Finem huius epistolae faciens me tibi, teque domino Deo commendo, qui te diutissime servare incolumem dignetur cum coniuge et familia. Dordraci, XV julii 1615. Tuus ad obsequia paratus, Valerius a Gouthouven.

[P.S.] Certus nuncius advenit de pace confecta inter regem Hispaniae et ducem Sabaudiae.¹⁷⁶

(25-07-1615 / 15-07-1615, o.s., van B., aan Gouthoeven, litteris, iisque gratissimis, 25 julii ad me datis).

18-11-1615, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 21 (p. 73)

Incipit: Quod novissimis tuis litteris, iisque

WvG is ziek geweest en is verhuisd, en B. is in Brabant geweest. WvG stuurt een verbeterde versie van de genealogieën van Schengen et Haestrecht. Hij werkt aan zijn boekje over Dordrecht, en vraagt B. om aanvullingen bij de lijst van oude Dordtse families. Hij eindigt met wat huwelijken en overlijdens.

Amantissime et eruditissime Bucheli, quod novissimis tuis litteris, iisque gratissimis, 25 julii ad me datis, hactenus respondere distulerim, cave oblivioni tui imputes. Nam aliquamdiu morbo detentus, deinde, Dei gratia sanitati restitutus, in migrando ex soceri aedibus in alienas conductitias, occupatus, scriptioni litterarum, iuxta animi desiderium vacare non potui.

Accedit, quod novissimis illis tuis litteris nova missione aliquot genealogiarum certiore te me facturum visus es polliceri de reditu tuo ex Brabantia. Verum, ego de eo a nauta ordinario edoctus, rebusque meis domesticis utrumque dispositis, intermissum aliquamdiu litterarum officium continuare gestio.

Mitto itaque id quod nactus sum de familia Schengen et Haestrecht auctam. Alia missurus, si ea grata esse cognovero et in potestate mea fuerint.

Wijders, ick wilde wel van UE weten de II leste naemen van dese IIII quartieren in een lijckbert in de kercke van Sevenbergen hangende quartieren, 1. Haestrecht, 2. Malsen, 3. 4., ende wiens quartieren het sijn:

[Links vijf wapens] silver, root, asuer, gout, sabel; gelijk als Boshusen.

[Midden een wapen] Item, wiens waepen dat dit is, hangende tot Culenborg, in st.

Barberenkercke; geullu, ..., groen, silver, or, geullu, als Merwede, argent.

[Rechts] Item den naem van dese 3 leste quartieren van de 8 van Egmont staende te IJsselsteyn, in de kercke: 1. Egmont, 2. Linnigen, 3. Arckel, 4. Gulick

1. Iselsteyn

2. d'argent lyn de sable

3. d'asur à II saulmons, addossez d'or, accompagnez de de 8 fleurs de lis d'or

4. d'asur lyn d'or, couronné de geull.

¹⁷¹ Zij zal een zuster zijn van Jacobus de la Torre (gest. 1661), geb. te 's Gravenhage uit een oorspronkelijk Vlaams geslacht. Zijn moeder was geboren te Culemborg, waar haar vader drossaard was (*NNBW* 4, kol. 1339).

¹⁷² Maria van der Laan tr. Willem, heer van Giessenburg.

¹⁷³ Vgl. Wolleswinkel 2010, Nr. 85. Cuijlenburgh-Keerskorff.

¹⁷⁴ Joh. Is. Pontanus, *Disceptationes chorographicae de Rheni divortiis atque ostiis*, Amsterdam 1614.

¹⁷⁵ Philippus Cluverius, *Commentarius de tribus Rheni alveis, et ostiis*, Leiden 1611.

¹⁷⁶ Vrede van Asti in 1615, Karel Emanuel I van Savoye ziet af van zijn claim op Monferrato ten gunste van Spanje.

Item wiens dochters geweest ... N. van Renesse, huysfrouwe van den heer Dierck van Sweten, heere van Leyenburg, levende anno 1503.¹⁷⁷

Item t'Wrecht in st. Servaes is de sepulture van Geeryt van Woerden, heer van Vliet met Sibille Taets, sijn wijve.

't Believe UE, mij den naem van dese 3 onderste quartieren van de 8 van Vliet te seggen: 1. Vliet, 2. Naeldwijk, 3. Beyen, 4. Vleuten, 5. Bronckhorst, 6. Een climmende leeu, 7 [drie halve manen], 8. Een gekroonden leeu.

Totus sum religendo et emendando *Dordraco* meo,¹⁷⁸ iamque perveni ad catalogum nobilium familiarum agri Dordracensis, inter quas inter alias invenio:

[p. 74] Beukelaer, Dussen, Nederveen, Drongelen, Poel, etc.

Te itaque per amicitiam nostram rogatum venio, ut, si quid de familiis istis scriptum apud te sit (imo nuda tantum nomina) communicare mihi quaeso velis.

Librum Philippi Cluverii de *Veteri Germania*,¹⁷⁹ de quo in ultimis tuis litteris mentionem facis, nuper emi. Constititque X florenis in albis,¹⁸⁰ opus profecto indefessi et inexhausti laboris. *Epistolas* quoque Baudii ad pellendum animi taedium aptas.

Ubbonis Emmii *Rerum Frisicarum*¹⁸¹ volumen nondum prodiit.

In Francia matrimonia regia per procuratores sunt ratificata, principum malecontentorum exercitus adhuc augetur ut et regius.¹⁸²

Princeps Espinoius viduus hoc mense ducet uxorem filiam comitis Arenbergii.¹⁸³

Clara Raephorstia, domina Haemstedae, viduaque Jacobi Eindii nubet brevi Jacobo Wittio Ziexzeeano, patritio matrio incola Schagensi, iuveni locupleti.¹⁸⁴

Wilhelmus Barneveltius, Joannis filius, ducet Mariam Marnixiam, Philippi, domini Aldegondii, ex unico filio, unicam filiam, Subburgi dominam.¹⁸⁵

Catarina Haemstedia, vidua N. Borsalii, nubet Wilhelmo Boshusio, viduo Dignae Haemstedae.¹⁸⁶

Jacobus a Mijnden, dominus Loenderslotii, patris hoc anno mortui haeres, dicitur duxisse Mariam a Spaarnwoude, filiam unicam.¹⁸⁷ Quod an verum, cupio a te doceri.

Si similia in regione vestra contigerint, placeat, quaeso, me certiolem facere quidquid ad notitiam tuam pervenerit.

¹⁷⁷ NN (ca. 1450-ca.1485), dochter van Frederik van Renesse, tr. ca. 1475 Dirk van Swieten, heer van Leyenburg (ca. 1460-1522).

¹⁷⁸ 'Een boecxken, vervatende de beschryvinge ende chronyckken der Stede Dordrecht', dat echter niet werd uitgegeven.

¹⁷⁹ *Germania antiqua* (1616).

¹⁸⁰ Nog niet ingebonden.

¹⁸¹ *Rerum Frisicarum historia* 1596; de herdruk verscheen in 1616.

¹⁸² In 1615 werd Lodewijk XIII (1601-1643) meerderjarig verklaard, en huwde met Anna van Oostenrijk, de dochter van Filips III van Spanje.

¹⁸³ Guillaume de Melun, prince d'Epinoy (1588-1635) tr. 3 nov. 1615 Ernestine d'Arenberg, dr. v. Charles, comte d'Arenberg.

¹⁸⁴ Clara van Raephorst (ca. 1590-1620) tr. 1. 1609 Jacob van den Eijnde (Eindius), 2. 20 okt. 1615 Jacob de Witte (ca. 1593-1638).

¹⁸⁵ In 1616 trouwde Willem van Oldenbarnevelt met Walburg van Marnix van Sint-Aldegonde, dochter van Jacob, heer van Souburg, enige zoon van de bekende Filips van Marnix.

¹⁸⁶ Catharina van Haamstede (dr. v. Adolf), wed. v. Jacob van Borssele, tr. 1615 Willem van Boschhuyzen, ambachtsheer van Burgh (zoon v. Willem), wed. v. Digna van Haamstede (dr. v. Adriaan).

¹⁸⁷ Jacob van Amstel van Mijnden, heer van Loenersloot (1590-1633) tr. 24 sept. 1615 Maria van Spaarnwoude (1595-1624).

Hic itaque finem faciens, et me meaque omnino ad obsequium tuum offerens, dominum Deum precor, te bene valentem, animo pariter et corpore, quam diutissime servare dignetur. Dordraci, XVIII novembris 1615. Tuus ut suus ex animo, Valerius Gouthovius.
[P.S.] Dominus Gruneveltius cum ultimo ipsi adessem visus est mihi delicare in sermonibus suis. Saluta, quaeso, a me dominum Sandelinum.

(08-12-1615 / 28-11-1615 o.s., van B., aan Gouthoeven, uwe leste schrijvens van de XXVIIIa novembrius).¹⁸⁸

06-04-1616, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 22 (p. 75)

Incipit: Ick hebbe dus lange, contrarie

WvG dankt B. voor de stambomen van Schengen, Beukelaer, Dussen, Nederveen, en vraagt om die van Poel en Drongelen. Huwelijken en overlijdens.

(Aen mijn heere, meester Arent van Bucchel, mijn besonder goede vriend, etc. Te Wtrecht, op de Kamp, francq).

Mijn heere, zeer goede vriend, ick hebbe dus lange, contrarie mijn gewoonte, uitgesteld te beantwoorden uwe leste schrijvens van de XXVIIIe novembris, uut oorsaecke, ick besich zij geweest in't dressereren, schrijven ende doen eenige mijn reeckeningen aen mijn meesters, ten anderen, soo dochte mij dat u voorseide leste schrijvens inhiel, dat UE eerdaechs weder verhoopte te schrijven. Doch, zijnde ick nu wat ledich ende weder mijn selfs geworden, hebbe niet konnen gelaeten door mijn schrijvens UE zeer te bedancken van de moeyte, bij UE genomen in't schrijven ende oversenden 'tgene UE hadde wijders van die van Scengen, Beukelaer, Dussen, Nederveen, ende voorts pertinentelijk geantwoort hebt op alle mijn questiën, in mijn leste schrijvens voorgesteld.

Alle 'tgene wederom onder mij zoude mogen sijn, 't sij in druck ofte geschrifte, is wel tot uwen dienste (proximis litteris si gratum tibi esse intellexero, transmittam catalogum librorum meorum melioris notae, et qui, forte ob caritatem, sunt rariores). Ick bidde dat UE gelieve, mij met uwe eerste schrijvens te senden 'tgene UE bekommen heeft van de geslachten Poel en Drongelen, ende (zoo het UE niet te moeylijk valt), eenige andere uut de lijste die ick UE t'anderen tijde hebbe geleverd.

Ick hebbe bevonden dat 'tgene onder de quartieren van Sterckenburg [p. 76] wert genoemd Ackersloot, dat 'tselfde is Amerongen, te weten jouffrou Glorie van Amerongen,¹⁸⁹ getrouwt met Gijsbert van Sterckenburg, waervan de dochter troude aen enen(?) Isendoorn,¹⁹⁰ doordien ick bevinde, in de oude protocollen in de secretarje deser stede, dat die van Isendoorn mede erffgenaemen van die Amerongen vermeldt worden, ende alhier naemaels voor schepenen der stadt de goederen, ontrent Dordrecht leggende, vercoft hebben.

Ick meene UE wel heeft verstaen, dat sommige maenden geleden gesturven is heer Jan van Straeten, ridder, sijn moeder was Suys; sonder oir.¹⁹¹

Mede den graeve van Arenberg ofte hertoge van Aerschot op't slot van Edingen.¹⁹²

¹⁸⁸ De laatste brief van Van Gouthoeven was op 28 nov. n.s. gedateerd, dus zal die van B. op 28 nov. o.s. (8 dec.) geschreven zijn.

¹⁸⁹ Dochter van Noyde van Amerongen, burgemeester van Dordrecht. Zie Van Leeuwen 1685, p. 1313.

¹⁹⁰ Er lijkt te staan 'alenen' of 'aleven Isendoorn'. Het geslacht Van Sterkenburg stierf uit met Catharina van Sterkenburg, die bij haar huwelijk in 1456 met Wouter van Isendoorn van haar vader Gijsbrecht 'dat huys ende herlicheyt tot Sterckenborgh met sijner hofstat' ontving.

¹⁹¹ 'Ysbrand van der Straten, getrouwd geweest aan Jenne Suys, des presidents dogter van Holland, bij dewelke hij naliet Jan van der Straten, die gouverneur is geweest van Hoogstraten, en geen oir heeft nagelaten', De Chalmot 1798-1800, p. 20.

Item, het houwelijk van een dochter van den hertoge van Savoyen, weduwe van den jongen hertoge van Mantua, Vincentii zone, diewelcke haer overledens mans broeder (tevoorn cardinael), sal trouwen,¹⁹³ ut tali medio controversia de ducatu Montisferratensi componatur. Comes Henricus Nassavius (ut audiisse te puto) ducturus dicitur filiam Mauriti, lantgravii Hessiae, ex priori matrimonio.¹⁹⁴

Aemilia Nassavia, soror eius uterina, desponsata est fratri iuniori ducis Bipontini.¹⁹⁵

Clara a Raephorst, vidua Jacobi Endii, centurionis et poetae Batavi, nupsit Petro de Witte, patritio Sierckzeano, admodum locupleti.¹⁹⁶

Domini Oldenbarneveltii filius natus minimus, ducet N. Marnixiam, Subburgi dominam, Philippi Aldegondii ex filio unico neptem unicam. [p. 77]

Dame Marie de Barlaimont, vefue de feu messier Antoine de Lalaing, comte de Hoochstraete, espousera (contre son gré) Alexandre de Croy, marquis d'Hauré, vivant son feu père, appelé le comte de Fontenoy, et cecy par la constrainte de sa mère, contesse de Lalaing.¹⁹⁷

Ick wilde wel, dat UE belieft, mij mede te laeten weten van wat huse dat is de dochter van den graeve van den Brouck, die getrouwt heeft onlangs den welgeboren heere van Brederode.¹⁹⁸

Si in vestra regione aliquae nuptiae vel obitus clari nominis hominum contigerint, placeat, quaeso, indicare.

Hiermede dese endende, ende mij hertelijk ende dienstwillichlijk t' uwaerts gebiedende, bidde ick Godt de heere UE, mijn heere, zeer goede vriend, te willen bewaeren, met uwe lieve huysvrouwe, in een lang, saelich leven. Ego cum uxore et filia,¹⁹⁹ laus Deo, valemus. Raptim, Dordraci, VI aprilis 1616. Tuus ad obsequia paratissimus, Valerius Gouthouvius.

(13-04-1616 / 03-04-1616 o.s., van B. aan Gouthoeven, respondendi postremis tuis litteris gratissimis, quas 13 aprilis ad me dederas).

14-07-1616, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 23** (p. 79)

Incipit: Cum praecedente septimana ex Brabantia

WvG is zojuist weer terug uit Brabant, en hoort van B., dat die de kroniek van Beka herzien heeft, hij is daar blij mee en hoopt dat hij Heda ook gaat herzien. Hij stuurt een catalogus van zijn boekenbezit, B. kan ze lenen als hij wil. Hij is nog steeds met zijn Dordrechtboek bezig. In Brussel heeft hij van Rietwijk de genealogieën van Noircarmes, Thiennes, Coucy et Poitiers gekregen, WvG zal ze doorsturen als B. dat wil.

(Aen mijn heere, meester Arent van Bucchel, advocaet voor den Hove van Wtrecht, etc. T' Wtrecht, op den Camp, achter't huys van Montfoort, francq).

Gualterius Gouthouvius Arn. Buchelio suo, s.d.p.

Cum praecedente septimana ex Brabantia domum rediissem, negotiis meis ibidem satis ex anima sententia confectis, compunctus fui desiderio respondendi postremis tuis litteris

¹⁹² Karel van Arenberg, gest. 18 jan. 1616 te Edingen (Enghien in Henegouwen).

¹⁹³ Margareta van Savoye, hertogin van Mantua en Montferrat (1589-1655), dr. v. Karel Emanuel I, hertog van Savoye (1562-1630), tr. 1608 Frans IV Gonzaga, hertog van Mantua (1586-1612), zoon v. Vincent Gonzaga, hertog van Mantua (1562-1612). Frans IV werd opgevolgd door zijn jongere broer Ferdinand, die in 1607 kardinaal geworden was. Hij trouwde in 1616 in het geheim met Camilla Faà di Bruno.

¹⁹⁴ Maurits, landgraaf van Hessen-Kassel (1572-1632), had geen dochter die met een Hendrik of een Nassau trouwde.

¹⁹⁵ Onduidelijk is, welke Emilia.

¹⁹⁶ Zie vorige brief, p. 74.

¹⁹⁷ Charles-Alexandre de Croy, marquis d'Hauré, comte de Fontenoy, tr. Yolente de Ligne

¹⁹⁸ Walraven IV van Brederode (1597-1620), heer van Vianen, tr. 12 maart 1616 Margaretha van Daun (1597-1620), gravin van Broek en Valkestein.

¹⁹⁹ Machtild, geb. 10 maart 1615.

gratisimis, quas 13 aprilis ad me dederas. Ex quibus iocundum fuit intelligere, te *Historiam* Bekani emendasse. Si forte emendata in lucem edatur, aveo scire, ut exemplar mihi comparare possim, optarem sane idem in Heda praestari posse.

Mitto quandoquidem gratum fore significas, catalogum librorum meorum, eorum praesertim qui aut rariores sunt, et ad scientiam historicam maxime pertinent. Si qui sint in eo, quibus ad tempus, quamvis longum, uti velis, ilico transmittam, ubi significaveris. Catalogum hunc poteris retinere, tuorum etiam librorum elenchum praesertim historicorum, aveo videre, et si ita commodum erit, exspectabo.

Pro labore in describendis Drongeliis et Poeliis gratias tibi ago, ad Drongelios autem, ecce tibi auctarium, loco foenoris.

Emichius à d'Haun, qui anno 1604 in militia obiit, fuit frater non pater Mariae à d'Haun a Falckestein, uxoris Brederodii.²⁰⁰

An negotium Joannis de Reede et Jacobae Ediae ex amantium sententia et desiderio transactum sit, aveo scire.

Jacobi Wittii, qui Claram a Raephorst iam habet,²⁰¹ insignia sunt haec (argentum, asur).

Ad *Dordracum* meum quod attinet, ictus sum in relegendo recensendoque, quid deinde de illo fiet proximis litteris significabo.

Fuit ante annum 1421 in agro suburbano nostro monasterium, dictum Heisterbach. Rogo, placeat indicare, num alibi legeris ordinis carthusiani id fuisse, ut ego suspicor.²⁰²

Nescio an intellexeris de morte Catarinae Sandelin, viduae Philiberti Seroskerkii.²⁰³

Annae Susiae, viduae domini [p. 80] de Mierbeeck, et Petri de Hiniossa, natione Zelandi, Hollandiae praesidis curiae.²⁰⁴

Wilhelmus Boshusius, antea viduus N. Haemstediae, duxit nuper Catarinam ab Haemsteda, prioris uxoris agnatam.²⁰⁵

Willem ab Oldenbarnevelt duxit N. ab Marnix, Subburgi dominam, Philippi Santi Aldegondii ex filio unico filiam unicam, matre Veronica Hoen van der Lippe.²⁰⁶

Si apud vos clarioris nominis funera vel matrimonia contigerint, rogo, placeat indicare.

Item quis Verharius duxerit Renessiam, nam utriusque nomen mi latet.

Item nomen et cognomen Galli illius, qui Johannis Baptistae Renessii filiam duxit.²⁰⁷

N[obilis] vir Carolus a Rietwilius petiit a me, cum Bruxellae essem, ut si forte tibi scriberem, illius nomine te plurimum et officiose salutarem. Communicavit is mihi stemmata

Noircarmes, Thiennes, Coucy et Poitiers, eorum, si exemplar non habeo, per me si lubet, haberi poteris. Oro si forte habes aliquid de familia Novaquila sive Nijenarent, non graveris communicare.

Pollicitus es mihi etiam, ni fallor, catalogum omnium consiliarum Curiae Ultraiectinae, *Chronicum Cameracense* nuper, ut ais editum, non vidi, sed videre gestio. Plura hoc tempore

²⁰⁰ Walraven IV van Brederode (1597-1620), heer van Vianen, tr. 1616 Margaretha van Daun, gravin van Broek en Valkestein. Haar vader was Wirich VI, graaf van Daun-Falkenstein (ca. 1542-1598); haar broer heette ook Wirich (1582-1607).

²⁰¹ Jacob de Witte tr. 20 okt. 1615 Clara van Raephorst, wed. J.v.d. Einde, zie vorige brief.

²⁰² Heisterbach was een cisterciënzerklooster in de Grote Waard bij Dordrecht, genoemd naar klooster in het Zevengebergte. In 1421 verdween het in de golven.

²⁰³ Philibert van Tuyl van Serooskerke (1537-1579) tr. 1. 1564 Catharina Sandelin (1545-1616); hun zoon was Philibert van Tuyl van Serooskerke, heer van Tienhoven (1580-1639).

²⁰⁴ Mr. Peter de Hiniossa, raad ord. in den Hove van Holland (gest. 4 mei 1616), tr. Anna Suys wed. v. Joris Sweerts, heer van Mierbeeck. Zij dr. v. Cornelis Suys, tr. Catharina van Schoonhoven.

²⁰⁵ Catharina van Haamstede (dr. v. Adolf), tr. 1615 Willem van Boschhuizen, wed. v. Digna van Haamstede (dr. v. Adriaan).

²⁰⁶ In 1616 trouwde Willem van Oldenbarnevelt met Walburg van Marnix van Sint-Aldegonde, dochter van Jacob, heer van Souburg, enige zoon van de bekende Filips van Marnix, en Veronica Hoen van der Lippe.

²⁰⁷ Waarschijnlijk Jan Baptist van Renesse (1550-1625), die een zoon Johan Adolf had, maar een dochter is mij onbekend.

non licet. Itaque finem faciem, me tibi commendo, et ut amantem mutuo semper amore
prosequi velis, te plurimum rogo. Laus Deo, cum uxore et filiola bene valeo, idem de te
tuaque spero ut diu sit, opto. Bene vale, et salve, eruditissime Buccheli. Dordraci XIII julii
1616, stilo reformato. Responsum tuum, cum per otium scribere poteris, avide exspectabo.
[p. 81]

I. Jouffrou Odilie van der Merwede, dochter van heer Dierck van der Merwede,²⁰⁸ ridder,
bailliu van Suyt-Hollant, heer van Baerdwijck etc., sij troude heer Robbrecht van Drongelen,
Eethen ende Meeuwen.

1. Heer Jan van Drongelen, lantcommandeur ten Duytschen huyse te Utrecht, obiit 1492.

2. Hadewy van Drongelen, hadde te man Raes van Bockhoven.

3.[Odilia, volgt II].

II. Odilia van Drongelen, troude Philips van Ranst, uut Brabant.²⁰⁹

1. Daniel van Ranst

2. Henrick van Ranst, sterven beyde jongmans.

3. [Cornelia, volgt III].

4. Adriane van Ranst, troude Jan Millinck, heer van Waelwijk, sonder oir.²¹⁰

III. Cornelia van Ranst, vrouwe van Tielen, Eethen ende Meeuwen, die sij ten houwelijk
bracht aen haer man, heer Jan van Leefdael.²¹¹

1. vide Leefdael.

(28-07-1616 / 18-07-1616 o.s., van B., aan Gouthoeven, vostre très agréable du XXVIIIe du
mois passé, que me délivra vostre niepce).

02-08-1616, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 24 (p. 83)

Incipit: Ceste-cy servira pour response à

WvG hoort dat B. ook in Brabant geweest is, hij had zelf zijn reis wel willen uitstellen om samen op reis te gaan.
Hij geeft B.'s nicht een boek mee van Du Tillet, met het verzoek om er heel zuinig op te zijn en niet uit te lenen.

(Aen mijn heere, mr. Arendt van Bucchel etc., mijn besonderen goeden vriendt, etc. Tot
Wtrecht. Met een boeck, per amy).

Monsieur de Bucchel, très bon amys, ceste-cy servira pour response à la vostre très agréable
du XXVIIIe du mois passé, que me délivra vostre niepce. Je fus marry de n'avoir eu ce
bonheur de vous avoir rencontré à Bruxelles. Si j'eusse sceu de vostre voiage de Brabant,
j'eusse dilayé le mien, sy longtemps que nous fussions allé par ensemble.

En suytte de vostre promesse j'attendray à vostre première commodité et loisir le cathologue
des présidents et conseilliers de la Cour d'Utrecht, ensemble des scoultettes de laditte ville, et
le rolle de voz livres historiques ou y appartenants, dont vous n'avez leu le nom en celuy que
je vous ay envoyé.

Quand à l'extract ou mémoires des affaires de Luxenbourg, je ne scay que c'est, et croy-je
que c'est ung mal-entendu, car il ne me souvient pas d'avoir jamais veu ou leu aulcunes
mémoires de Luxenbourg, sinon *Historiam Luxenburgensem* Johannis Bertelii, abbatis

²⁰⁸ Odilia van der Merwede werd in 1453 na de dood van haar vader, Dirk van der Merwede, vrouwe van de
heerlijkheid Eethen en Meeuwen, en tr.(?) Robert van Drongelen.

²⁰⁹ Zij testeerden in 1478.

²¹⁰ Onjuist, hun kinderen deden in 1519 afstand van de rechten, geërfd van hun ouders.

²¹¹ Cornelia van Ranst tr. 1484 Jan van Leefdael (gest. 1530).

Epternacensis, imprimée à Couloigne, l'an 1605,²¹² que j'ay et que je croy que vous avez veu. Sy j'avoye aultre chose de cela, je vous l'eusse envoyé voulontiers et de sy bon coeur que je fay ce livre des *Mémoires de France*, par Du Tillet,²¹³ auquel sy vous ne l'avez jamais veu, vous y trouverez des choses sy rares et curieuses, qu'il y pourrait avoir dans aulcun livre qu'y soit imprimé cent ans duc...(?). Je vous prie de le garder bien soigneusement, et de ne le laisser sortir de voz mains, et quand vous l'aurez leu et feuilleté (à vostre bon loisir et plaisir, toutes fois), ne le me veuillez renvoyer, que bien seurement, car je croy que s'en treuvent fort peu d'exemplaires au pays, et qu'il en faudroit [p. 84] en mander de Paris. Encore ne scay-je si on en treuveroit là les annotations vostres sur *la Chronique* de Bekanus sy tost que je les auray visitées. Ne faudray aussy de les vous faire ravoïr(?).

Si vous avez quelques délinéations ou mémoires des maisons de Rohan, Chabot, Gondy, duc de Rets, et Levy, je vous prie, me les communiquer et par loisir la généalogie de Playnes et Heetvelde que j'ay veus aultresfois chez vous.

L'on dit icy que le baron de Petershem a perdu par arrest du conseil d'Utrecht la baronie de Montfort,²¹⁴ je vous en prie m'advertir contre quy et comment, car je ne le puis croire.

Touchant le timbre de la noble maison de Nispen, il ne me souvient point de l'avoir ou cy non veu.

A tant en attendant avec dévotion voz lettres, je finiray cestes par les recommandations en vostre bonne grace et en priant nostre bon Dieu vous octroier et eslargir, monsieur de Bucchel, très bon amys, avec vostre chère compaignie en bonne santé, longue et heureuse vie. A Dordrecht, le IIe d'aoust 1616. Vostre entièrement affectionné amy et serviteur, Wouter van Gouthouwe.

[P.S.] J'attendray avec désir les nouvelles de la bonne arrivée de par de là de vostre niepce et de ce livre.

Le comte d'Auvergne, bâtard de France est eslargy de la prison de la Bastille à Paris, en la quelle il avoit esté prisonnier dez l'an 1604.²¹⁵

(31-08-1616, 21-08-1616 o.s., van B., aan Gouthoeven, epistola tua tradita mihi fuit pridie kalend. septembr. cum libro Tilleti).

06-10-1616, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 25** (p. 87)

Incipit: Gratissima epistola tua, eruditissime Buccheli

WvG heeft het boek van Du Tillet teruggekregen, B. had zelf ook een exemplaar. WvG heeft ook de catalogus van B.'s historische boeken vergeleken met de zijne, en hij heeft ook de bibliotheek van Balthasar Lydius mogen bekijken. Hij vraagt van B. een boek over Hendrik II te lenen, en bedankt hem voor de lijst van Utrechtse schouten. Volgende week gaat hij weer naar Brussel.

(Erntfeste, welgeleerde heere, meester Arent van Bucchel, licentiaet in den rechten, mijnen bijsonderen vrient, etc. Te Wtrecht, op de Camp; francq).

Gratissima epistola tua, eruditissime Buccheli, amice carissime, tradita mihi fuit pridie kalend. septembr. cum libro Tilleti,²¹⁶ cuius exemplar auctius et correctius te nactum esse, haud

²¹² Johannes Bertelius, *Historia Luxemburgensis*, Keulen 1605. Johannes Bertelius (ook Jean Bertels) was abt van Echternach.

²¹³ Du Tillet 1607, zie p. 12 noot 32 boven.

²¹⁴ Philips I Westerloo, Petershem, Diepenbeke en Santhour, graaf van Oelen de Merode (1568-1627) tr. 1591 Anna de Merode, burggravin van Montfoort, vrouwe van Morialmé (1564-1625).

²¹⁵ Charles d'Angoulême (1573-1650), duc d'Auvergne etc., werd in 1605 tot levenslang veroordeeld, maar kreeg op 26 juni 1616 gratie van Maria de Medici.

equidem invideo, verum simile esse meum optarem. Quod meo usus es, non est, quod gratias agas, nam scis ‘amicorum omnia esse communia’,²¹⁷ quod de supellectile literaria maxime intelligendum esse crediderim catalogum librorum tuorum historicorum, cum voluptate et animi recreatione legi multitudinem vero et varietatem admiratus sum. Plurimos tamen ex iis me quoque habere invenio in catalogo meo, quod opera pretium non esset, non positos. Eorum vero, quos non habeo, usum et copiam quod mihi offers, agnosco benevolentiam erga me tuam, eaque forte uterer, nisi retrolapsis aliquot septimanis amicitiam vel notitiam contraxissem in hac urbe cum domino Baltasaro Lydio,²¹⁸ Martini filio, cuius nuper bibliothecam lustravi omnigenae scientiae libris, mehercle refertissimam.

Ex tua explicationem tamen genealogicam Henrici II, principis Condae²¹⁹ (si liber novus sit et a nemine hactenus edita et recentia contineat) valde videre aveo, rogoque, per nautam transmittere placeat; curabo, ut certo et tuto ad te redeat.

Opus Ubbonis Emmii *Rerum Frisicarum*, cum figuris aeneis urbium Frisiae, nuper editum constitit mihi 10 florenis in albis.²²⁰

Pro labore tuo in describendis et mittendis familiis Playnea et Heetveldia (et catalogo praetorum Ultraiectinorum)²²¹ gratias habeo.

Ad Gondios haec addi possint: Henricus de Gondy, episcopus Parisiensis post patrum Petrum, vivebat anno 1615, et N. de Gondy, frater eius, marchio Bellae-Insulae (Belle-Isle), ambo filii N. de Gondy, filii nati maximi Alberti Gondy, ducis Retsy, Francia mareschalli.²²² Mater eorum fuit Leonora Aureliana, soror ducis Longevillani, et illius qui hodie vivit amita, quae, marito anno 1594 orbata, Tholosae fit monialis, anno 1599.²²³

Quand à dux de Rohan, je treuve dame Catérine de Rohan, fille de Henry, mariée en 1604 à Jean, comte Palatin, duc des Deux Ponts, administrateur du Palatinal, morte en couche d’enfant l’an 1609, laissant une fille. Henry de Rohan, baron de Léon en Bretagne, mort l’an 1575. René, viscomte de Rohan, prince de Léon, comte de Porohet,²²⁴ [p. 88] baron de Garnache, espousa l’an 1575 Catarine de Partenay, dame hérétique de Soubise, vefue de Charles de Quellenec, baron de Pont (quy fut massacré à Paris 1572 sans enfans).²²⁵ Elle eut dudit Rohan: Henryette, Catharine, Henry de Rohan, prince de Léon, et Benjamin de Rohan, baron de Soubise.²²⁶

N. de Rohan, duc de Montbazon 1615.²²⁷

(Alain, viscomte de Rohan, marié à Marie, fille de Jean, duc de Bretagne, dont la fille espousa Guillaume, sire d’Alebret).²²⁸

²¹⁶ Du Tillet 1607, zie p. 12 noot 32 boven.

²¹⁷ Die spreuk had hij eerder op 9 sept. 1613 geschreven.

²¹⁸ Balthasar Lydius (1577-1629), predikant in Dordrecht, zoon v. Martinus Lydius.

²¹⁹ Henri de Bourbon (1588-1646), prince de Condé.

²²⁰ Ubbonis Emmii, *Rerum Frisicarum libri X*, Franeker 1596, herdr. Leiden 1616. In albis: ongebonden.

²²¹ In de marge.

²²² Henri de Gondy (1572-1622), ‘cardinal de Retz’, bisschop van Parijs als opvolger van Pierre de Gondy. De oudste broer van Henri was Charles de Gondy (1589-1596), marquis de Belle-Île, Hun vader was Albert de Gondy (1522-1602), duc de Retz, marquis de Belle-Île, maréchal de France, tr. Claude Catherine de Clermont.

²²³ Charles de Gondy (1589-1596), de oudste zoon, tr. 1587 Antoinette d’Orléans-Longueville (1572-1618), dr. v. Léonor d’Orléans-Longueville (haar broer Henri I d’Orléans gest. 1595) werd als duc de Longueville opgevolgd door zijn pasgeboren zoon Henri II). Antoinette trad in 1599 in Toulouse als weduwe in het klooster.

²²⁴ La princesse Catherine de Rohan (1578-1607), dr. v. René II de Rohan, tr. 1604 Johann II hertog van Pfalz-Zweibrücken (1584-1635). Henri I de Rohan (1535-1575).

²²⁵ René II de Rohan (1550-1586), prince de Léon et comte de Porhoët, seigneur de la Garnache, tr. Catherine de Parthenay, dame de Soubise (1554-1631), weduwe van Charles de Quellenec, baron du Pont, dit Soubise (1548-1572).

²²⁶ Haar kinderen waren: Henri II de Rohan, prince de Léon, Benjamin de Rohan, duc de Soubise; Henriette, Catherine en Anne de Rohan.

²²⁷ Hercule de Rohan-Montbazon (1568-1654), comte de Rochefort, duc de Montbazon.

Isabelle d'Allebret, sœur de Henry, sire d'Albret et roy de Navarre, (quy fut père de Jenne d'Albret, mère du roy de France), mariée au viscomte de Rohan, qui je croy esté l'ayeulle du moderne duc de Rohan).²²⁹

Obiere nuper mortem (si forte non intellexeris) Carolus Nicolaii, Arnoldi, Hollandiae praesidis frater, consiliarius Mechliniae, relinquens filium unicum, solum ex erudita illa familia superstitem, nomine Joannem, adhuc adolescentem.

Nicolaus Damant, Brabantiae cancellarius, aetate 82. (Obiit paulo ante filia eius, uxor domini de Spangen ex Hollandia).²³⁰ Successit ei N Peckius, Petri Peckii, iuris consulti, filius.

Arnoldus a Grunevelt, 28 augusti, aetate 75. Hic sepultus sub sarcophago cum XVI quarternis, stirpis suae postremus.²³¹

Jacobus a Scoten, Harlemi mense septembris, caelebs, mortuus, relinquens fratrem Gerardum, solum hodie ex familia illa nobile superstitem.

Anna a Burgundia, vidua Jacobi Smits, domini a Baerlant, Middelburgi mortua ante XIII dies, aetate 82.²³²

At Petrus a Serooskerka, Jacobi filius nothus, nuper duxit uxorem Mariam ab Haemsteda, Adolphi filiam.²³³

Mitto quae nancisci sive compilare potui de stemmate Noircarmes in Artesia, Thienes in Flandria, et Albret in Vasconia.²³⁴ Proxima vice missurus, si Deus permittat (et gratum tibi fore intellixero),²³⁵ ea quae de familiis Poitiers, Coucy, et Amboise penes me habeo.

Si molestum non fuerit, per amicitiam nostram te rogo, ut proximis tuis litteris mittere velis exemplar genealogiae familiae Novae-aquilae sive Nieuwenaert; item comitis a Manderscheyt et Fürstenberg (ea quae Reusnerus de ea habet, legi) et Bernemicourt ex Hannonia, ut puto, ex qua lego vixisse Robertum a Bernemicourt, baronem [p. 89] à Liesvelt, et dominum de Ottelant (uterque locus in Zuyt-Hollandia est), mortuumque anno 1555.²³⁶

Die lunae futura, Deo permittente, Bruxellam negotii cuiusdam causa proficisci intendo, post 10 vel 11 dies, ut spero, rediturus.

Interim me tibi commendans, dominum Deum precor ut te bene valentem et longaeuum conservare dignetur. Litteras tuas avidae, ut semper, exspectans exspectabo. Iterum vale. Dordraci, VI octobris 1616. Tuus ad obsequium paratissimus, Valerius Gouthouvius.

[P.S.] Janus Rutgersius iam a mensibus aliquot vivit in Suetia, consiliarius regis Gustavi.²³⁷ Dicitur hic bellum inter Ferdinandum Austriacum, ducem Stiriae, et Venetos, qui anno superiore, mortuo mense octobris Antonio Memmio, duce suo, aetate 72, novum ducem

²²⁸ In de marge. Alain IX de Rohan, vicomte de Rohan et Léon (1382-1462), tr. 1407 Marguerite (1392-1428) dr. v. Jean IV de Bretagne (1339-1428). Een van hun dochters, Catherine de Rohan, tr. 2. 1447 Jean I d'Albret (1430-1468).

²²⁹ Isabelle d'Albret de Navarre (1512-1555), dr. v. Jean III de Navarre (gest. 1516) en Catherine I de Navarre. Zij was een zuster van Henri d'Albret (1503-1555), later Henri II, koning van Navarra (1517-1555), vader van Jeanne d'Albret (1528-1572) tr. 1548 Antoine de Bourbon, koning van Navarra; Jeanne werd moeder van koning Henri IV (Henri II (1579-1638), de hugenotenleider, is in 1616 duc de Rohan).

²³⁰ In de marge. Philibert van Spangen (1574-?) tr. 1602 Leonarda Dammant (gest. 1616), dr. v. Nicolaes Dammant, kanselier van Brabant. Zie Van Leeuwen 1685, p. 1104-5.

²³¹ Vgl. brief nr. 3, p. 13 (o.a.) 'heere Arent van Grunevelt, hier wonende'.

²³² Jonkheer Jacob Smit (de Smith), heer van Baerland (1533), tr. Anna van Bourgondië, zij testeert 1612.

²³³ Peter, bastaard van Serooskerke, tr. 1616 Maria, dr. v. Adolf van Haemstede, vice-admiraal in het Spaanse leger (ca. 1513-ca. 1585).

²³⁴ Gascogne.

²³⁵ In de marge.

²³⁶ Robert van Bernemicourt, heer van Liesveld en Ottoland, tr. Agnes Schetz (1545-1621). Zijn vader was Karel van Bernemincourt (1490-1556).

²³⁷ Janus Rutgersius of mr. Johan Rutgers (1589-1625), filoloog en diplomaat, raadsheer van Gustaaf Adolf.

creaverunt, mense decembris 1615, Guidonem Bembum, aetate 72 in ordine XCII. dux Venetorum.²³⁸

(01-01-1617 / 22-12-1616 o.s., van B., aan Gouthoeven, Litteras tuas, diu expectatas, tandem accepi, datas, ut colligo, ineunte hoc novo anno).

01-02-1617, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 26** (p. 91)

Incipit: Litteras tuas, eruditissime Buccheli, diu

WvG heeft de aantekeningen bij Beka gelezen, het moet gauw uitgegeven worden, vindt hij. Zelf heeft hij een andere middeleeuwse kroniek gezien, misschien van Snoy, het bestuderen waard. B. heeft de genealogie van Neuenahr en Fürstenberg gestuurd. Ze wisselen nog meer genealogieën uit, ook afkomstig van Rietwijk.

(Eruditissimo viro Arnolde Buchelio, i.e., amico non e multis et semper suo. Ultraiectum). Litteras tuas, eruditissime Buccheli, diu expectatas, tandem accepi, datas, ut colligo, ineunte hoc novo anno, eas, ut omnes quas ad me dedisti, cum voluptate animi legi, et excusationem, quod citius non scripseris pro iusta habeo. Porro aliquid otii ab ordinariis meis occupationibus nactus, libens nunc respondeo et remitto cum gratiarum actione libellum, quem rogatu meo mihi miseras, quem cum recreatione animi legi, ecce etiam adversaria tua (in *Chronicon Bekani*), quae sane cum auctore illo praelo mandari et publici iuris fieri, optarem. Nactus sum nuper commodato *Chronicon* manuscriptum *Episcoporum Ultraiectensium et comitum Hollandiae*, perveniens ad annum 1514, et distinctum in libris XII vel XIII. Auctoris nomen non praeponitur. Suspiscabar primo intuitu Bekanum aut W. ab Heda esse, sed collatione facta, cum exemplari impresso neutrum esse, vidi. Existimo itaque *Chronicon* Snoy²³⁹ esse, legi in illo aliqua, quae neque in Bekano vel in Heda, neque in *Chronico Hollandiae* vernaculo²⁴⁰ inveniuntur. Si quis eruditorum laborem suscipere vellit relegendi et emendandi, deinde curam imprimendi, puto quod a possessore istius libri consensus nancisci posset.

Habeo gratias pro copia stemmatis Novaquilae et Fürstenberg. Verum adscripsi hic partem illius familiae, qualiter dominus Rietwicius illam mihi misit, et aliam quam in genealogia Hornana mea invenio.

Mensibus quator novissimis contingerunt quae sequuntur, inter alia infinita. Judocus Ruych, viduus Wilhelminae van der Miliae, duxit uxorem secundam Lucretiam Hinckart, domini Joannis filiam, sororemque dominae de Famaris, viduam N. a Lalaing (est bastardus), domini de la Mouillerie, idque Bruxellae.²⁴¹

²³⁸ De Uskok-oorlog (1615-1617) tussen Ferdinand II van Binnen-Oostenrijk (in 1619 keizer) en Venetië onder de dogen Marcantonio Memmo en Giovanni Bembo.

²³⁹ Reinier Snoy, *De rebus Batavicus*, ingedeeld in 13 boeken, behandelt de geschiedenis van Holland vanaf de Bataafse oudheid tot 1519. Het werd pas in 1620 gepubliceerd samen met een aantal andere ongepubliceerde geschiedwerken (Johannes a Leydis e.a.). *De rebus Batavicus* was met een inleiding en biografie bezorgd door Jacobus Brassica ofwel Jacob Cool (gest. Rotterdam 1637), die een bloedverwant was van Snoy maar ook van de historicus Bockenbergh (zie van der Aa, 1852-78, dl. 2, p. 683-8). Het geheel was bijeengebracht en uitgegeven door de Antwerpse geschiedkundige Franciscus Sweertius, en gedrukt door de gebroeders Aubry te Frankfurt.

²⁴⁰ *D'oude chronijcke ende historien van Holland (met West-Vriesland) van Zeeland ende van Utrecht*, Dordrecht 1620. Deze was gebaseerd op Cornelius Aurelius, *Die cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant*, beter bekend als *Divisiechroniek*, lopend tot 1517 en in dat jaar gedrukt. Tussen 1585-1595 werd het driemaal herdrukt door Peter Verhaghen in Dordrecht, waarna Van Gouthoeven in 1620 een zeer gewijzigde herdruk uitbracht bij Verhaghen. Pas door Fruin is Aurelius als auteur ontdekt.

²⁴¹ Jean Hinckaert (gest. 1585), heer van Ohain, tr. Lucretia van der Aa; hun dochters waren Lucretia; Katharina, tr. Karel van Lievin, heer van Lamars; en Charlotte, tr. Jacques de Lalaing.

Ferricus de Bergis, dominus de Stabrouck, duxit N. Hornanam, filiam natu maximam baronis de Bassigny et Boxtel, matre Wittemia.²⁴²

Gerardus, dominus Poelgestii, duxit dominica ultimo elapsa Joannam a Matenes, filiam domini Hasertwouden in domo Lockhorstia prope Leidam.²⁴³

Econtra obierunt Franciscus de Cordonne, marchio Guadalatae, legatus Hispaniensis Bruxellae, qui unam ex filiis principis Ligny duxerat.²⁴⁴

Et ante illum mensibus aliquot obiit Georgius a Montmorency, baro de Croisilles, balivius Brugensis, aetate 90, relinquens unicam haeredem Joannam, uxorem Philippi Merodii, domini de Frens;²⁴⁵ deinde [p. 92]

Maria Nassavia, vidua Philippi, comitis ab Hohenloo, mortua Burae.²⁴⁶

In Flandria nuper subito obiit Franciscus a Croy, comes a Megen, frater comitis de Reux, duxerat is ante triennium Henricam a Witthem, viduam Gerardi Hornani, baronis Bassigny et Boxtel.²⁴⁷

Gorcomi quoque obiit Rudolphus ab Heukelum sive ab Arkel, drossardus Gorcomiensis, cui Paffenrodium quendam Mechliniensem suffertum esse audio.²⁴⁸

Nuper bibliothecam meam auxi P. Bertii *Rerum Germanicarum*, lib. III, qui in albis veniunt 6 florenis.²⁴⁹

(Anno praetero 1616 obiit quoque Franciscus a Sourdis, cardinalis ecclesiae Romanae, archiepiscopus Burdigalensis, in historia Francica nostrae aetatis celebris.²⁵⁰

Item dux de Usez in Languedocia, ex familia de Crussol.²⁵¹

In Brabantia mihi dicebatur obiisse dominum de Loendersloot, qui Mariam a Sparwoude duxit;²⁵² placebit significare an verum sit).²⁵³

Pro amica et liberali tua oblatione Gelricarum aliquot familiarum gratias habeo maximas. Eamque libram acceptare rogo, itaque ut habere possim copiam familiarum Bongard, Bilant, Voorst, Van Rechteren, Raesvelt, Wilich et Haeften.

²⁴² Godefroi de Berghe, graaf van Grimbergen en heer van Stabroek, trouwde in 1616 met Honorina van Horne, dochter van Gerard van Horne en Honorina van Witthem. Zie Jean Coenen, *Baanderheren, boeren en burgers*, Boxtel 2004, p. 145.

²⁴³ Johanna van Mathenesse, huisvrouw van Gerard van Poelgeest, heer van Poelgeest, Koudekercke, gest. 1619.

²⁴⁴ Felipe (niet Francisco) de Cardona, markies van Guadaleste, tr. Anna, dochter van Lamoral, prince de Ligne. Vgl. brief nr. 19, p. 66.

²⁴⁵ George de Montmorency Croisilles (ca. 1535 of 1526 - 31 dec. 1616); zijn dr. Jeanne (ca. 1575-1621) tr. Carel Philips van Merode (ca. 1571-1625), graaf van Middelburg, heer van Mérode en Petersheim (en van Odijk en van Frentz).

²⁴⁶ Maria van Nassau, dochter van Willem I en Anna van Buren (1556-1616), tr. graaf Philip van Hohenlohe (gest. 1606), en stierf 10 okt. 1616 te Buren.

²⁴⁷ François Henri de Croy Roelx (ca. 1575-1619) tr. ca. 1615 Honorine van Wittem van Beersel (ca. 1580-1643), weduwe van Gerard van Horne (ca. 1580-1612) en moeder van Honorine van Horne. François overleed 10 sept. 1619! Zijn oudere broer was Claude de Croy Roelx (ca. 1569-ca. 1636).

²⁴⁸ Roelof van Arkel Heukelom (ca. 1560-18 sept. 1616), als drossaard van Gorcum opgevolgd door jhr. Jacob van Paffenrode, afkomstig van Mechelen, getr. met Willemina van Arkel, ouders van de toneelschrijver jhr. Joan van Paffenrode (*NNBW* 4, kol. 1053).

²⁴⁹ Petrus Bertius, *Commentariorum Rerum Germanicarum libri tres* (Amsterdam 1616). In albis: nog niet ingebonden.

²⁵⁰ François d'Escoubleau de Sourdis (1574-1628!), aartsbisschop van Bordeaux (Burdigala).

²⁵¹ Emmanuel de Crussol d'Uzès (1581-1657), duc d'Uzès, in de Languedoc.

²⁵² Onjuist! Jacob van Amstel van Mijnden, heer van Loenersloot (1590-1633) tr. 24 sept. 1615 Maria van Spaarnwoude (1595-1624). Zie hiervoor brief nr. 20, p. 70.

²⁵³ In de marge.

Dominus Rietwilius ad me misit nuper stemmata illustria Bar, Vienne, Albret, Vergy et partem de Cosse et Chabot. Si haec non habes et habere aves, simili qua tu mihi Gelrica offers ea, deinde ego illa mittem liberalitate.

Et hic finem faciens meque tibi plurimum commendans precor Deum tibi tuisque honestis studiis semper propitius esse dignetur. Bene vale. Litteras tuas cum desiderio ut semper exspectabo, cum a negotiis tuis necessariis, per otium et cum voluptate scriptioni vacare poteris. Dordraci, kal. februarii 1617. Tuus ad obsequium paratissimus amicus, Valerius Gouthouvius.

[P.S.] Ex stemmate Hornano:

I. Joanna ab Hoorn, Jacobi I Hornae comitis, filia, nupsit N., comiti a Nova-aquila.²⁵⁴

1. Wilhelmus [volgt II]

2. Hermannus dominus praepositus Coloniensis.

3. Anna, altera uxor Walravi Brederodae, baronis, cui mater peperit liberum, obiit illa 1536.²⁵⁵

II. Wilhelmus, comes a Novaquilae, uxor Anna, comitissa de Wied et Mœurs.²⁵⁶

1. Hermannus, comes Novaquilae et Mœurs, uxor Magdalena Nassavia, sine liberis.

2. Walburgis, fratris haeres, mortua anno 1600, vidua Adolphi a Novaquila, agnati, et antea Philippi Montmorency, comitis Hornani, cognati sui.²⁵⁷

[p. 93] **Iuxta exemplar Caroli Rietwikii:**

I N., comes Novaquilae, uxor N.

1. Wilhelmus, volgt II.1

2. Theodorus, volgt II. 2

II.1. Wilhelmus, comes Novaquilae, uxor Anna, comitissa de Wied et Mœurs, filia Wilhelmi et Margueritae a Mœurs.

1. Humbertus, volgt III

II. 2 Theodorus a Novaquila, uxor

1. Anna a Novaquila, uxor II Walravii Brederodii domini, mortua anno 1536. In litteris matrimonialibus nominatur solus stipulator pro ea Wilhelmus, patruus eius, quia pater iam obierat. Liberi.

III. Humbertus, comes Novaquilae et Mours, dominus Limpurgi et Alphen, uxor Corda Schouwenburgica ab Holstein et Ghemes, soror archiepiscopi Coloniensis.²⁵⁸

1. Adolphus, comes Novaquilae, sine liberis; uxor Walburgis a Novaquila.

2. Amelia, uxor primo Henrici, baronis Brederodae, deinde Frederici III, comitis Palatini electoris, sine liberis.²⁵⁹

3. Magdalena, uxor Arnoldi, comitis Bentheimii, cui peperit.²⁶⁰

(onderste boven geschreven):

I. Cunpertus, comes de Nieunar, uxor Margareta a Limburch, obiit 1484.²⁶¹

²⁵⁴ Jacob I van Horne tr. 1448 Johanna van Meurs; hun dochter Johanna (geb. 1450) tr. NN. Nieuwenaar.

²⁵⁵ Anna van Nieuwenaar tr. 1508 Walraven II van Brederode.

²⁵⁶ Willem van Nieuwenaar tr. 1518 Anna van Wied Runkel. Hun zoon Herman van Nieuwenaar-Meurs tr. 1538 Magdalena van Nassau Dillenburg.

²⁵⁷ Adolf van Nieuwenaar (ca.1545-1589) tr. 1570 Walburga van Nieuwenaar, wed. v. Filips van Montmorency, graaf van Horne. Van haar broer Herman van Nieuwenaar-Meurs erfde zij in dec. 1578 het graafschap Meurs.

²⁵⁸ Humbert II, graaf van Neuenahr en Limburg, heer van Alpen (1503-1556) tr. 2. 1536 Cordula van Holstein-Schaumburg-Pinnenberg (1516-1542). Bisschop Adolf III von Schaumburg (1547-1556) was haar broer.

²⁵⁹ Amalia van Neuenahr-Alpen tr. 1. 1557 Hendrik van Brederode, 2. 1569 Frederik III van de Palts

²⁶⁰ Arnold II van Bentheim-Steinfurt (1498-1544) tr. Magdalena van Neuenahr.

²⁶¹ Humbert II, graaf van Neuenahr, heer van Rösberg (1403-1485) tr. 1425 Margaretha, gravin van Limburg, vrouwe van Bedburg (1405-1479).

II. Guilelmus, comes de Nieunar in Limburg, obiit 1497, uxor Walburgis, filia Cunonis de Manderscheit.²⁶²

1. Wilhelmus, volgt III.1

2. Harmannus, praepositus Coloniensis, obiit 1530.²⁶³

3. Humpertus, volgt III.2

III.1. Wilhelmus, comes de Nieunaer, dominus in Betduer, uxor Anna, filia Wilhelmi, comitis de Weyda, heres comitatus de Meurs.

1. Harmannus, comes de Nieuvenaer, Meurse, dominus in Betduer, vir doctus et magnus antiquitatis amator; uxor Magdalena, soror Wilhelmi, principis Auraniae, sine liberis.²⁶⁴

2. Walburgis, heres fratris, uxor Philippi Morantii, Hornae comes, anno 1568 mortui inde Adolphi, obiit anno 1600.²⁶⁵

III.2 Humpertus, (cui uxor)²⁶⁶ fuerit Walburgis de Hornes, ignoro.²⁶⁷

1. Adolfus

2. Amelia

3. Magdalena.

J'ay aujourd'huy veu lettres imprimées, par lesquelles le duc de Nevers, gouverneur de Champagne, est déclaré rebelle et criminel de lèse-majesté, et commandé de luy et à ses adhérents courir sans(?). Icelles lettres signées Loys, datées au mois de janvier 1617.²⁶⁸

(ca. 13-05-1617 / 03-05-1617 o.s., van B., aan Gouthoeven, tuis postremis litteris quatuor mensibus retrolapsis ad me datis).

13-09-1617, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 27 (p. 95)

Incipit: Quod praeter morem meum solitum

WvG heeft van B. de stambomen van Bongard, Wilich et Bijlant gekregen, en van Rietwijk, die hier onlangs was, een aantal Waalse of Franse. Die kan hij desgewenst aan B. doorgeven. Zelf wil hij graag Voerst, Van Rechteren, Raesvelt, Cock van Neerijnen.

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel etc., mijnen besonderen goeden vriend. Te Wtrecht, op de Camp, achter 't huys van Montfoort, franck).

Eruditissime Bucheli, amice carissime, quod praeter morem meum solitum gratissimis tuis postremis litteris quatuor mensibus retrolapsis ad me datis, hactenus respondere distuli pro tua humanitate, non negligentiae meae, sed continuis meis occupationibus imputare velis, rogo, nam iam inde a festo Passchatis in aggere cingendo aliquot centena iugera terrae, agro nostro suburbano contigua, per totos et singulos dies cum collegis meis occupatus fui, ita ut interea temporis alia mea negotia privata vix curare potuerim. Iam vero expeditione illa aggeraria

²⁶² Willem I, graaf van Neuenahr, heer van Rösberg (1435-1497), tr. 1485 Walburgis van Manderscheid (1465-1527), dr. v. Koenraad, graaf van Manderscheid.

²⁶³ Hermann von Neuenahr der Ältere (1492-1530), humanist, theoloog, staatsman, natuurkundige, aartsbischooppelijke kanselier van de universiteit van Keulen.

²⁶⁴ Hermann von Neuenahr (1520-1587) graaf van Moers, heer van Bedbur, markant politicus en humanist, tr. 1538 Magdalena von Nassau-Dillenburg (1522-1567), zuster van Willem van Oranje.

²⁶⁵ Anna Walburga von Neuenahr (1522-1600) tr. 1. 1546 Philips van Montmorency, graaf van Horne (1526-1568) 2. Adolf, graaf van Neuenahr.

²⁶⁶ Doorgehaald.

²⁶⁷ Walburga van Horne (geb. ca. 1565), dr. v. Jan en Maria van St. Aldegonde, werd kanunnikes te Bergen. Jan van Horne (1531-1606) had Buchelius in dienst als secretaris.

²⁶⁸ Mogelijk Charles III (1595-1637) duc de Nevers.

quasi confecta, volupe mihi fuit intermissum aliquamdiu scribendi munus resumere, tuisque litteris respondere, cum illud praefatus fuero me adhuc, gratia Dei cum coniuge et duabus filiabus²⁶⁹ bene valere, desiderans me idem de te tuaque posse intelligere. Cum gaudio intellexi animum tibi esse, totam nostram historiam patriae illustrare, si modo Deus otium et vitam dederit. Collatione facta verborum, quae in literis tuis habentur cum chronico manuscripto comperio, ut tu quoque sentis Reineri Snoy esse, optarem ut emendatum et notis illuc stratum publici iuris possit fieri.

Accepi stammata Bongard, Wilich et Bijlant, habeo et debeo tibi gratias pro suscepto labore describendi et transmittendi, nam magnopere talibus afficior. De Moerkerkiis et Culiis, quae habeo copiam, tibi mitto ut petieras. (Addo stemma Cosse, tuo quod miseris, auctius).²⁷⁰

Dominus Rietwilius, cum nuper hic esset, communicavit mihi aliqua stemmata, quae antea non videram, scilicet Longueval pro parte, Fiennes, Bar en Lourint, Vienne en Bourgogne, Albret, Vergy, (Mony, Poitiers, Coucy),²⁷¹ une branche de Roye et de Craon, Chabot, Bailleul en Artois, Euge en Comté, maison alliée à ceux de Culenburg et Merode. Item une brache de Bernemicourt.

Ex iis aliqua exscripta transmitterem, sed existimans te forte habere, ne inutilem operam sumam, exspectabo donec id gratum tibi fore iudicaveris. Scis etenim omnia mea [p. 96] tecum communia esse. Si tibi molestum non est, rogo placeat transmittere, cum otium et animum habueris describendi stemmata Voerst, Van Rechteren, Raesvelt, Cock van Neerijnen, et reliqua quae habes Geldrica. Si quid habes de stemmatibus Rochefoucaut, Chabannes et Amboise in Gallia, placeat quoque adiungere. Vides qua utor libertate in petendo, tua confisus humanitate, et similem in repetendo a te exspectans libertatem. De morte Bockenberghii audiveram antea.²⁷²

Porro hac aestate praeterita obiisse, credo te intellexisse, sequenter Gerardum, dominus de Assendelft, sine liberis.²⁷³ Cui successit soror, vidua G[erardi] Renessii ab Aa.

Nicolaum de Mathenesse, dominum Hasertwoudae, relictis filio unico Cornelio et filiabus III, quarum natu maxima Joanna nupsit hoc anno Ferrico, domino Poelgeestii.²⁷⁴

Jacobum Snouckaerd, dominum de Binckhorst, relicta unica prole.²⁷⁵

Elisabetham Ratalleram, Georgii filiam, coniugem Andreae a Thiennen.²⁷⁶

Annam ab Eussum, uxorem domini de Noordwijck.²⁷⁷

Jacobum de Jonge a Baerdwijck, sine liberis.

P. Pauwum, medicum, professorem Leidae, et illi quidem apud nos mortui.²⁷⁸

In Gallia obiit Jacobus Thuanus, praeses et historicus, et Achilles Harlayus, affinis eius, primus praeses parlamenti Parisiensis.²⁷⁹

²⁶⁹ Machtild 10 maart 1615, Cornelia 29 sept. 1616.

²⁷⁰ In de marge.

²⁷¹ In de marge.

²⁷² Pieter Cornelisz Bockenberg (1548-1617) overleed Leiden 17 januari 1617. Hij was de officiële, in 1591 door de Staten van Holland en Zeeland benoemde geschiedschrijver.

²⁷³ Gerrit van Assendelft (1567-1617) ongehuwd, gest. in juni 1617. Zijn zuster Anna van Assendelft (1571-1626) wed. v. Gerard van Renesse van der Aa (1552-1609).

²⁷⁴ Nicolaas van Mathenesse (ca. 1560-1617) tr. ca. 1590 Geertruida van Lokhorst (ca. 1580-1630). Hun dochter Johanna tr. 1617 Gerrit van Poelgeest (*NNBW* 7, kol. 997-998). Hier staat duidelijk Ferrico.

²⁷⁵ Jacob Snouckaert van Binckhorst (1548-1617).

²⁷⁶ Andries van Thienen, eerste meesterknaap v. Holland, tr. ca. 1600 Elisabeth Rataller, dr. v. Joris Rataller, president van het Hof van Utrecht.

²⁷⁷ Anna van Eussum (Ewsum) tr. 1601 Steven van der Does, heer van Noordwijk (1567- ca. 1622). Gest. te Utrecht 2 aug. 1617.

²⁷⁸ Prof. Pieter Pauw (1564-1617), botanicus en anatoom, gest. 1 aug. 1617.

²⁷⁹ Thuanus, ofwel Jacques Auguste de Thou (1553-1617), Franse historicus, schrijver van *Historia sui temporis*, gest. 7 mei 1617. Achille de Harlay (1536-1616), gest. 23 okt. 1616.

Dux vero Longuevillanus, suae familiae unicus, duxit uxorem sororem iuniorem comitis de Soissons ex familia Borbonia.²⁸⁰

Carolus a Croy, marchio Havraei, duxit filiam marchionis Durfaei in Francis.²⁸¹

Dominus de Aenholt secundis nuptiis duxit N. ab Immerseel, primae suae uxoris fratris filiam.²⁸²

Emerentia a Wijngaerden nupsit domino de Horst ex Rhediis, non scio cuius filio.²⁸³

Filius N. Coppier a Calslagen, centurionis, duxit filiam domini de Aelst²⁸⁴ (placebit indicare nomen familiae et parentium puellae). [p. 97]

Hic vero nuptio splendide celebratae sunt Cornelii a Beveren, Wilhelmi, consulis nostri, filii, et Christinae Pijls, Sevenbergensis, cognatae meae.²⁸⁵

Cum otium et animum habueris rescribendi (quod desiderio desidero) similia de nuptiis et funeribus personarum alicuius nominis placebit adscribere.

Schooffeorum stemma non habeo, sed recordor, me Mechliniae vidisse.²⁸⁶

Leidae prodiit liber cui titulus *Chronicon Hollandiae*, continetque *Annales Hollandiae*, J. Douzae, patris et filii, antea a Raphelengio editos, et Hugonis Grotii librum *De antiquitate reipublicae Batavae*. Puto illis qui id nesciunt, per titulum libri illius decipi posse, nam aliqui existimabunt, novum esse opus.

Finem faciens et litteras tuas avide exspectans, dominum Deum precor, te quam diutissime, mi Buccheli eruditissime et amice carissime, sospitem cum coniuge conservare dignetur.

Vale. Dordraci, XIII septembris 1617. Tuus ex animo ad obsequia paratissimus, Valerius a Gouthouven.

[P.S.] In principio huius anni Daniel Heinsius hic uxorem duxit Ermgardim Rutgersiam, Jani sororem,²⁸⁷ H. Musii, praetoris nostri, ex sorore neptem,²⁸⁸ egregiae staturae et formae puellam.

Brugis in Flandria obiit ante aliquot menses Lamorallius, comes Egmondanus, sine liberis et haeredibus, sed non sine creditoribus.²⁸⁹

Gandavi obiit Nicolaus a Montmorency, baro de Vendegyes et Haveskerkae, praefectus finciarum Bruxellae, valde senex.²⁹⁰

Ferdinandus, archedux Austriae, dux Stiriae, coronatus est Pragae 21 regem Bohemiae, mense julio.²⁹¹

²⁸⁰ Henri II d'Orléans-Longueville (1595-1663) tr. 10 april 1617 Louise de Bourbon, mlle. de Soissons, dr. v. Charles de Bourbon-Soissons.

²⁸¹ Charles III de Croy (1560-1612) tr. 1605 zijn nicht Dorothea de Croy, dr. v. Charles Philippe de Croy, marquis de Havré.

²⁸² Dirk IV van Bronckhorst-Batenburg (Anholt) (1578-1649) tr. 1. 1612 Philiberta van Immerseel-Bokhoven (1575-1613), 2. 1616 Maria Anna van Immerseel (ca. 1600-1624), dr. v. zijn zwager Dirk van Immerseel-Bokhoven.

²⁸³ Emerentia Oem van Wijngaerden tr. in maart of april 1617 Godart van Reede, heer van Nederhorst enz., zoon v. Gerard van Reede Nederhorst (ca. 1550-1612).

²⁸⁴ Jacob Coppier van Calslagen tr. 1617 met Aleid Torck (geb. ca. 1580) dr. van Willem Torck, heer van Aalst in Gelderland. (In de *Chronycke*, p. 165 staat alleen: 'troude 1617 sheeren dochter van Aelst in Gelderland.' Zijn vader Cornelis was 'Capiteyn in Hollant'.

²⁸⁵ Cornelis van Beveren (1591-1663), zoon v. Willem, tr. 7 mei 1617 Christina Pijl (1601-1652), dr. v. Hans Pijl, schepen van Dordrecht, en Marijke 't Jong.

²⁸⁶ Vgl. Leo Schoof, *Genealogie Schoof, uit Mechelen en Schouwen Duiveland* (Rotterdam 2008).

²⁸⁷ In 1617 trouwde Heinsius met Ermgard Rutgers, de zuster van zijn studiegenoot Janus Rutgersius.

²⁸⁸ Hugo Muys van Holy (ca. 1562-1626), schout te Dordrecht.

²⁸⁹ Lamoraal van Egmond jr. (1565? - 1617), een zoon van Lamoraal sr, werd beschuldigd van medeplichtigheid aan een aanslag op Willem van Oranje en verkocht Egmond en Purmerend aan de Staten van Holland. Hiermee hielden de graven van Egmond op te bestaan.

²⁹⁰ Nicolas de Montmorency Westin Male (1556- 17 mei 1617), baron van Vendegies en Haveskerke.

²⁹¹ Ferdinand II, aartshertog van Oostenrijk, werd in 1617 koning van Bohemen.

A Paris est imprimé le IIIIe tome du *Mercure François*, parvenant jusques et comprins la mort du maréchal d'Ancre.²⁹² Il couste L 13. -

(ca. 16-04-1617 / 06-04-1617 o.s., van B., aan Gouthoeven, de novo vidisse litteras tuas, postea quam iam fere sex menses elapsi fuerant).

(ca. 01-10-1617 / 21-09-1617 o.s., van B., aan Gouthoeven, Habeo gratias pro stemmate Rechteren).

16-10-1617, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 28 (p. 99)

Incipit: Gavisus fui me de novo

WvG condoleert B. met de dood van zijn stiefzoon Jacob. Hij is tien dagen bij Rietwijk in Brussel geweest, die weer wat stambomen heeft. Zelf werkt hij nog steeds aan zijn boek over Dordrecht, dat hij rond Pasen naar de drukker wil brengen.

Eruditissime Bucheli, gavisus fui me de novo vidisse litteras tuas, postea quam iam fere sex menses elapsi fuerant, quod nihil de te inaudieram, quod privignum tuum [Jacobum], tibi instar filii carum, amiseris, tecum doleo. Sed credo te scire, ferendum esse aequo animo quod mutari non potest.

Habeo gratias pro stemmate Rechteren, paratus vicissim omnia tibi communicare, iuxta amicitiae legem, quae in mea sunt potestate. Iam 10 sunt dies cum adessem Bruxellae Rietwikio nostro, qui discedenti mihi in mandatis dedit, ut te ab ipso quam officiosissime salutarem. Communicavit mihi stemmata Bailloeil en Artois, Bar et Vergy (porte d'argent à la bende de genel),²⁹³ quorum exemplar, si habere desideras, non gravabor mittere.

Sique adversaria aut ramos habes de familiis Rochefoucaut, Amboise, Chabannes, Roye, placeat, quaeso, mihi mittere, una cum adversariis quae habes de familiis Aeswijn et Turck. Vides meam in petendo aviditatem et libertatem, qua uti non auderem nisi tua mihi nota esset liberalitas et humanitas. Simili ergo ut utaris libertate, te rogo.

Puto te cathalogum vidisse librorum (numero 2117)²⁹⁴ Th. Canteri,²⁹⁵ qui hac septimane venduntur Leidae.

Bruxellae cum essem, mortua est 1 octobris dame Anne de Rubempret, soeur au comte de Vertaing, et femme de Claude d'Oignyes, baron de Coppignyes et chef des finances à Bruxelles,²⁹⁶ (auparavant vefue du seigneur de Rosimbo).²⁹⁷

Obiit quoque ante duos menses Henricus vel Johannes a Bronchorst, comes a Gronsveld, cui successit filius natu maximus, Judocus.²⁹⁸

Palmae in ditione Venetorum obiit Joannes Ernestus, comes a Nassau, praefectus [100] trium milium armatorum, qui Venetis subsidio missi fuerant,²⁹⁹ quorum vix tertia pars unquam patriam revisura putatur. Similis calamitas contigit exercitui sive militibus subsidiariis, qui ex provinciis archiducis Alberti contra Venetos profecti fuerant. Quos quidem Venetos pacem

²⁹² Concino Concini (1575 - 24 april 1617), maréchal d'Ancre, minister van Lodewijk XIII.

²⁹³ In de marge.

²⁹⁴ In de marge.

²⁹⁵ Dirk Canter, geb Utrecht 1545, gest. Leeuwarden 12 maart 1617.

²⁹⁶ Claude d'Oignies, baron de Coupigny (1580-1640), tr. Anne de Croy (1595-1640(!)). Philips, comte de Rubempré et Vertaing (1570-1639), had geen zusters (?).

²⁹⁷ Rosimbos. In de marge.

²⁹⁸ Jan van Bronckhorst, graaf van Gronsveld 1588-1617. Zijn zoon Joost Maximiliaan van Bronckhorst-Gronsveld (1598-1662) volgde hem op.

²⁹⁹ In april 1617 kwam Johan Ernst van Nassau-Siegen in Venetië aan met 3000 Nederlandse soldaten. Hij overleed 27 sept. in Udine.

fecisse cum Ferdinando, rege Bohemiae, duce Stiriae,³⁰⁰ certo hic creditur, idem de bello Sabaudico putatur.

VII octobris obiit Hagae Adriana van der Does, vidua Cornelii Milii domini, aetatis suae 69, sepulta iuxta maritum Leidae.³⁰¹

Charles de Croy, marquis d'Havr , s'est remari    Paris avecq dame Genevi   ve d'Urf , fille de Jaques le Paillard d'Urf , marquis de Beauieux, comte de St. Just, gouverneur du pays de Forest, dame excellente en beaut .³⁰²

Porro ego iam otium utcumque litterarum nactus statui *Dordracum* meum relegere et rescribere, et circa festum Paschatis publici iuris facere. Interim rogo me commendatum habeas, et ubi otium et animum habueris suprascriptas genealogicas Rochefoucaut, Amboise etc., avide exspectabo. Bene vale, optime et eruditissime Bucheli. Dordraci, XVI octobris MDCXVII. Tuus ex animo ad obsequia paratissimus Valerius a Gouthouvius.

(01-11-1617 / 11-11-1617 o.s., van B., aan Gouthoeven, vostre dernière lettre, escripte le jour st. Martin m'at est   bien d livr  ).

30-03-1618, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 29 (p. 101)

Incipit: Vostre derniere lettre escripte le jour

WvG dankt B. voor de genealogi  n van Turck, Aeswijn et Chabannes, en heeft zelf een aantal Zuid-Nederlandse die hij van de Brusselse heraut Van Riebeck gekregen heeft.

Monsieur de Bucchel, vostre dernière lettre, escripte le jour st. Martin, m'at est   bien d livr  , mais je n'ay sceu sitost y respondre, comme j'ay bien désiré, ayant est   empesch , quasi tout l'hyver, en une discharge derrière ceste ville, et depuis le dressement de mes comptes, qu'il m'a fallu rendre d'aulcunes receptes, m'at aussy détenu en continuelles occupations. Mais en estant d s ast heure délivré du tout, je suis aisé de pouvoir continuer et reprendre l'estude des lettres avecq mes bons amis.

Je fus r sjoy de veoir les généalogies de Turck, Aeswijn et Chabannes.

Je treuve encores Augustin Turck, seigneur de Sint Aechtenkerke en Zélande, mort environ 1608.³⁰³

Item Lubbert Turck, seigneur Hesbeen at espousé en III  s noces une fille de Leefdael.³⁰⁴

Item la fille et h r ti re d'Antoine de Chabannes, comte de Dammartin, espousa Jaques de Coligny, baron de Chastillon, prévost de Paris, sans génération. Il mourut   la bataille de Ravenne.³⁰⁵

Je vous remercie affectueusement de la peine, qu'avez prise   copier lesdites généalogies. Et en satisfaisant   vostre désir, voicy les généalogies de Bar et Bailleul en Artois. Selon la copie que m'at envoyé le seigneur Riebeeck, hérault des armes en Brabant,³⁰⁶ quy m'at aussy envoyé Vergy, Vienne, Coucy et d'aultres, le tout estant   vostre commendement. Or, resupplie quand

³⁰⁰ De Uskok-oorlog (1615-1617) tussen Ferdinand II van Binnen-Oostenrijk (in 1619 keizer), en Venetië. Op 26 sept. 1617 maakte de Vrede van Madrid een eind aan de oorlog.

³⁰¹ Adriana Jacobs van der Does (1548-1617) tr. 1584 Cornelis van der Mijle (gest. 1605).

³⁰² Charles Alexandre de Croy (1581-1624), marquis d'Havré, tr. 1. Yolande de Ligne (gest. 1611), 2. 1617 Genevi  ve d'Urf  (1597-1656), dr. v. Jacques le Paillard de Lascaris d'Urf , marquis de Baug , comte de Châteauneuf (1560-1657), gouverneur de Forez.

³⁰³ Augustijn Turck stierf in 1609, zijn wed. Jacqueline de Lange in 1628.

³⁰⁴ Lubbert Turck, heer van Heesbeen, (geb. ca. 1555), tr. 1. Cornelia van Lockhorst, 2. Antonia van Gent, 3. Anna van Leefdael (gest. 1618).

³⁰⁵ Antoine de Chabannes, comte de Dammartin (1408-1488); zijn dochter Anne (1485-ca. 1501) tr. 1496 Jacques de Coligny, seigneur de Châtillon-sur-Loing, prévot de Paris, gest. in de slag bij Ravenna (1512).

³⁰⁶ Door Rietwijk vermeld in brieven van 1616 en 1618.

aurez le loisir, qu'il vous plaise, me communiquer ce qu'avez des maisons de Haeften, Wijtenhorst, Longien, Ursele, Houthem et Langlée, avecq les Domdoyens et les présidents et conseillers du Conseil provincial à Wtrecht, et quand à moy ne faudray à nous complaire en ce que me voudriez demander.

Je ne scay, sy vous avez entendu que l'année passée Ferdinand de Gonsague, cardinal, et après la mort de son frère François devenu duc de Mantoue, at épousé la IIe soeur du grand duc de Toscane.³⁰⁷

Sur la fin de l'année passée trespasa à Paris Philippe de Barlaimont, comte de Lalaing, fils unique de Florent, conte de Barlaymont.³⁰⁸

Comme aussy Dyane de Dommartin, contesse de Fontenoy, vefue du feu marquis d'Havrez.³⁰⁹

Aussy mourut à la Haye en Hollande Anne de Hamale, tante du baron de Monceaux, et vefue de Gérard de Berges, seigneur de [p. 102] Stabrouck, dont le fils at espousé la fille du baron de Bassigny, de la maison de Hornes.³¹⁰

L'année passée aussy sont passez de ceste vie en l'autre Vincent Scellard, seigneur de Geysteren,³¹¹ et Jean de Wijtenhorst, seigneur Sontsvelt, tout deux gendres du seigneur de Schagen, aussy trespasé au mois dernier passé en ceste année.³¹²

Comme aussy est mort le seigneur de Liessel de la maison de Doorn en Brabant, quy avoit espousé une soeur (du seigneur d'Assendelft).³¹³

Finalement Sandrine, bastarde de Reynout, baron de Brederode, mariée cinq fois, et la dernière fois à Bernt de Bongard, quy aussy est trespasé.³¹⁴

Le prince d'Orange mourut à Bruxelles en son hostel le 20 de february 1618, aetate 63, ayant institué son hérétier son frère, le comte Maurice.³¹⁵

Dordracum meum statui hoc vere revidere, nonnulla demere, aliqua addere vel mutare, deinde publici iuris facere. De patriis rebus siquid daturus aliquando es, summopere aveo videre, quod illud non vulgare, sed egregium et hactenus absconditum esse autumo et credo.

Rogo dominum Deum tibi ad perficiendum vitam, simul et vires largiri dignetur. Hic finem faciens, a Gouthovio tuo, mi Buccelli plurimum salve. Dordraci, 30 martii 1618. Tui observantissimus ex animo Walterus a Gouthouven.

[P.S.] André de Chesne a mis en lumière *L'Histoire généalogique de la maison de Luxembourg*, commencée par feu Nicolas Vigner,³¹⁶ livre docte et curieux. Je ne scay si vous l'avez veu.

Litteras tuas avide exspectabo, ego vero post hac paratus magis ero ad respondendum.

³⁰⁷ Ferdinando Gonzaga, hertog van Mantua sinds 1612 na de dood van Frans II. Hij tr. 1616 Camilla Faà di Bruno, en scheidde hetzelfde jaar. In 1617 tr. Catharina de Medici.

³⁰⁸ Florent de Berlaymont tr. 1693 Marguerite de Lalaing; hun zoon Philippe gest. 1616(?).

³⁰⁹ Diane de Dommartin (1552-1625 ?), baronne de Fontenoy, tr. 2. 1570 Charles-Philippe de Croy d'Havré (gest. ?).

³¹⁰ Gerard van Glymes, heer van Stabroek (1554-1617), tr. Anne de Hamale (1553-1618?), waarschijnlijk een tante van Willem van Hamale, heer van Monceaux. Hun zoon Godfried van Glymes tr. 1620 Honorine van Horne, dr. v. Gerard, heer van Horne, graaf van Baucignies, baron van Boxel.

³¹¹ Vincent Schellaert van Obbendorf, heer van Geysteren (1576-1615), tr. 1603 Elizabeth van Beieren van Schagen, dr. v. Jan van Assendelft.

³¹² Johan baron van Wittenhorst, heer van Sonsveld (1568-1617), tr. 1595 Elisabeth van Beieren van Schagen (1575-1656), dr. v. Jan III van Beieren Schagen, ook wel Johan van Schagen (ca. 1544 - Den Haag, 18 februari 1618).

³¹³ In de marge. Antonetta, zus van Gerrit VIII, heer van van Assendelft (1567-1617), tr. Everard van Deurne, heer van Liessel.

³¹⁴ Sanderina (1539- 21 maart 1617) onwettige dr. v. Reinoud III van Brederode (1492-1556), haar vijfde man was Bernhard van de Bongard, heer van Niemandsvrient (1540-voor 1617).

³¹⁵ Prins Filips Willem van Oranje (1554-1618)

³¹⁶ Nicolas Vigner, André de Chesne, *Histoire de la maison de Luxembourg*, Parijs 1617.

(05-04-1618 / 26-03-1618 o.s., van B., aan Gouthoeven, postremae tuae litterae V aprilis, mihi traditae fuerunt cum descriptione stemmatum Langlée et Haeften et catalogo decanorum Ultraiectinorum).

29-05-1618, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 30 (p. 103)

Incipit: Postremae tuae litterae V aprilis

WvG dankt B. voor de stambomen van Langlée en Haeften en de lijst van Domdekens. In Gent heeft hij de genealogie van Rohan gekregen. B.'s brief aan Heinsberg is via A. Vorstius bezorgd. Rutgersius heeft in zijn nieuwe boek een uitleg gegeven over de naam Dordrecht, wat vindt B. daar precies van?

(Aen mijn heere, mr. Arent van Bucchel, der rechten licentyaet, mijnen besonderen ende goeden vriendt etc. Tot Wtrecht, Op de Camp, achter't huys van Montfoert, franck.).
Eruditissime Bucheli, postremae tuae litterae V aprilis mihi traditae fuerunt, cum descriptione stemmatum Langlée et Haeften et catalogo decanorum Ultraiectinorum, quae omnia grata admodum et iocunda mihi fuerunt, ut semper omnia tua, et pro labore gratias ago.
Mitto iam, ut petieras, stemma de Coucy, proximis tuis litteris (quandoquidem ita mihi promittere placuit) exspectabo stemma Houthem, et Witenhorst, et consiliarios Ultraiectinos. Gandavo nuper accepi delineationem domus sive familiae de Rohan, cuius si copiam tibi vis fieri poteris significare.

De vitio oculorum tuorum, tibi oborto tecum doleo, abstinendum omnino a lucubrationibus nocturnis, vel post sumptum prandium, et a minutioribus literis.

Litterae tuae Heinsbergam per A. Vorstium fideliter missae sunt, neque est quod dubites. Si quid hic praeterea sit in quo gratificari tibi possum, habebis me ad obsequendum paratissimum.

Rutgersius curavit Leidae apud Elsevirium imprimi *Libros suos VI Variarum lectionum*.³¹⁷ In iis est caput de origine nominis urbis Dordrecht, de qua in eadem mecum est sententia (quam legisti in descriptione mea)³¹⁸ et in testimonium antiquitatis huius urbis affert verba ex Reginone,³¹⁹ ad annum 898, ubi legitur de loco qui dicitur Durtos, addens idem Regino haec verba: 'Sed minime praevaluit propter paludes et multiplices refusiones quas in praedicto loco Mosa fluvius facit.' Comitem Odocrum, quem ibidem vocat, ego Theodoricum, Hollandiae comitem, fuisse autumo. Porro de hoc loco Reginonis, sententiam tuam intelligere gestio, eamque explicare proximis tuis litteris, ut velis, enixe rogo locum prius diligenter perlegere. Depuis le renvoy de mes précédentes lettres, j'ay receu les nouvelles du trespas et mort des suyants:

Du secrétaire Jean de Mauricidor, quy mourut le lendemain après la mort du prince d'Orengé. D'Anne de Palland a Culenbourg, vefue du seigneur de Glacy, de la maison de Stavele, contesse de Harlyis, ce qu'elle a légaté á son petit-nepveu, le fils du viscomte de Furnes de la maison de Hornes, morte au chasteau de Stegers en Flandres.³²⁰

Claude d'Hannart de Liedekercke, dernièrement vefue du feu colonnel Olivier van der Tempel, morte à la Haye, instituant héritière sa niepce, mariée au seigneur de Marquette.³²¹

³¹⁷ Janus Rutgersius, *Variarum lectionum libri sex*, Leiden 1618.

³¹⁸ In de marge.

³¹⁹ Regino van Prüm (Prumiensis), *Chronicon* (Mainz 1521), p. 741.

³²⁰ De achterneef was waarschijnlijk Philippe Lamoral van Horne, vicomte de Furnes, baron de Stavele (1602-1654), zoon van Lamoral van Horn; kleinzoon van Johan IX van Merode, heer van Petershem (gest. 1601), en Margareta van Pallant (gest. 1594).

³²¹ Olivier van den Tempel (Tympel) (1540-1603) was kolonel in het Staatse leger, hij was getrouwd met Claude d'Hannart de Liedekerke (of met Anne von Anxy?). Haar nicht was Eleonora de Hennin, gravin van Bossu, zij was getr. met Daniel de Hertaing, heer van Marquette (gest. 1626), en overleed in 1657.

[p. 104]

Renée de Lorraine, soeur au duc de Mayenne et espouse de Charles de Gonsague, duc de Nevers.³²²

Mais au contraire se sont mariez depuis n'y a guères les suivants:

Claude de Lannoy, seigneur de la Motrie, avecq Claudine ab Elten, Allemande, luy est gouverneur de Maestricht.³²³

Philips de Mérode, baron de Treslong, avecq Albertine d'Arenberges, soeur au moderne duc d'Arschot.³²⁴

Godefroy de Rheede, seigneur de Saetsvelt, avecq Marie de Mérode de Laer.³²⁵

La fille du seigneur de Noortwijck, à La Haye s'est mariée à ung très riche fils de la ville de Goes en Zélande, nommé Waetervliet, seigneur d'Ellewoutsdijck, ung des nouveaux chevaliers de la nouvelle impression.³²⁶

Et pour conclusion Henry de Savoye, duc de Nemours, ayant passé quelques années fiancé et depuis quitté, la fille du duc d'Aumale (quy se tient chez les archiducqs) l'at en fin (espris de nouveaux esprits) espousé par procureur à Bruxelles en la grand sale de la Cour, et l'espousée est rammenée en France.³²⁷

Atant fuissent cestes et me recommandant de très bon coeur en voz bonnes graces, et en attendant voz lettres, je prieray nostre bon Dieu vous vouloir avoir à tousjours en sa très sainte garde. A Dortdrec, le XXIXe de may 1618. Tuus ex animo ut nosti Valerius Gouthoevius.

(16-03-1618 / 06-03-1618 o.s., van B., aan Gouthoeven, Postremis tuis litteris XVI martii, ad me scriptis, et V aprilis acceptis, XXXI maii respondi.).

(31-05-1618, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B., Postremis tuis litteris XVI martii, ... V aprilis acceptis, XXXI maii respondi).

21-09-1618, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, **nr. 31** (p. 107)

Incipit: Si vales cum familia tua

WvG is de hele zomer druk geweest met het herzien van *D'oude chronijcke*, die nu bij de drukker ligt. Waar is B. mee bezig? Scriverius' boek over Rome wordt gedrukt, Bertius is naar Frankrijk vertrokken, *Nederlantsche oorloghen* van Bor wordt gedrukt. WvG stuurt het boek over het huis Courtenay, dat hij ooit van Van der Mijle gekregen had, naar B., en hij verzoekt een lijst van de presidenten en raadsleden van het Hof van Utrecht, en genealogieën van Eyl, Groesbeeck en Cock.

(Aen mijn heere, mr. Arent van Buchhel etc., mijn besunderen goeden vriend, etc. Tot Wtrecht, Op de Camp, achter't huys van Montfoort, francq).

Eruditissime domine Bucheli, si vales cum familia tua, bene est, ego laus Deo cum mea bene valeo. Postremis tuis litteris XVI martii, ad me scriptis, et V aprilis acceptis, XXXI maii respondi. Quam potui luculenter mittens una, uti petieras, stemma Coucy iuxta exemplar,

³²² Catherine de Lorraine, soeur au duc de Mayenne tr. 1599 de Charles de Gonzague, duc de Nevers (1580-1637). Haar oudste broer was Henri duc de Mayenne, haar jongere zus Renée tr. 1613 Mario Sforza.

³²³ Claude de Lannoy, comte de la Motterie (1578-1643), tr. 2. 22 nov. 1617 Claudine d'Eltz, *NNBW* 2, kol. 769-770.

³²⁴ Herman Philips de Merode, markgraaf van Treslong (1590-1627) tr. 1617 Albertine van Ligne-Arenberg (1596-1652), zus van Philips Karel Arenberg, hertog van Aarschot.

³²⁵ Godart Adriaan van Reede van Saesfeld tr Marie de Mérode de Laer.

³²⁶ Josina van der Does (1602-1620) tr. 1618 Gilles Cornelisse van Watervliet (geb. 1598)

³²⁷ Henri de Savoie, duc de Nemours (1572-1632), tr. Anne de Lorraine, dr. v. Charles de Lorraine, duc d'Aumale.

quod Bruxella mihi missum fuerat. Ab eo tempore de te certi nihil audiui, nisi quod interroganti mihi de te nauta, te bene valere responderit. Quod itaque praeter consuetudinem tuam litteris meis hactenus non responderis, suspicari libet te peregre profectum fuisse, aut male (quod Deus avertat) valere, aut alia iusta de causa, desiderio respondendi satisfacere, ut soles non potuisse.

Ego hac aestate fere tota in revidendo vernaculo *Antiquo Hollandiae chronico*,³²⁸ eoque mutando et illustrando occupatus fui, estque iam sub prelo: post aliquot menses, uti spero, publici iuris futurum. Tu autem, quid agis, aveo scire. In historia patriae nostrae illustrandae te supra alios multum posse persuasum mihi habeo. Per veterem itaque nostram amicitiam rogo, ut per litteras de statu tuo certior fieri possim.

Dominus Scriverius, ut audio, curat imprimi librum vernacula lingua de statu antiquo et novo urbis Romae, cum figuris, cuius libri hic specimen vidi, estque sub praelo Leidae.

Petrum Bertium intellexi in Franciam profectum esse, oblaturus ibi dicitur regi et aulicis librum, a se conscriptum de statu veteris, mediae et novae Galliae, qualem de Germania edidit.

Leidae apud G. Basson audio imprimi P. Borrii librum *De bellis civilibus Belgicis*³²⁹ cum augmento ad interitum usque principis Auraici.

Je vous envoie la copie de la maison royale de Courtenay, selon quelle a esté imprimée à Paris, l'an 1613,³³⁰ en un livre contenant plusieurs requestes, remonstrances et autres pièces, mises en lumière et présentées par ceux de Courtenay au roy, le tout tendant au fin, d'estre receus et recogneus pour princes du sang, pour à quoy parvenir ils ont fait très grandes peines et soustenus des très grands frais, mais ils n'y ont sceu encores parvenir obstant, comme je croy, qu'ils ont peu de moien, peu des amis et s'ils fussent recogneus pour tels, le roy leur debvroit bailler des pensions pour vivre, selon qu'il appartient aux princes de son sang.

Ledit livre m'a communiqué le sieur Van der Mijle,³³¹ lequel est allé en France pour tâcher, ce dit on, à aider à son beau-père détenu avec deux aultres honnestes personnages, desquels on parle icy diversement et sinistrement. Quoy qu'il en soit, je ne me puis persuader qu'ils aient attenté chose aulcune contre les instructions de messieurs les Estats, leur maistres. Mais je pense que tout ce mal leur vient d'envie qu'on leur porte. 'Invidia seculi non invenire tyranni tormentarium maius', mais comme on dit chez nous, 'ongewesen vonnissen sijn te vreesen'. Tousjours c'est ung grand chocq pour les remonstrants et pour ce grand homme d'estat, [p. 108] détenu captif. La pratique du livre de Seneca, *De consolatione sapientiae* luy sera bien besoin.

Je ne scay, si je vous ay adverty du trespas de Renée de Lorraine, soeur au duc de Mayenne et fevue du duc de Nevers.³³²

A Roan est trespasé le sieur de Villeroy, premier secrétaire d'estat du roy de France, aagé 75 ans.³³³

A La Haye est mort Jaques d'Egmond, seigneur de Kennenbourg.

A Bruxelles, la femme de nostre amy, le sieur Ryetwyc, a trespasée quelques mois.

J'attendray par vostre prochaine lettre, s'il vous plaist, le catalogue des présidents et conseillers de la Cour d'Utrecht, et ce qu'avez de ceux d'Eyl, Groesbeck et Cock.

Avant me recommandant officieusement en voz bonnes grâces, je finiray la présente, priant nostre bon Dieu vous conserver, monsieur mon très spécial amy, en bonne santé et longue et

³²⁸ *D'oude chronijcke ende historien van Holland (met West-Vriesland) van Zeeland ende van Utrecht*, Dordrecht 1620.

³²⁹ P. Chr. Bor, *Nederlantsche oorloghen*, Leiden 1621-1635.

³³⁰ *Généalogie de la maison de Courtenay, branche de la royale maison de France*, s.l. 1613.

³³¹ Cornelis van der Mijle.

³³² In de vorige brief: Niet Renée maar Catherine de Lorraine, zusters van Henri duc de Mayenne, tr. 1599 de Charles de Gonzague, duc de Nevers (1580-1637).

³³³ Nicholas de Neufville, seigneur de Villeroy, 1543?-1617.

heureuse vie. A Dordrecht, le XXIe de septembre 1618. Tuus ad obsequia ut nosti paratissimus, Valerius a Gouthouven.

(23-12-1618 / 13-12-1618 o.s., van B., aan Gouthoeven, ultimas tuas, id. decembr. 1618 ad me datas et 27 decembr. acceptas).³³⁴

(22-03-1619, van Van Gouthoeven, aan B., ultimas tuas, id. decembr. 1618 ad me datas ... respondi 22 martii 1619).

01-04-1620, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 32 (p. 110)

Incipit: Si vales bene, gaudeo; ego

WvG is druk bezig met de heruitgave van *D'oude Chronijcke* op verzoek van uitgever P. Verhagen, en hij vult die aan met naamlijsten van beroemde personen en functionarissen. Hij zal het t.z.t. opsturen. Het zou aan de Staten-Generaal opgedragen worden, maar men vond dat Oldebarnevelt teveel opgehemeld werd. In Leiden zijn verschillende remonstrantse professoren ontslagen.

(Ed., welgeleerde, discrete heere, mr. Arent van Bucchel, mijn zeer besonderen goede vriend, etc. Te Wtrecht, Op de Kamp, achter't huys van Montfoort, francq).

Eruditissime Buccheli et amice carissime, si vales bene, gaudeo; ego, laus Deo, bene valeo.

Quod ab alterna litterarum iocunda scriptione et missione iam per integrum et amplius annum praeter morem cessatum inter nos fuerit, hactenus haereo, quis nostrum sit in causa. Ad ultimas tuas doctissimas et admodum mihi gratas, idibus decembris 1618 ad me datas, et 27 decembris acceptas, respondi 22 martii 1619. Ab eo tempore de te neque boni vel mali quidquam potui exaudire, licet aliquando varios de te rogaverim.

Cum itaque opus laboriosum aliquod confecissem, et ocii aliquantulum mihimet comparassem, gestiit animus diuturnum silentium litterarum abrumpere, et quid interea egerim significare. Cum librarius huius civitatis ordinarius P. Verhagen, *Antiquum chronicon Hollandicum* vernacule iterum recudere vellet, quod exemplaria ab illo, anno 1591 et 1595 excusa, essent divendita, enixe et importune aliquoties a me petiit, ut chronicon illud non gravarer relegere, deinceps adimere, mutare et addere omnia et singula vellem. Profueret lectoribus, *Veteris chronici* novam impressionem gratam fore iudicarem, tandem morem gessi et ille ad typographiam suam instruendam, se praeparavit. Et prout schedam vel adversaria illi a me tradebantur, ille imprimebat, ita ut res iam quasi ad optatum finem perducta sit, additis genealogiis illustrium Hollandiae familiarum et catalogo gubernatorum, praesidium et consiliariorum Hollandiae, et elencho virorum in Hollandia, Zelandia et Ultraiecto natorum, qui libris conscriptis nomen aeternum sibi compararunt.

Cum opus plane absolutum erit, exemplar tibi mittam, si gratum fore intellexero. Librarius libellum supplicem Ordinibus Generalibus obtulerat ad privelegium consequendum, responsum fuit, necesse esse ut liber prius visitetur iuxta edictum, et indicavit mihi praetor noster Musius³³⁵ (qui iam consiliarius status est, difficultatem [p. 111] esse ortam, propterea quod honorifice nimis de Barneveltio³³⁶ et genere eius, domino Milio,³³⁷ scripserim.

Respondi, id contigisse paulo ante prioris detentionem et mortem, et posterioris relegationem. Quidquid fiet, tempus docebit. Quamprimum licebit, ut modo scripsi, exemplar tibi mittam.

³³⁴ Hier verwijst Van Gouthoeven naar de oude stijl in de termen idibus dec., die B. zelf gebruikt heeft. De vier dagen van verzender naar ontvanger zijn heel aannemelijk.

³³⁵ Hugo Muys van Holy (ca. 1562-1626), schout te Dordrecht.

³³⁶ Jan van Oldebarnevelt (1547-1619).

³³⁷ Cornelis van der Mijle (1579-1642), schoonzoon van Oldebarnevelt.

Sed antea litteras tuas expectabo, quas spero eo te luculentiores et fusiores scripturum, quo tardior hactenus in respondendo fuisti.

Nova quae scriberem plane incerta feruntur, illud tamen certum, legatum ex Hispania extraordinarium Londinium in Anglia advenisse, matrimonii, ut aiunt, causa inter regis filium et filiam Hispani. IIII mille Hispani et VI mille Itali nuperrime per Burgundiam iter fecerunt ad imperatorem adjuvandum festinanter. Res profecto in Bohemia, Hungaria et Germania ad gravissimum et diuturnum bellum tendere videtur.

Dominus Erpenius,³³⁸ Leidensis professor, abiit hinc in Pictones, adducturus inde, ut putatur, Gallum N. Rivetium,³³⁹ celebrem theologum, ut Leidae theologiae professor ordinarius constituatur.

Ibidem, ut puto te audiisse, professores multi, ut Vossius, Bertius, Barlaeus, Jacchaeus,³⁴⁰ Silvius et alii, ab officio remoti sunt, quod remonstrantium opinionibus addicti essent.

Dominus Milius mense februario insulam Goeree abiit, habitatum ibidem ab Ordinibus relegatus, quod in Francia per clandestinas litteras varia tractare ausus esset.³⁴¹

Statui harum regionum contraria, ut aiunt, nam de eo mihi nihil constat.

Puto me mense maio ad illum profecturum, ut rationes reddam accepti et expensi nomine patris mei.

Clarioris nominis virorum obitus (qui anno praeterito mortui sunt) puto te audiisse. Verum si forte aliqui ad notitiam tuam non pervenerint, eorum omnium quos intra proximum annum obiisse ego quidem intellexi, subtextum elenchum. [p. 112]

Obierunt itaque anno 1619:

Mathias, imperator, aetate 62, 10 martii (nam imperatrix, uxor eius, 14 decembris 1618, aet. 33 obierat) et frater eius archidux Maximilianus 2 novembris 1618.³⁴²

Anna, regina Angliae, 12 martii 1619, aet. 44 (non autem 1618).³⁴³

Leonora Borbonia, vidua principis Auraici,³⁴⁴ mortua in Francia, de qua varii rumores sparsi fuerunt.

Helena a Manderscheid, vidua Renaldi, domini Brederodii, Hagae mortua.³⁴⁵

Christophorus a Schagen, Isbrandi filius, maritus Anna a Borssala, mense maio.³⁴⁶

Margareta a Rossum, vidua Joannis ab Assendelft, domini de Cralingen, qui anno 1618 in novembris obierat, ille aetate 75, illa 72.³⁴⁷

Adriana a Renesse, filia domini ab Assendelft, puella mortua.³⁴⁸

Magdalena a Schoten, vidua Christophori Vader, Germani, Harlemi mortua.³⁴⁹

Catarina Numans, uxor II Theodorici ab Alkemade, 8 martii.³⁵⁰

Joanna a Matenes, uxor Gerardi, domini de Poelgeest, aet. 23 puerpera.

³³⁸ Thomas van Erpe (1584-1624), oriëntalist.

³³⁹ Andreas Rivet (1572-1651), theoloog, kwam in 1620 naar Leiden. Hij woonde in Thouars in de Poitou (Pictavium of Pictonium).

³⁴⁰ Gilbertus Jacchaeus (1585-1628), prof. med. in Leiden.

³⁴¹ Zie over deze tijdelijke verbanning *NNBW* 8, kol. 1192-1198.

³⁴² Keizer Matthias II (1557-1619), zijn vrouw Anna (1585-1618), zijn jongere broer Maximiliaan (1558-1618).

³⁴³ Anne, koningin van Engeland, de vrouw van James I.

³⁴⁴ Eleonora de Bourbon (1557-20 jan. 1619), nicht van Hendrik IV, wed. van prins Filips Willem van Oranje.

³⁴⁵ Helena van Manderscheid-Gerolstein (1540-1617), wed. v. Reinoud IV van Brederode (1520-1584).

³⁴⁶ Buchelius schrijft in zijn *Inscriptiones*, p. 69: 'In mei ... werd [Christoffel] van Schagen, die [in 1612] met Anna van Borsele getrouwd was, begraven. Omdat hij wat al te veel van de drank hield, werd hij 'dronken Schagen' genoemd' ([link](#)).

³⁴⁷ Jan V. van Assendelft (1544-1618), heer van Kralingen, Besoyen, Heinenoord en Albrandswaard, schout van Breda, etc., tr. Margareta van Rossem (gest. 1619).

³⁴⁸ Adriana van Renesse van der Aa, geb. 1602, gest. 11 dec. 1619 te Assendelft.

³⁴⁹ Christoffel Vader was 'een Hoogduitsch kapitein', ze tr. 1572.

³⁵⁰ Dirk van Alkemade Kerstantsz tr. 2. (na 1610) Catharina Numan, tr. 3. (na 1618) NN van der Vecht.

Anna van der Aa, uxor domini de Opdam.³⁵¹

Catarina a Nievelt, soror Frederici, domini de Berchambacht, caelebs mortua, etc.³⁵²

Anno 1620 obierunt:

Joannes Sigismundus, elector Brandenburgensis.³⁵³

Walravius, baro Brederodii etc., 8 februarii aet. 25, Vianae.³⁵⁴

Carolus Egmondanus, comes, Lamoralli filius natu minimus, Hagae mortuus 18 januarii, relictis unico filio Ludoico et 3 filiabus.³⁵⁵

Maria a Matenes, filia domini de Haserwoude (qui anno 1618 obierat), sponsa domini [Jacobi] de Warmont, misere in glacie submersa, 20 januarii, aetate 23.

[Josina] a Does, filia Stephani, domini a Noortwijck, uxor cuiusdam Zelandi, domini de Ellewoutsdijk, puerpera Hagae mortua.³⁵⁶

Matrimonio autem sunt coniuncti 1619:

Amedeus, natu maximus filius ducis Sabaudiae, cum sorore secunda regis Francorum.³⁵⁷

Henricus, dux La Trimollus, cum cognata sua consobrina filia ducis de Bouillon.³⁵⁸

Dux d'Elboeuf ex Lotharingia domo, cum Catarina, sorore naturali regis Francorum.³⁵⁹

Wilhelmus, lantgravii Hessiae filius natu maximus cum filia comitis Hanoniae.³⁶⁰

Joannes Wolfardus, modernus dominus Brederodii, cum Anna Nassavia, Johannis [filia].³⁶¹

Agnes de Renesse ab A, cum Jo[hanne] Renessio, domino de Vosmeer, fratre [Wilhelmi ab] Elderen, natu minimo.³⁶²

Gerardus ab Assendelff, dominus de Cr[alingen] cum Joanna a Gent ex Gelria.³⁶³

Theophilus a Cats, Wilhelmi filius, cum Deliana Brederodia, filia domini de Veenhusen.³⁶⁴

Joanna de Hyniossa, [Curiae] Hollandiae praesidis filia,³⁶⁵ cum Joanne de Grise, nobili Flandro.

Maria a Bronckhorst, unica filia, domina de Stadt, nupta N. de Ruytenberch, Geldro nobili, cuius familiae nomen ignoro.³⁶⁶

³⁵¹ Anna van Randerode van der Aa (ca. 1580-1619) tr. 1603 Jacob van Wassenaar van Obdam (ca. 1574-1623)

³⁵² Catharina, 'chanoinesse van Leeuwenhorst', zus van Frederik van Zuilen van Nievelt (ca.1550-1629), heer van Bergambacht enz.(v.d.Aa)

³⁵³ Kurfürst Johann Sigismund von Brandenburg (1572-2 jan.1620).

³⁵⁴ Walraven IV van Brederode (1597-1620), heer van Vianen, tr. 1616 Margaretha van Daun (1597-1620). Hij viel met zijn paard op het ijs en stierf aan de gevolgen.

³⁵⁵ Karel zal een zoon geweest zijn van Lamoraal van Egmond jr. (1565? - 1617), een zoon van Lamoraal sr.

³⁵⁶ Steven van der Does (1576-1622) tr. Anna van Ewsum, hun dochter Josina van der Does (1602-1620) tr. 1618 Gillis van Watervliet, ridder (ca. 1590-ca. 1635), heer van Ellewoutsdijk.

³⁵⁷ Victor Amadeus I (1587-1637) tr. 1619 Christine Marie (1606-1663), dr. v. Henri IV en zus van Louis XIII

³⁵⁸ Henri de la Trémoille, Duke of Thouars (1598-1674), tr. 1619 Marie de La Tour (16101-1665), dr. v. Henri, Duc de Bouillon (1555-1623) en kleindochter van Willem van Oranje.

³⁵⁹ Charles II de Guise-Lorraine, duc d'Elbeuf (1596-1657), tr. 1619 Catherine Henriette de Bourbon (1596-1663), onechte dochter van Henri IV en Gabrielle d'Estrée.

³⁶⁰ Willem V van Hessen-Kassel (1602-1637), zoon v. Maurits, landgraaf van Hessen-Kassel, tr. 21 nov. 1619 Amalia Elizabeth van Hanau-Münzenberg (1602-1651).

³⁶¹ Johan Wolfert van Brederode tr. 1619 Anna Johanna van Nassau-Siegen, dr. v. Jan VII van Nassau-Siegen.

³⁶² Agnes van Renesse van der Aa (1597-1634) tr. ca. 1619 Nicolaas van Renesse van Elderen, heer van Vosmeer (ca.1580-na 1619). Zijn broer Willem tr. ca. 1620 Margaretha van Renesse van der Aa.

³⁶³ Gerrit van Assendelft, heer van Kralingen enz., tr. 1619 Johanna van Gendt (gest. 1646)

³⁶⁴ Theophilus van Cats ter Coulster (1593-1655) zoon v. Willem van Cats en Maria van Coulster; hij tr. Deliana van Brederode van Wesenberg (geb. ca. 1600-ca. 1630), dr. v. Reinoud van Brederode van Wesenberg (1567-1633), heer van Veenhuizen enz.

³⁶⁵ Mr. Peter de Hyniossa, raad ord. in den Hove van Holland (gest. 4 mei 1616).

³⁶⁶ Wilhelmina van Bronckhorst (1601-1669) sinds 1616 vrouwe van Stad aan 't Haringvliet, tr. 1619 Adolf van Ruitenbergh (1595-1628), heer van Staverden en Zuthem.

1620

Jacobus a Bulckestein, nobilis Gelder (matre Duvorde ab Opdam), desponsatus est cum Hadewy de Jongen a Valckenvoort, Hagae.³⁶⁷

[p. 114] (Praeter hic nominatos)

Porro si qui alii sint mortui vel matrimonio innecti, qui ad notitiam vestram venerint, rogo, quaeso, ne graveris communicare, remque gratam mihi feceris.

Quod superest litteras tuas avidissime exspectans, praecor Deum, ut te nobis cum diutissime benevolente mente et corpore conservare dignetur. Vale, mi carissime et eruditissime

Buccheli. Dordraci, kalend. aprilis 1620. Raptim. Tuus ad obsequia paratissimus, Valerius Gouthovius.

[P.S.] Inelegantiam harum mearum litterarum rogo, ignosce; malui indoctam epistolam mittere, quam nullam.

(27-04-1620 / 17-04-1620 o.s., van B. aan Gouthoeven, gratissimas tuas litteras XVII aprilis datas, IIII maii accepi).

02-06-1620, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B

UBU, orig. ms.1322, nr. 33 (p. 115)

Incipit: Gratissimas tuas litteras XVII aprilis

WvG stuurt B. de heruitgave van *D'oude Chronijcke*, vers van de pers. Hij heeft contact gehad met Floris van der Haar, kanunnik in Rijsel.

(Ed., welgeleerde heere mr. Arent van Bucchel, mijnen besonderen goeden vriend etc. Met een bouck. Tot Wtrecht, Op den Kamp, achter't huys van Montfoort, port).

Eruditissime Buccheli, gratissimas tuas litteras, XVII aprilis datas, IIII maii accepi. Iis quod latius non iam respondeam, in causa est animi dolor quo afficior, ob mortem soceri mei, qui globulo in femore miserando casu traiectus, ex vulnere iam obiit.

Quare (iam valde occupatus),³⁶⁸ in scribendo brevis esse cogor. Mitto tantum exemplar *Chronici Hollandici*, hic nuperrime impressi. De quo tuum iudicium tempore suo libens audiam. Spero hac aestate occasionem me nacturum, Ultraiectum veniundi, teque salutandi et conveniendi.

Adfui nuper hic Florentio van der Haer, nobili Ultraiectino, canonico Insulensi, viro sane docto, et perhumano.³⁶⁹ Is mihi dicebat, ex illustribus viris obiisse:

N. de Saint-Omer, comitem de Moerbeke, ultimum suae familiae.³⁷⁰

Et ex doctis, Brugis mortuum esse J. Lernutium.³⁷¹

Hagae obiit nuper consiliarius Adrianus Jong, dictus Junius.³⁷²

Successit N. Persijn, antea ibidem advocatus.³⁷³

Iuxta Harlemum obiit Henricus Berkenrodus, pater.³⁷⁴

³⁶⁷ Jacobus van Tuyl van Bulckestein tr. Hadewych de Jong van Valkenvoort. Jacob de Jong was heer van Valkenvoort bij Den Haag, zie Buchelius, *Inscriptiones* p. 276 ([link](#)).

³⁶⁸ In de marge.

³⁶⁹ De theoloog Florentius Haraeus (Floris van der Haer), waarschijnlijk een bloedverwant van de historicus Franciscus Haraeus (Van der Haer); Florentius was afkomstig uit een Utrechts geslacht (hoewel geboren te Leuven). Mogelijk bedoelde Van Gouthoeven toch Franciscus (ca. 1550-1631), die ook in Zuid-Nederland woonde.

³⁷⁰ Robert la Bourre, heer van St. Omer, graaf Van Moerbeke (1590-1617).

³⁷¹ Janus Lernutius of Jan Leernout (Brugge 1545 - 29 sept. 1619), humanist en dichter.

³⁷² Adrianus de Jong (ca. 1575-1620), raadsheer in het Hof van Holland.

³⁷³ Reinier Persijn, 12 mei 1620 opvolger van Lancelot van Brederode?

³⁷⁴ Hendrik van Haarlem van Berckenrode (ca 1550-1620) tr. ca. 1580 Maria van Persijn.

Sed finio, ob dictam iam causam, alias fusius scripturus. Interea tu, eruditissime Buccheli, bene vale, et me, quaeso, te amantem, amore mutuo prosequi pergito. Raptim Dordraci, II junii 1620. Tuus ad obsequium paratissimus et ex animo, Valerius Gouthovius.
[P.S.] Rogo, placeat tibi, significare mihi, te librum hunc accepisse.

(twee brieven tussen 1620 / 1622, van B. aan Gouthoeven, Novissimas tuas tradiderunt mihi tua neptes. Binarum litterarum, quarum in tuis mentionem faxis, unam tantum accepi).

15-08-1622, Dordrecht / van Wouter van Gouthoeven, aan B.

UBU, orig. ms.1322, nr. 34 (p. 117)

Incipit: Verum est quod iam a

WvG schrijft dat zijn vader en zijn oom zijn overleden, en dat hij nu het administratieve werk van zijn vader heeft overgenomen. Voor een herziene uitgave van *D'oude Chronijcke* heeft hij geen tijd meer. Wel hoopt hij naar Utrecht te komen om bij B. oude charters in te zien. Hij stuurt een uitgebreide catalogus van zijn boekenbezit mee, waarvan B. vrijelijk gebruik mag maken.

(Erntfeste, trouwe ende welgeleerde mr. Arent van Bucchel, doctor in den rechten, mijnen besonderen goede vryent, etc. Tot Wtrecht).

Eruditissime et amicissime domine Bucheli, verum est quod iam a longo tempore nil litterarum (ut antea solebam) ad te dederim. Novissimas tuas tradiderunt mihi tuae neptes, causa autem quod tam diu siluerim, sunt obitus patris (fratris et sororis meae)³⁷⁵ et patru mei. Pater a valde multis annis multorum nobilium bona administraverat et receperat. Post mortem vero eius in evoluendis, relegendis et calculis subducendis libris accepti et expensi, tantum mihi negotii, tot curae et sollicitudines obortae sunt, ut vix id explicare possim, eo magis, quod ego hactenus a gravioribus curis liber fuerim.

Binarum litterarum, quarum in tuis mentionem faxis, unam tantum accepi, in qua liberae tuae admonitiones et errorum, quos commissi, correctiones. Tantum abest, ut me offenderint, utpotius, lubentissimo animo legerim, utpote ex sincero tuo corde et ab amico provenientes. Ita ut malim a te reprehendi, quam ab aliis (qui plerumque ex affectu loquuntur), laudari. De secunda editione *Chronici Hollandiae*, vix aliqua spes est, nam si animus esset, domesticae meae occupationes (secundas curas)³⁷⁶ haud permetterent; denique sensi, me pro magno labore parvam a multis retulisse gratiam, nam mercedem nunquam ambii.

Diplomata a te novissime visa et descripta aveo videre, dabiturque, ut spero, eius rei occasio (cum tua venia) cum Traiectum venero, quando dominus de Marquette eo ex castris redierit, nam tunc eum me convenire oportet ad reddendum computum, ut vocant, patris mei, de bonis prioris [p. 118] Marquetii uxoris.³⁷⁷

De familia Bruhesia amplius nil habeo, quam quod a te mihi, ut puto, missum fuit; aliqui egregio et nobili viro Joanni Heutero³⁷⁸ libenter obsequer.

Dominae viduae Brederodiae cohabitat hic (nobilis puella)³⁷⁹ Levina a Borssele, filia Wolfardi (qui Leidae anno 1612 obiit) et Cornelia ab Ayala.³⁸⁰ Petiit illa a me ut si quid de materna eius familia Ayalana nancisci possim, communicare ipsi velim. Itaque te plurimum

³⁷⁵ In de marge.

³⁷⁶ In de marge.

³⁷⁷ Daniel de Hertaing, heer van Marquette, gouverneur van Utrecht (gest. 1626), tr. 2. (?) Eleonora de Hennin, gravin van Bossu, gest. 1657.

³⁷⁸ Mogelijk bedoelt hij Pontus de Huyter (Heuterus), *Rerum Belgicarum libri quindecim*, Antwerpen, 1598. Vgl. brief dd. 22 nov. 1614, p. 58. Een neef van Pontus, Jacob de Heuyter, tr. Margaretha de Bruheze.

³⁷⁹ In de marge.

³⁸⁰ Wolfert van Borssele, heer van Duivendijke (1567-1612) tr. 1596 Cornelia van Ayala (1575-1608). Zijn moeder heette Levina van Tuyll van Serooskerke, zijn dochter Francesca van Borssele 1601-1651.

oro, idque per amicitiam nostram, ut siquid inter scedas tuas de familia illa inveneris, eius copiam mihi transmittere, ne graveris.

Bibliotheca mea iam ab aliquot mensibus novis libris valde aucta est, ex quibus sunt hi:
folio

Theatrum Magnae Britanniae, in folio, per Joannem Spedum, editum Amsteldami vel potius Londini, emptum 24 flor., opus revera iocundum visu et laboriosum, anno 1616.³⁸¹
Les pourtraits et vies des hommes illustres, par André Thevet, Paris 1584.³⁸²
La cosmographie du monde, d'iceluy Thevet en 2 tomes, Paris 1578.³⁸³
Les annales d'Espagne, par Louys de Mayeigne Lyonnois, in magno folio, Paris 1608.
Les grandes annales de France, par F. de Belleforest, 2 volumes, folio, Paris 1573.³⁸⁴
Le roy Louys XIe de France, par Pierre Matthieu, Paris, folio, 1610.³⁸⁵
Décade de la vie du roy Loys XIIIe (13), par J.B. Legrain, folio, Paris, 1619.³⁸⁶
Les Recherches de la France, par Estienne Paquier, [p. 119] divisé en plusieurs livres (et fort augmentées), in folio, Paris, 1621.³⁸⁷ (Opus certe omnimoda eruditione refertum).³⁸⁸
Histoire et annales de Provence, par Caesar de Nostradamus, à Lyon, l'an 1614.³⁸⁹
Histoire de la maison de Chastillon sur Marne, par André du Chesne, Paris 1621.³⁹⁰ Livre fort curieux et laborieux, contenant plusieurs aultres généalogies de France et armoiries, en taille-douce.³⁹¹
Histoire générale d'Angleterre, d'Escosse et d'Irlande, par ledict Du Chesne, Paris 1614.³⁹²
Continuatio historiarum Thuani, ad annum 1607.³⁹³
P. Borre, 2 stucken van de *Nederlantse oorlogen*, te Leyden, 1620.³⁹⁴
Rerum Belgicarum, tomus I, edente F. Suertio, Francfurti, in quo Snoy et Joannis a Leydis, *Historiae Hollandiae*.³⁹⁵
La bibliothèque Française, d'Antoine du Verdier etc., Lyon 1585, et du sieur de la Croix du Mayne, Paris 1584.³⁹⁶
Prosopographie des hommes illustres, par ledict A. du Verdier, en 3 tomes, Lyon, 1603.³⁹⁷
Inventaire de France, par Jean de Serres, folio, 1618.³⁹⁸
Histoire de Navarre, par André Favyn, Paris 1612.³⁹⁹
La chronique de Savoye, par G. Paradin et augmentée jusqu'à l'an 1601, Lyon 1602.⁴⁰⁰

³⁸¹ Johannes Spedus [John Speed], *Theatrum imperii Magnae Britanniae*, Londen 1616.

³⁸² André Thevet, *Les vrais pourtraits et vies des hommes illustres*, Parijs 1584

³⁸³ [André Thevet], *La cosmographie universelle de tout le monde*, Parijs 1578.

³⁸⁴ F. de Belleforest e.a., *Les chroniques et annales de France*, Parijs 1621.

³⁸⁵ Pierre Matthieu, *Histoire de Louys XI, roy de France*, Parijs, 1610.

³⁸⁶ Jean Baptiste Legrain, *Decade commençant l'histoire du roy Louys XIII*, Parijs, 1619.

³⁸⁷ Estienne Paquier, *Les recherches de la France*, Parijs, 1621.

³⁸⁸ In de marge.

³⁸⁹ Caesar de Nostradamus, *Histoire et annales de Provence*, Lyon, 1614.

³⁹⁰ André du Chesne, *Histoire de la maison de Chastillon-sur-Marne*, Parijs 1621.

³⁹¹ Bepaalde gravure-techniek.

³⁹² André du Chesne, *Histoire générale d'Angleterre, d'Escosse et d'Irlande*, Paris 1614.

³⁹³ Jacobus Augustus Thuanus, *Historiarum svi temporis ab anno domini 1543 vsque ad annum 1607*, Orléans 1620.

³⁹⁴ Pieter Christiaansz Bor, *Oorspronck, begin ende vervolg der Nederlantsche oorlogen*. Leiden 1621.

³⁹⁵ Franciscus Sweertius, *Rerum Belgicarum annales, chronici et historici*, Frankfurt.

³⁹⁶ François G. de la Croix du Maine & Antoine du Verdier, *Les bibliothèques françaises*, Parijs 1584, Lyon 1585.

³⁹⁷ Antoine du Verdier, *Prosopographie ou description des hommes illustres*, Lyon, 1603.

³⁹⁸ Jean de Serres, *Inventaire de l'histoire de France, augmenté jusques à présent*, Parijs 1618.

³⁹⁹ André Favyn, *Histoire de Navarre*, Parijs 1612.

⁴⁰⁰ Guillaume Paradin, *La chronique de Savoye, augmentée jusqu'à l'an 1601*, Lyon 1602.

Histoire et annales de Bretagne, par messire Bertrand d'Argentré, Paris, 1618.⁴⁰¹
Histoire généalogique de plusieurs illustres maisons de Bretagne, par N. du Paz, Paris 1619.⁴⁰²

Histoire universelle du sieur d'Aubignie à Maillé, 1620, 3 tomes.⁴⁰³ Hic multa abdita et secreta libere et audacter scribit et redeo exulans.

[p. 120]

Continuatio annalium Baronii, per A. Bzovium, Polonium, ab anno 1378 usque ad 1431, Coloniae 1621.⁴⁰⁴

Opus chronographicum, Opmeri et L. Beyerlinc, Antwerpiae 1611.⁴⁰⁵

sequentes in 4to

Hispaniae bibliotheca, Scotti.⁴⁰⁶

Antverpia, Caroli Scribanii.⁴⁰⁷

Ferreoli Locrii, *Chronicum Belgicum*, Atrebatii 1616.⁴⁰⁸

Res Brabantiae, P. Divaei, Antwerpiae 1610.⁴⁰⁹

Antiquitates Fuldenses, Antwerpiae 1612.⁴¹⁰

Ericii Puteani, *Epistolarum centuriae V*, Lovanii 1612.⁴¹¹

De praesulibus Angliae commentarius, per Fr. Godwinum, episcopum Landavensem, Londini, 1616.⁴¹²

De chronycke van Hoorn in West-Vrieslant, door D. Velius, medecyn, te Hoorn gedrukt in quarto, 1617.⁴¹³

Commentarius de erectione novorum in Belgio episcopatum, per Ar. Havens, Buscoducensem, priorem chartusiae Gandensis, Coloniae 1609.⁴¹⁴

Histoire ecclésiastique des Pays-Bas, par Guillaume Gazet, à Valenciennes 1614.⁴¹⁵

L'Histoire de la ville de Tournay, à Douay, 1616.

Histoire de la naissance, progrès et décadence de l'hérésie de ce siècle, par Florimond de Raemon, conseiller au parlement de Bourdeaux, Rouen 1618.⁴¹⁶

L'Histoire de Venise, par Thomas de Fougasses d'Avignon, Paris 1608.⁴¹⁷

Le Théâtre des antiquitez de Paris, par Jaq. du Breul, moine à St. Germain dez Prez lez, Paris 1612.⁴¹⁸

⁴⁰¹ Bertrand d'Argentré, *Histoire de Bretagne*, Parijs 1618.

⁴⁰² Augustin du Paz, *Histoire genealogique de plusieurs maisons illustres de Bretagne*, Parijs 1619.

⁴⁰³ Agrippa D'Aubignie, *Histoire universelle*, Maillé 1620.

⁴⁰⁴ Een deel van Abraham Bzovium, *Cæsaris Baronii Annales ecclesiastici 13-20: Ab 1198-1565 continuati per Abr. Bzovium*, Keulen 1621.

⁴⁰⁵ Pieter Opmeer en Laurens Beyerlinck, *Opus chronographicum orbis universi*, Antwerpen 1611.

⁴⁰⁶ Andreas Schottus, *Hispaniae bibliotheca*, Frankfurt 1608.

⁴⁰⁷ Carolus Scribanus, *Antverpia*, Antwerpen 1610.

⁴⁰⁸ Ferreolus de Locre, *Chronicon Belgicum*, Arras 1616.

⁴⁰⁹ Petrus Divaeus, *Rerum Brabanticarum libri XLX*, Antwerpen 1610.

⁴¹⁰ Christophorus Brouwer, *Fuldensium antiquitatum libri III*, Antwerpen 1612.

⁴¹¹ Erycius Puteanus, *Epistolarum Reliquiae: Centuria V. & Postrema*, Leuven 1612.

⁴¹² F. Godwinus, *De praesulibus Angliae commentarius omnium epsicoporum*, Londen 1616. (Francis Godwin 1562-1633, bisschop van Llandaff).

⁴¹³ Theodorus Velius, *Chroniick van Hoorn*, 2e herziene druk, Hoorn 1617 (1e druk 1605).

⁴¹⁴ Arnoldus Havens, *De erectione novorum in Belgio episcopatum*, Keulen 1609.

⁴¹⁵ Guillaume Gazet, *Histoire ecclésiastique du Pays-Bas*, Valenciennes 1614.

⁴¹⁶ Florimond de Raemon, *L'histoire de la naissance: progres et decadence de l'heresie de ce siecle*, Rouen 1618.

⁴¹⁷ Thomas de Fougasse, *Histoire générale de Venise: depuis la fundation de la ville jusqu'à présent*, Parijs 1608.

⁴¹⁸ Jacques du Breul, *Le théâtre des antiquitez de Paris*, Parijs 1612.

Histoire généalogique de la maison de France avec les illustres familles, qui en sont descendues, en 2 tomes, par Scevole et Louys de Ste. Marthe, frères, Paris 1619. Opus propter elogia principum lectu iocundum.⁴¹⁹

Le théâtre d'honneur ou de chevalerie, ou histoire des ordres militaires, avec des figures en taille-douce par André Favyn, en 2 tomes, à Paris, 1620.⁴²⁰ Opus certe valde laboriosum et lectu dignissimum.

[p. 121]

Chronique scandaleuse, ou histoire des estranges faits soubz le roy Loys XIe depuis 1460 jusque 1483, sine nomine auctoris et loci, 1620.⁴²¹

L'Histoire de l'ordre de St. Jean de Jérusalem et de Malthe, par N. Boissat, Lyon 1612.⁴²²

Histoire de toutes les langues de cest univers, par Claude Duret, à Colligny, 1613.⁴²³

Joannes Jacobi Chifletii, *Vesontio sive antiquitatum illius urbis descriptio*, Lugduni 1618.⁴²⁴

Itinerarium Hyerosolymitanum, per Joannem Cotovicum, Ultraiectensem, Antverpiae 1619.⁴²⁵

Catalogus et successio regum, principum, ducum, marchionum et comitum regni Angliae, per Raphe Broke, Londini, 1619, lingua Anglica.⁴²⁶

Itinerarium Philippi, principis Hispaniae, filii Caroli V, imperatoris, ex Hispania per Italiam, Germaniam, per totum Belgium, anno 1549, Antverpia, anno 1552, per Joannem Christovallum Calvetum de Estrella,⁴²⁷ lingua Hispanica. Liber hic rarus continet descriptionem spectaculorum in singulis urbibus tunc editorum, ut Ultraiecti, Dordraci, estque in parvo folio, etc.

in 8°

Le VIe tome du *Mercure Francois*, Paris 1621.⁴²⁸

Lettres d'Estienne Paquier, 3 tomes, Paris, 1619.⁴²⁹

Inventaire général des plus curieuses recherches des royaumes d'Espagne, par A. de Zalazar, Paris 1612.⁴³⁰

Vitae Germanorum iureconsultorum, per M. Adamum, Heidelbergae 1620.⁴³¹

Item *Germanorum medicorum*, per eundem et ibidem 1620.⁴³²

Traitté des duels, par le sieur d'Audiguier, Paris, 1617.⁴³³

Vetus proverbium est: 'amicorum omnia sunt communia'. [p. 122] Iuxta illud, si aliquorum praedictorum librorum tibi copiam fieri petis, nil superest quam, ut significes, prima nautae profectione transmittentur.

⁴¹⁹ Scevole & Louys de Ste. Marthe, *Histoire généalogique de la maison de France avec les illustres familles, qui en sont descendues*, Paris 1619.

⁴²⁰ André Favyn, *Le théâtre d'honneur et de chevalerie, ou l'histoire des ordres militaires*, Paris, 1620.

⁴²¹ Jean de Roye, *Chronique scandaleuse ou histoire des estranges faicts arriuez soubz le regne de Louys XI*, 1620.

⁴²² Pierre Boissat, *Histoire des chevaliers de l'ordre l'Hospital de St. Jean de Hierusalem*, Lyon 1612.

⁴²³ Claude Duret, *Thrésor de l'histoire de toutes les langues de cest univers*, Cologny 1613.

⁴²⁴ Joannes Jacobus Chifletius, *Vesontio civitas imperialis libera*, Lyon 1618.

⁴²⁵ Joannes Cotovicus [Johan Cootwijk], *Itinerarium Hierosolymitanum et Syriacum*, Antwerpen 1619.

⁴²⁶ Ralph Brooke, *A catalogue and succession of the kings, princes, dukes, marquesses, earles, and viscounts of this realme of England*, Londen 1619.

⁴²⁷ Juan Cristóbal Calvete de Estrella, *El felicissimo viaje del ... Príncipe don Phelippe, hijo del emperador don Carlos Quinto Máximo, desde España a sus tierras de la baxa Alemana*, Antwerpen 1552.

⁴²⁸ Jean Richer, *Le mercure françois, ou, La suite de l'histoire de la paix, commençant l'an 1605*. Parijs 1611-44.

⁴²⁹ André du Chesne, *Les Lettres d'Estienne Pasquier*, Parijs 1586 (I-X), 1619 (XI-XXII).

⁴³⁰ Ambrosio de Salazar, *Inventaire général des plus curieuses recherches des royaumes d'Espagne*, Parijs 1612.

⁴³¹ Melchior Adam: *Vitae Germanorum jure consultorum et politicorum*, Heidelberg 1620.

⁴³² Melchior Adam: *Vitae Germanorum medicorum*, Heidelberg 1620

⁴³³ Vital d' Audiguier, *Le vray et ancien usage des duels*, Parijs 1617.

Ick wete nyet oft UE heeft verstaen, dat eenige maenden herwerts overleden zijn de naervolgende personen:

Mr. Aelbert de Veer mr. Elbertsz, raedt in den Hoogen Raede in Den Haege.⁴³⁴

Arent van Aeswijn van Ruwiel, subtelijck.⁴³⁵

Rutger van Boetzelaer, outste zone des heeren van Asperen.

Jouffrou Catarina van Haemstede, huysvrouwe Willems Oom Boschuysen tevoorn weduwe Adolfs van Borssel.⁴³⁶

Jouffrou Machtild van Duyn Adamsdr., IIe huysvrouwe van Anthonis van Duvoorde, heere van den Bossche.⁴³⁷

Steven van der Does, heere van Noortwijck.⁴³⁸

Cornelis van Bokesteyn, te Haerlem.⁴³⁹

Adryaen, heere van Mathenes, Opmeer ende Renteren.⁴⁴⁰

Jouffrou Clara van Raephorst, vrou van Haemstede, huysvrou van Jacob de Wit van Zierckzee.⁴⁴¹

Heer Jan d'Aubermont, ridder, heer van Persijn bij Dordrecht, Dinter, Vlijmen, hadde de suster te vrouwe van Grobbendonck Malsen, in den oorloge in de Palts gebleven.⁴⁴²

Frans van Wijngaerden Aertsz, in den oorloge voorseid verslaegen.

Daerjegens zijn gehout :

D'outsten zone van den heere van Merode, met een dochter van den prince van Barbançon Arenberg.⁴⁴³

De jongste dochter van de vrou van Assendelft ende van der Aa, met de IIIIe zone van Renesse van Elderen.⁴⁴⁴

D'heer van Warmont met jouffrou Jacoba van Mathenes, suster van de heer van Haserwoude.⁴⁴⁵

Thomas Edmont, met jouffrou Maria van de Werve.⁴⁴⁶ [p. 123]

Ende sijn suster jouffrou Sabina Edmont met H. van Ruytenberch.⁴⁴⁷

Jacob van Berchem, hoofmeester van de prins van Oraeignen, met jouffrou N. Paets van Schouwen, divite puella Leydense.⁴⁴⁸

Haec sunt, mi charissime et eruditissime Bucheli, quae modo ad te scribere habui, rogo ut inelegantiam litterarum mearum excusatam habeas. Spero, me proxima vice accuratius

⁴³⁴ Albert de Veer (1564-1620) pensionaris van Amsterdam, sedert 1611 raadsheer in de Hoge Raad.

⁴³⁵ Arend van Aeswijn (1550-1621), heer van Ruwiel en Portengen.

⁴³⁶ Catarina van Haemstede (geb. ca. 1595) tr. 1620 jonker Willem Boschuysen, heer in Burgh (geb. ca. 1595) tr. I. ca. 1618 Jacob van Borsselle (haar vader heette Adolf!).

⁴³⁷ Antonius van Wassenaar Obdam (1556-ca. 1624) tr. 2. 1602 Machteld van Duyn Adamsdr. (ca. 1580-ca. 1621).

⁴³⁸ Steven van der Does, heer van Noordwijk (1576-1622).

⁴³⁹ Cornelis van Boekesteyn (gest. 1622), te Haarlem.

⁴⁴⁰ Adriaan van Mathenesse van Opmeer, raad van Staten (1563-1621).

⁴⁴¹ Clara van Raephorst (ca. 1590-1620), vrouwe van Haemstede, tr. 1. Jacob van den Einde, 2. 1615 Jacob de Wit.

⁴⁴² Charles d'Aubermont (gest. 1621), grootbaljuw van Dendermonde, tr. Catharina Schetz (1555-1607) dr. v.; Gaspar Schetz, heer van Grobbendonck

⁴⁴³ Herman Philips de Merode Markgraaf van Treslong (1590-1627) tr. 1617 Albertine van Ligne-Arenberg (1596-1652).

⁴⁴⁴ Nicolaas van Renesse van Elderen (15192-1652) tr. 1619 Agnes van Renesse van der Aa (1597-1634).

⁴⁴⁵ Jacob van Wassenaar Warmond (ca. 1592-1658) tr. ca. 1619 Jacoba van Matenes (ca. 1595-1626). Op 20 januari 1620 overleed Maria a Matenes, dochter van de heer van Haserswoude, de verloofde van [Jacobus] van Warmond, nadat ze door het ijs gezakt was (brief nr. 32, p. 112). Mogelijk was Jacoba een zus van Maria.

⁴⁴⁶ Thomas Edmond, ritmeester, tr. Maria van de Werve.

⁴⁴⁷ Adolf van Ruytenberch tr. Sabina Edmont, zij tr. 2. Izaak Tentenier.

⁴⁴⁸ Jacob van Berchem, hofmeester van prins Maurits, tr. Elisabeth van Schouwen.

scripturum, ubi plus otii nactus fuero. Interim litteras tuas mihi semper gratissimas exspectabo, et precor, ut dominus Deus te quam longissimo tempore animo et corpore bene valentem conservare dignetur. Dordraci, festo Assumptionis beatae Mariae Virginis, 1622. Tuus ad obsequia quam paratissimus Valerius Gouthouvius.

[P.S.] Dominus Johannes Berkus, nostrae civitatis syndicus et secretarius, iam dominorum Ordinum ordinarius legatus apud Venetos designatus, post aliquot dies eo profecturus est.⁴⁴⁹

p. 125-128 *Genealogische bijlagen van Gouthoeven [niet getranscribeerd]:*
Van der Meer, Cralingen, Hodenpijl en Oestende.

NB Deze bijlagen horen vermoedelijk bij brief nr. 2, waarin WvG. op p. 8 schrijft: 'Ende mach ick mede seggen, die selffs uut leenregisters, quartieren, in glaesen ende op sercken ende oude briefven ende ander schriften bijeen vergaedert te hebben, behalven dat Van der Meer dat mij zoo geleverd is van een sich in de Brabantse geslachten wel verstaende.⁴⁵⁰ D'ander vier, als Hodenpijl, Craelingen, Oestende ende Drencwaert, meene ick niet dat UE elders lichtelijk sult vinden.'

Verantwoording

De transcriptie is niet diplomatisch maar kritisch volgens *Richtlijnen voor het uitgeven van historische bescheiden* (1988),⁴⁵¹ zoals ook in mijn andere (Buchelius-) edities op internet. Van Gouthoeven schrijft steeds Dordt met een samentrekkingsstreep erboven, ik heb daarom Dordrecht geschreven. Zo ook meermalen 'komen' met een tilde, waar ik dus 'kommen' schrijf. De spelling Wtrecht heb ik zo gelaten, terwijl ik overigens *wt* omzet in *uut*. Men zal dus op Utrecht en Wtrecht moeten zoeken, maar aangezien die namen 'passim' voorkomen, zal dat in de praktijk niet bezwaarlijk zijn.

N = NN had ik graag aan het huidige gebruik willen aanpassen.

De afkortingen in het oude Frans heb ik zo goed mogelijk opgelost.

De stambomen die in de zeventiende eeuw van links naar rechts geschreven werden, heb ik naar modern gebruik onder elkaar gerangschikt.

Ik heb de vele schrijffouten van Van Gouthoeven meestal stilzwijgend verbeterd, maar de correcties soms toch tussen vierkante haken of met cursief aangegeven.

De talloze genealogische gegevens in de voetnoten heb ik bijna altijd van internet overgenomen. Ik heb daar geen verwijzingen bij vermeld, omdat ze aan de hand van deze noten via de zoekmachine gemakkelijk teruggevonden kunnen worden.

Noot van de eindredactie

De inleiding, de voetnoten en de literatuurlijst zijn door de eindredacteuren geredigeerd, maar niet de transcriptie zelf. Wie uit de transcriptie wil citeren wordt aangeraden deze voor alle zekerheid te vergelijken met het origineel of de digitale scans.

⁴⁴⁹ Johan Berck (ca. 1565-1627), eerste raadspensionaris van Dordrecht (1621), ambassadeur in Venetië.

⁴⁵⁰ Mogelijk Carel Rietwijk.

⁴⁵¹ Op internet gepubliceerd ([link](#)).

Literatuur

- Aa, van der 1852-78 – Aa, A.J. van der, *Biographisch woordenboek der Nederlanden*, 21 dl., Haarlem 1852-1872. ([link dbnl](#))
- Alleblas 2009 – J. Alleblas en M.H. Benschop, 'Boter, kaas en eieren: het handschrift van Wouter van Gouthoeven', in: *De Nederlandsche Leeuw*, 126 (2009), p. 76-78.
- Aurelius 1517 – Cornelius Aurelius, *Die cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant*, Leiden 1517.
- Beelaerts 1907 – F. Beelaerts van Blokland, 'Wouter van Gouthoeven als genealoog', in: *De Nederlandsche Leeuw* 25 (1907), p. 232-241, 26 (1908), p. 3-4.
- Beelaerts 1983 – M.A. Beelaerts van Blokland, *Wouter van Goudhoeven: de man, zijn historisch-genealogisch handschrift en zijn geslacht*, Den Haag 1983.
- Boxhorn 1632 – Marcus Zuerius Boxhorn, *Theatrum Hollandiae*, Amsterdam 1632.
- Chalmot, de 1798-1800 – Jacques Alexandre de Chalmot, *Biographisch Woordenboek der Nederlanden*. 8 dln. Amsterdam 1798-1800. ([link dbnl](#))
- Dalen, van – Van Dalen, in: *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek (NNBW)* 1911-1937, deel 7, k. 493-494.
- Dozy 1891 – Ch. M. Dozy, *De oudste stadsrekeningen van Dordrecht 1284-1424*, Den Haag 1891.
- Erfgoedcentrum DiEP, 'Het handschrift van Wouter van Gouthoeven', *Gens nostra* 64 (2009), p. 28-31. (Persbericht, ook opgenomen in *Ons genealogisch erfgoed* 17 (2009), p. 157-160; en in Alleblas 2009.
- Fruin 1903 – Robert Fruin, 'De samensteller van de zoogenaamde Divisie-Kroniek', in: *Robert Fruin's verspreide geschriften*, Den Haag 1903, dl. 7, p. 66-72.
- Gouthoeven, van z.j. – Wouter van Gouthoeven, 'Werkapparaat', Regionaal Archief Dordrecht, toegang 150-3487.
- Gouthoeven, van 1620 – Wouter van Gouthoeven, *D'oude Chronijcke ende Historien van Holland (met West-Vriesland) van Zeeland ende van Wtrecht, van nieus oversien, vermeerdert*, Dordrecht bij Peeter Verhaghen 1620, in folio.
- Langereis 2001 – Sandra Langereis, *Geschiedenis als ambacht: oudheidkunde in de Gouden Eeuw. Arnoldus Buchelius en Petrus Scriverius*, Hilversum 2001.
- Leeuwen, van 1685 – Simon van Leeuwen, *Batavia illustrata, ... ten deele uyt W. van Gouthoven en andere schryvers [enz.]*, Den Haag 1685. ([link](#))
- NNBW – *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, 10 delen, 1911-1937.
- Pollmann 2000 – Judith Pollmann, *Een andere weg naar God: de reformatie van Arnoldus Buchelius (1565-1641)*, Amsterdam 2000. ([link](#))
- Scriverius 1626 – *Respublica Romana: Honori urbis æternæ P. Scriverius restituit*, Leiden 1626.
- Smit 2013 – Kees Smit, *Wouter van Gouthoeven, 06-09-1577 (Dordrecht) - 1623 (Dordrecht)*. [2013]. ([link](#))
- Tiele 1887 – P.A. Tiele, *Catalogus codicum manum scriptorum Bibliothecae Universitatis Rheno-Trajectinae* (dl. 1), Utrecht 1887.
- Tillet, du 1578 – Jean du Tillet, *Recueil des roys de France, leurs couronne et maison ...* Parijs 1578 ; heruitgave o.a. Parijs 1607.
- Tuynman 1997 – Pierre Tuynman, m.m.v. Michiel Roscam Abbing, 'Two history books that never appeared: Scriverius, Melis Stoke, the Widow van Wouw and Gouthoeven. Scriveriana I', in: *Quaerendo* 27 (1997), p. 77-112.
- Wolleswinkel 2010 – Egbert J. Wolleswinkel, 'Uit de collecties van de Hoge Raad van Adel: een zeventiende-eeuws kwartierwapenboek van Joost van Atteveld', in: *De Nederlandse Leeuw* 127 (2010) p. 15-25.